

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

Fakulta filozofická

Diplomová práce

2020

Bc. Monika Béřešová

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Vznik, vývoj a pád rockového klubu Tukan v
Ústí nad Labem v letech 1992–1993**

Vypracovala: Bc. Monika Bérešová

Studijní obor: Učitelství historie a společenských věd pro střední školy

Vedoucí diplomové práce: Doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D

Datum zadání: 12. dubna 2019

Datum odevzdání: 6. listopadu 2020

UNIVERZITA JANA EVANGELISTY PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Monika BÉŘEŠOVÁ
Osobní číslo:	A18245
Studijní program:	N6107 Humanitní studia
Studijní obor:	Učitelství historie pro střední školy (dvouoborové) Učitelství společenských věd pro střední školy (dvouoborové)
Téma práce:	Vznik, vývoj a pád rockového klubu Tukan v Ústí nad Labem v letech 1992-1993
Téma práce anglicky:	The origin, development and fall of the Tukan rock club in Ústí nad Labem in 1992-1993
Zadávací katedra:	Katedra historie

Zásady pro vypracování

Anotace:

Cílem diplomové práce je studovat subkultury a společnost 90. let v Ústí nad Labem. Pozornost bude upřena na vývoj v této oblasti v roce 1992-1993, kdy byl v provozu rockový klub Tukan. Pomocí výpovědí pamětníků budu mapovat nejen historii samotného klubu, ale také subkultury a komunity, které se okolo klubu vytvořily. Bude mě zajímat jaký vztah k místu pamětníci měli a co pro tehdejší společnost klub Tukan znamenal. Pro svůj výzkum využiji metodu opakovaných polo-strukturovaných rozhovorů s pamětníky a sekundární (i srovnávací) literatury, která se touto problematikou zabývá, dobové články z pramenů a archivů pamětníků.

Zásady pro vypracování:

Osnova práce:

Úvod

1. Ústí nad Labem v první polovině 90. let 20. století
2. Kulturní scéna v Ústí nad Labem v letech 1992-1993
3. RC Tukan
4. Následovnici

Závěr

Pracovní postup:

1. Heuristika (červen – červenec 2019)
2. Rozhovory s pamětníky (srpen – říjen 2019)
3. Prostudování archivních materiálů (říjen 2019)
4. Tvorba jednotlivých kapitol (listopad 2019 – prosinec 2019)
5. Vyhotovení komplexního textu, korektury (do termínu odevzdání DP, stanovené harmonogramem FF)

Rozsah pracovní zprávy:	70
Rozsah grafických prací:	10
Forma zpracování diplomové práce:	tištěná

Seznam doporučené literatury:

HOUFEK, Václav a Martin BRÝDA. 120 let muzea Ústí nad Labem. Ústí nad Labem: Muzeum města Ústí nad Labem, 1996.
KAISEROVÁ, Kristina a Vladimír KAISER, ed. Dějiny města Ústí nad Labem. Ústí nad Labem: [Vlastním nákladem], 1995.
KNAPIK, Jiří a Martin FRANC. Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967. Praha: Academia, 2011. Šťastné zítřky (Academia).

Mladá fronta Dnes. Praha: MaFra, 1990-.

MORGANOVÁ, Pavlína, Dagmar SVATOSOVÁ a Jiří ŠEVČÍK, ed. České umění, 1938-1989: programy, kritické texty, dokumenty. Praha: Academia, 2001.

Rock & pop: časopis pro rock, pop, folk, jazz a jiné. Praha: Lidové noviny, 1990-.

Rock&Pop Online. Rock&Pop Online [online]. 2008 Dostupné z: <http://www.rockandpop.cz/>

ROKOSKÝ, Jaroslav, ed. Sametová revoluce v Ústí nad Labem: svědectví studentů po dvaceti letech. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2009.

SPARK: Rock magazine: Praha: SPARK Rock s.r.o., 1991-.

SPARK: ROCK MAGAZINE Online. www.spark-rockmagazine.cz [online]. 1991, 1991- Dostupné z: <https://www.spark-rockmagazine.cz/>

STEJSKAL, Štěpán a Radka VEVERKOVÁ. Punk v obrazech: subkulturní čs. scéna 1983-2007 objektivem Štěpána Stejskala. Holešov: Tigris, spol. s r.o., 2017.

ŠVAMBERK, Alex. Punk & hard core: co bylo, co zbylo. Praha: Mafá, 2018. Mezirocky.

Ústecký deník. Ústí nad Labem: Labe, 1993-.

Ústecký kraj: informace Ústeckého kraje a krajského úřadu. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2002.

Ústecký zpravodaj. Ústí: Obecní úřad, 1993.

VANĚK, Miroslav. Orální historie ve výzkumu soudobých dějin. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2004. Hlasy minulosti.

VANĚK, Miroslav a Pavel MŮCKE. Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. Orální historie a soudobé dějiny.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D.**
Katedra historie

Datum zadání diplomové práce: **12. dubna 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **1. dubna 2020**

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Ústí nad Labem dne 6. listopadu 2020.

.....

Podpis autorky

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Doc. Mgr. Martinovi Veselému, Ph.D. za odborné vedení mé práce, vstřícný přístup a poskytnutí cenných rad a připomínek. Rovněž děkuji za jeho nadšení a vzpomínky, které mi pomohly téma podrobně uchopit a porozumět mu. Velký dík patří všem narátorům, za jejich ochotu podílet se na mém zkoumání. Děkuji svému partnerovi a dětem za jejich trpělivost při zhotovování následujícího díla.

ABSTRAKT

Cílem předkládané diplomové práce je studovat subkultury a společnost 90. let v Ústí nad Labem. Pozornost je upřena na vývoj kultury v roce 1992–1993, kdy byl v Ústí nad Labem otevřen první rockový klub s názvem Tukan. Pomocí výpovědi pamětníků mapuji nejen historii samotného klubu, ale také subkultury a komunity, které se okolo klubu vytvořily. Zajímá mě jaký vztah k místu pamětníci měli a co pro tehdejší společnost klub Tukan znamenal. Pro svůj výzkum jsem využila metodu opakovaných polo-strukturovaných rozhovorů s pamětníky a sekundární (i srovnávací) literaturu, která se touto problematikou zabývá, dobové články z pramenů a archivu pamětníků.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ústí nad Labem, kulturní scéna, hudba, rock, punk, Sametová revoluce, devadesátá léta, komunální politika, metoda orální historie, struktura obyvatelstva

ABSTRACT

The aim of this diploma thesis is the subcultures and society of the 1990s in Ústí nad Labem. Attention is focused on the development of culture in 1992–1993, when the first rock club called Tukan was opened in Ústí nad Labem. With the help of eyewitness narrations, I map not only the history of the club itself, but also the subcultures and communities that have developed around the club. I'm interested in what relationship the witnesses had to the place and what the Tukan club meant for the society of that time. For my research, I used the method of repeated semi-structured interviews with witnesses and secondary (and comparative) literature that deals with this issue, period articles from sources and archives of witnesses.

KEY WORDS

Ústí nad Labem, cultural scene, music, rock, punk, Velvet Revolution, 1990s, rock club, communal politics, method of oral history, population structure

OBSAH

ÚVOD	1
1. TEORIE	4
1.1. Ústí nad Labem v první polovině 90. let 20. století	4
Sametová revoluce v Ústí nad Labem	4
Společenské změny a struktura obyvatelstva	6
Politický život v Ústí nad Labem v 90. letech	8
První svobodné volby	9
Výsledky komunálních voleb v Ústí nad Labem 1990 - 1998	10
Privatizace	14
Vzdělanostní struktura	16
Ekologická situace na Ústecku	17
Založení univerzity Jana Evangelisty Purkyně	19
Nezaměstnanost v Ústí nad Labem	21
Kulturní scéna v porevolučním schizmatu	22
1.2. Kulturní spolky, společnosti a média v 90. letech v Ústí nad Labem	24
PROART v.o.s.	24
Nooi Records	24
Český Rozhlas Sever	25
Činoherní studio	25
VŠ KLUB	28
Scene Report	28
Radioclub 95,2 FM	30
2. VÝZKUM	32
2.1. Identifikace výzkumného problému a cíl výzkumu	32
Výzkumné otázky	33
Metodologie	34
Metoda orální historie	34
Výzkumný vzorek	35
Sběr dat	38
Analýza dat	39
Etika	39
2.2. Výsledky zkoumání	40
Ohlasy revoluce v paměti narátorů	41

Rocková hudba první poloviny 90.let v Ústí nad Labem	45
Okolnosti vzniku RC Tukan	47
Program RC Tukan	50
Atmosféra v klubu	53
Cílová skupina a nejčastější návštěvníci klubu	54
Chod klubu a problémy RC Tukan	57
Mediální ohlasy RC Tukan	60
Konec RC Tukan	62
Pokračovatelé - nová vlna RC	64
Tukan dnes	66

ZÁVĚR **69**

SEZNAM LITERATURY

Literatura
Prameny
Časopisy
Noviny
Elektronické dokumenty na webové stránky

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vývoj počtu studentů UJEP 1991 - 1996
Příloha č. 2: Divadlo hudby v dobách Činoherního studia
Příloha č. 3: Propagace radia Radioclub 95,2 FM ve Scene Reportu.
Příloha č. 4: Sada otázek pro pamětníky
Příloha č. 5/a: Program kapel, které účinkovaly v RC Tukan v roce 1992
Příloha č. 5/b: Kompletní seznam kapel, které účinkovaly v RC Tukan v roce 1992 - 1993
Příloha č. 6/a: Dobové fotografie z provozu klubu, dokládající atmosféru klubu
Příloha č. 6/b: Fotografie z provozu klubu
Příloha č. 6/c: Fotografie z provozu klubu - hlediště
Příloha č. 6/d: Fotografie z provozu klubu - koncert The Caterpillar
Příloha č. 6/e: Fotografie z provozu klubu - vstupenky
Příloha č. 6/f: Fotografie z provozu klubu - reportáž z první akce v Tukanu
Příloha č. 7/a: Rozhovor s pamětníkem ze dne 19. 5. 2020
Příloha č. 7/b: Rozhovor s pamětníkem ze dne 29. 4. 2019
Příloha č. 8/a: Mediální obraz RC Tukan
Příloha č. 8/b: Mediální obraz RC Tukan
Příloha č. 8/c: Mediální obraz RC Tukan

ÚVOD

Téma

V momentě, kdy jsem začala zkoumat téma své diplomové práce, měla jsem velmi naivní představy a očekávání. Tušila jsem, že se budu potkávat s barevnou (mám na mysli zejména komunisticky rudou) minulostí svého rodného města Ústí nad Labem, ale netušila jsem, jak moc barevná a někdy také dosti šedivá až temná zákoutí atmosféry devadesátých let ve skutečnosti budu odkrývat.

Abychom mohli začít společně s pamětníky přemýšlet v horizontu devadesátých let, museli jsme poodkrýt několik zásadních momentů z předrevolučního období. Začátek let devadesátých byl přelomový jednak v celorepublikovém významu, ale také pro konkrétní města. Severočeská metropole Ústí nad Labem svým specifickým rázem a skladbou obyvatelstva vynikala. V diplomové práci se věnuji počátku let devadesátých. Konkrétně představením mikrohistorie prvního rockového klubu Tukan, který vznikl v roce 1992 právě v Ústí nad Labem. V teoretické části se ovšem věnuji širšímu historickému kontextu devadesátých let, a to zejména vývoji komunální politiky, vzdělanostní struktuře devadesátých let a rozbořem nezaměstnanosti první poloviny devadesátých let. Do teoretické část jsem zahrnula i ekologickou perspektivu na severu Čech, která sahá až do předrevolučního období.

Tato práce analyzuje společnost a subkultury v severních Čechách v porevolučním vývoji. Odborných publikací týkajících se problematiky kulturního fungování severočeské metropole v novodobé historii není mnoho, což považuji za výzvu. Chci svým historickým zkoumáním zaznamenat atmosféru neopakovatelné svobody, která je spojená s postsocialistickou transformací společnosti. Krom porevolučních tendencí a nálad ve společnosti se také věnuji odvrácené stránce převratu (jako například překotné privatizaci či pronikání bývalých komunistických funkcionářů do komunální politiky na

počátku devadesátých let. V kontextu širšího uchopení tématu z historické perspektivy se zabývám kulturním vývojem a jeho důsledky pro tehdejší společenské dění. Zajímají mě média, která mají co dočinění s rockovou hudbou vždy v souvislosti s již zmíněným klubem rockovým klubem Tukan.

Vývoj rockové scény v Ústí nad Labem v roce 2005 podrobně zmapoval Filip Šucha¹, který do svého přehledu zahrnul i rockový klub Tukan. Jeho zkoumání považuji za kvalitní sondu do světa rocku, nicméně ve své práci kladu důraz na pochopení širších souvislostí vzniku rockového klubu Tukan, chodu, i komunity, která okolo klubu vznikla. Zkoumám mediální obraz i produkční a obchodní neúspěchy, které vedly k pádu klubu a ke konečnému zavření prvního rockového klubu v Ústí nad Labem.

Struktura práce

Ve své diplomové práci se věnuji dvěma velkým celkům. V první části se zaměřuji na analýzu pramenů a dokumentů, které se vztahují k Sametové revoluci a letům devadesátým. Následně zkoumám odraz rockové hudby na tehdejší společnost a v neposlední řadě teoretické části zkoumám odrazy rockového klubu Tukan v literatuře, pramenech, odborných časopisech a dobových novinových článcích. Předmětem mého praktického výzkumu jsou rozhovory s pamětníky, kdy jsem pro pečlivé zachycení mikrohistorie rockového klubu Tukan zvolila kvalitativní metodu výzkumu, a to případovou studii zkoumanou metodu orální historie. Díky hlasům pamětníků mapuji vznik, vývoj a pád rockového klubu, ale také tehdejší atmosféru a kulturní podhoubí severočeské metropole. Mnoho publikací, které se týkají kultury v devadesátých letech prozatím nebylo vydáno. Čerpala jsem zejména z díla

¹ Filip ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, Ústí nad Labem 2005.

Miroslava Vaňka, *Naslouchat hlasům paměti*², *Teorie a praxe orální historie*³ a Pavla Mückeho a Martina Brychty *Na hranici mezi minulostí a přítomností*.⁴

Pro citace a soupis použité literatury a pramenů jsem použila normu ČSN ISO 960, jelikož citace ČČH⁵ je doporučena katedrou historie FF UJEP v Ústí nad Labem. Zásadním pramenem pro mojí práci je časopis *Scene report*, který podrobně zachycuje atmosféru fungování klubu Tukan v roce 1993.

² Miroslav VANĚK – Pavel MÜCKE – Hana PELIKÁNOVÁ, *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*, Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2007.

³ Miroslav VANĚK – Pavel MÜCKE. *Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie*, 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum 2015. Orální historie a soudobé dějiny.

⁴ Pavel MÜCKE – Martin BRYCHTA, ed. *Na hranicích mezi minulostí a přítomností: současné perspektivy orální historie*, Praha: Česká asociace orální historie 2016.

⁵ Zkratka pro Český časopis historický, dostupné online: <http://www.hiu.cas.cz/>

1 TEORIE

1.1. Ústí nad Labem v první polovině 90. let 20. století

Sametová revoluce v Ústí nad Labem

Ačkoli je má diplomová práce datována do let 1992 - 1993, věnuji i část práce dění roku 1989 v Ústí nad Labem. Během rozhovorů s pamětníky se události roku 1989 ukázaly jako velmi signifikantní pro dění a vývoj devadesátých let. Každý z narátorů své vyprávění o klubu Tukan opíral o revoluční a mnohdy i předrevoluční dění. Rockový klub Tukan a atmosféra, kterou se okolo tohoto klubu podařilo vybudovat odráží přímé porevoluční dění v Ústí nad Labem.

*Ústí nad Labem, průmyslové město se špatným ovzduším bylo město, kde se dělo vše pro blaho lidu, jen to nebylo tak nějak vidět. Místní soudruzi se cítili pevně v sedle a obětavě plnili závěry ze svých sjezdů. Stávka v Ústí nad Labem začala v pondělí 20. listopadu 1989, ale mezi studenty se o ní mluvilo už o víkendu.*⁶ Někteří ústečtí studenti se zúčastnili už oficiální manifestace v Praze na Albertově ve dnech 16.⁷ a 17. listopadu 1989. Většina tehdejších studentů se shoduje, že v Ústí nad Labem se začaly věci hýbat až následující pondělí 20. listopadu.

Již dopoledne byl na fakultě ustanoven stávkový výbor studentů, který reagoval na brutální zákrok bezpečnosti proti studentům na pražské Národní třídě dne 17. listopadu. Ve 13 hodin se v tělocvičně na vysokoškolských kolejkách sešlo zhruba 300 studentů a pedagogů. Vedení fakulty se ke stávce stavělo negativně. Místo protestní stávky, se nakonec konala aktivní stávka, kdy měli studenti pracovat na brigádách.⁸

⁶ Jaroslav ROKOSKÝ, Jen drobet odvahy, in Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 84.

⁷ Jan SVITÁLSKÝ, Pacifik z mé strany, in Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 99.

⁸ Petr KARLÍČEK – Markéta BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, Ústí nad Labem: Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem 2019, s. 14.

„Souběžně se studenty zahájili 21. listopadu 1989 stávkou také herci a zaměstnanci Činoherního studia v čele s Petrem Poledňákem a se studenty dohodli koordinaci činností.“⁹

Od středy 22. listopadu se po celém městě začaly objevovat plakáty, které kritizovaly zákrok proti studentům na Národní třídě. Kritizovalo se i nepravdivé zpravodajství Československé televize a přibližně 800 demonstrantů vyšlo od budovy Pedagogické fakulty na Mírové náměstí, demonstrace se zúčastnili jak studenti, tak členové Činoherního studia, jako například Karel Roden a Ivana Chýlková. Tehdejší studenti vzpomínají na tento okamžik, jako na klíčový. Bezpečnostní složky nedostaly rozkaz k zásahu proti demonstraci, a tak se studenti v bezpečí vrátili na kolej.¹⁰

Studenti a herci společně navštěvovali dělníky ústeckých podniků a přesvědčovali je o důležitosti jejich účasti na plánované generální stávce. Později tuto činnost nazývají jako ‚spanilé jízdy‘. Jan Svitálský, tehdejší student oboru Historie na Pedagogické fakultě na tuto akci vzpomíná následovně: *„Byl jsem v závodní jídelně chabařovického dolu 5. květen, podniku s několika tisíci zaměstnanců. Velká část z nich podpořila generální stávkou a mnozí se právě v jídelně sešli, aby si poslechli nejrůznější řečníky (kromě mě také zástupce krajského výboru KSČ, který rozhodně stávkou nepodporoval) a sami vyslovili své názory. Hned na začátku se odehrála příhoda skvěle ilustrující, co se ve společnosti právě dělo. Mezi řečníštím lidmi chodilo chlapisko, tak 190 cm a 100 kg, s kamerou a natáčelo lidi. Bylo vidět, že se mnohých začaly rychle zmocňovat obavy, a ptali se, kdo to je a proč natáčí. Neříkal nic, jen točil, a vypadalo to, že shromáždění už o ničem jiném nebude. Já měl hlavu plnou informací. Chtěl jsem mluvit, a tak jsem řekl, ať si ho nevšímají. Že taky nevím, co je zač, ale že je mi to jedno. Buď vyhraje, a potom si to může promítat třeba doma, nebo prohraje, a pak už je mi jedno, co se mnou udělají. Třeba nás dokáží zavřít všechny. Po těchto obyčejných větách lidi vypadali, jako když uschlý trávník pořádně*

⁹ P. KARLÍČEK – M. BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, s. 14.

¹⁰ J. ROKOSKÝ, *Jen drobet odvahy*, s. 87.

pokropíte. Prostě z nich strach spadl a ten pravděpodobně estébácký kašpar po chvíli odešel. Došlo mu, že už je zbytečný.”¹¹

Ve čtvrtek 23. listopadu se na Mírovém náměstí představilo Občanské fórum. V sobotu 25. listopadu proběhlo mimořádné zasedání krajského výboru, které odsoudilo připravovanou generální stávku, ale na Mírovém náměstí proběhla další demonstrace OF. V pondělí 27. listopadu přišlo podpořit požadavky OF na Mírové náměstí až na 40 tisíc demonstrujících. Lidové milice v tento den obdržely rozkaz k ozbrojenému zákroku, který milicionáři odmítli vykonat. 6. prosince 1989 došlo k rezignaci vedoucího tajemníka Severočeského SKV KSČ Václava Šípka na svou funkci. 31. prosince 1989 se na Mírovém náměstí sešlo na 5 000 občanů oslavujících pád komunismu.¹²

Společenské změny a struktura obyvatelstva

Definovat nebo spíše detailně popsat město Ústí nad Labem lze několika způsoby. Dodnes je tato severočeská metropole skladbou obyvatelstva velmi specifická. Díky poválečnému období proběhly v Severočeském kraji dvě imigrační vlny. První vlna proběhla hned po válce a druhá vlna proběhla v souvislosti s rozvojem energetiky a uhelného průmyslu během 60. let. V období 1960–1980 Severočeský kraj opět ztratil migrací 42 tisíc obyvatel. Největší ztráty kraj zaznamenal koncem šedesátých let, kdy emigranti směřovali mimo hranice Československa. Obrat přinesla až 80. léta, která znamenala pro Severočeský kraj úspěch populační a sociální politiky. V kraji probíhala od 70. let rozsáhlá výstavba sídlišť.¹³ Obyvatelé severních Čech, tak ve většině případů měli kořeny a rodinné vazby v jiných krajích nejen České republiky, ale často také na Slovensku.

Ústecký kraj nebyl nijak zvlášť přitažlivý pro obyvatele na nedělnických pozicích. Nedostatek lidí na odborných místech se řešil tím, že absolventi

¹¹ J. SVITÁLSKÝ, *Pacifik z mé strany*, s. 105.

¹² P. KARLÍČEK – M. BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, s.s. 14.

¹³ Miroslav ŠAŠEK, *Vývojové tendence sídelní struktury severočeského kraje*, Ústí nad Labem 1997, s. 41.

dostávali tzv. přidělenky, a probíhala řízená migrace ze Slovenska. Přistěhovalci z Východoslovenského kraje tvoří dodnes podíl obyvatel v Severočeském kraji vyšší než v ostatních krajích v Čechách.¹⁴ To je tedy jeden výrazný rys Ústí nad Labem, který měl vliv na kulturní a společenský život na severu Česka. Část obyvatelstva proto kulturní a společenské vyžití vyhledávala pouze zřídka. Přesto se v Ústí nad Labem objevily snahy město kulturně pozvednout a aktivizovat. Kulturní život zde zajišťovalo Krajské divadlo Zdeňka Nejedlého¹⁵, Činoherní studio, řada biografů, letní kino, ale také tzv. kino náročného diváka¹⁶ nebo Malé divadlo při Setuze¹⁷ či Dům Kultury¹⁸, který byl vybudován v šedesátých letech, z důvodu nedostatečné kapacity dvou fungujících závodních kulturních klubů. Kulturní prostředí v Ústí nad Labem detailněji proberu v jedné z následujících kapitol.

Devadesátá léta a zejména jejich prvopočátek se nesla na vlně euforie a svobody po pádu komunistického režimu.¹⁹ Stejně tomu bylo i v Ústí nad Labem. V kontextu českých dějin poslední doby a vývoje institucí v České republice považuji sametovou revoluci za skutečný bod zlomu. Pro můj výzkum jsou krom ekonomických a politických změn určující změny společenských a kulturních vztahů.

Český přerod ze starého režimu do nového vypovídá mnoho o kulturních zdrojích české společnosti. Ty zřejmě umožňovaly většině zúčastněných – včetně komunistů – v poměrně krátkém čase vyměnit spolu s institucemi i své politické a hospodářské vybavy: zájmy, zvyky, vědomosti, postoje, přesvědčení i strategie.²⁰ I o tom vypovídá angažovanost některých bývalých agentů STB²¹ v médiích či politickém nebo kulturním dění Ústecka.

¹⁴ Monika BÉREŠOVÁ, *Transformace pohřební instituce v severních Čechách*, Plzeň 2011, s. 11.

¹⁵ Severočeské divadlo opery a baletu.

¹⁶ Kino náročného diváka provozoval Závodní klub *Spolku pro chemickou a hutní výrobu*.

¹⁷ SETUZA - Fabrika Severočeských tukových závodů. Fungoval zde Závodní klub, kde působilo Malé divadlo, aktivní v letech 1965 - 1997.

¹⁸ Dům kultury byl postaven v roce 1964, dobový název byl Dům kultury pracujících.

¹⁹ Maxmilián Petr HUSÁK, *Česká cesta ke svobodě: svědectví o sametové revoluci a porevolučním budování státu*, Praha 2019, s. 22.

²⁰ Jiří KABELE, *Z kapitalismu do socialismu a zpět*, Praha 2005, s. 261.

²¹ pozn. autorky: Jiří Immlauf, frontman ústecké kapely Houpací koně agentem STB viz.

<https://www.pametnaroda.cz/cs/immlauf-jiri-1966> či novinář Severočeského deníku Jaroslav Kolář viz. dokument České televize *Nikomu jsem neublížil*. Dostupné online:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10267494987-nikomu-jsem-neublizil/>

Revoluční rok 1989 přinesl svobodu i na rockovou a kulturní scénu. „Naráz bylo možné se vyjadřovat zcela svobodně. Hrát a zpívat, co člověk jen chtěl. A brzy se daly bez větších problémů koupit i do té doby zcela nedostupné zahraniční nahrávky. Muzikanti, kteří si dovolili sotva snít o singlu a většinou jim nezbylo než se spokojit s kazetovým albem, natočeným podomácku nebo na koncertu, mohli najednou uvažovat o dlouhohrající desce. Ti odvážnější pak začali přemýšlet o tom, že by nebylo marné prorazit v zahraničí.“²² O hudbu všech žánrů byl enormní zájem, lidé byli kulturně vyprahlí. Podrobně stav kultury po roce 1989 popisují v následujících kapitolách.

Rocková hudba dostávala rovněž více prostoru v nově vznikajících rádiích, jako například v ústeckém Radioclubu²³, který byl od počátku propojen s rockovým klubem Tukan.²⁴

Politický život v Ústí nad Labem v 90. letech

V letech 1945 až 1990 byla správa území vedena lineárně, kdy orgány veřejné správy sobě vzájemně podléhaly od nejvyššího po místní národní výbory. Samospráva prakticky neexistovala. Změna nastala až v roce 1990, kdy byl zahájen proces decentralizace veřejné správy.²⁵ Výsledkem decentralizace byl vznik dvoustupňového systému územní samosprávy. Správa se rozdělila na vyšší (kraje) a nižší (obce) samosprávné celky. V Ústavě České republiky (čl.101) se uvádí: „Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.“ Rok 1990 tedy přinesl rozsáhlé změny. Stát řídila nová federální vláda Mariana Čalfy a na Pražském hradě seděl od 29. prosince Václav Havel. Nastolení revoluce bylo nezvratné. Prioritním úkolem byla příprava voleb.²⁶

²² Alex ŠVAMBERK, *Hudba ve střetu tlaků, in 15 let české necenzurované hudby*, Praha 2004, s. 6.

²³ Radioclub 95, 2 FM

²⁴ RC Tukan byl v Radioclubu propagován, na většině programů klubu je Radioclub zmíněn. Fungovala oboustranná dohoda o propagaci klubu a rádia.

²⁵ Lukáš NOVOTNÝ – Petra TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní]*, Ústí nad Labem 2013, s. 37.

²⁶ P. KARLÍČEK – M. BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, s. 37.

První svobodné volby

Vítězství revoluce potvrdily tedy až první svobodné parlamentní volby, které se konaly téměř po 55 letech. Na Ústecku se voleb do obou sněmoven FS a ČNR, které proběhly ve dnech 8. a 9. června 1990 zúčastnilo na Ústecku 94,5 % registrovaných voličů. Občanské fórum získalo 56,4 % odevzdaných hlasů, KSČ - 16,0 %, Československá sociální demokracie - 6,9 %, Strana zelených - 6,1 %, Československá strana socialistická 3,7 %, Křesťanská a demokratická unie 2,7 %, Spojenectví zemědělců a venkova 2,5 %, Všelidová demokratická strana 1,9 %. Zbytek hlasů připadl na drobné strany. Z Ústí nad Labem se stal poslancem federálního shromáždění Petr Gandalovič za Občanské fórum a poslankyní České národní rady Květa Čelišová za KSČ.²⁷

Komunální politika obecně je odlišná na vesnicích a ve městech. Zatímco na vesnicích má volič nejbližší ke komunální politice a politikům, ve městech je ta situace zcela odlišná. Na vesnicích se starostové mnohdy znají se starousedlíky či voliči sami se znají se starosty, což tak úplně neplatí v Ústí nad Labem.

Po roce 1989 byl zrušen systém národních výborů zákonem č.294/1990 Sb. Voliči do komunální politiky volí přímo volené zastupitelstvo.²⁸ Mandát zastupitelů je stanoven na 4 roky, volič vybírá kandidáty z tzv.kandidátních listin jednotlivých politických stran. V Ústí nad Labem podobně jako ve všech ostatních volebních okrscích zvítězilo Občanské fórum.

První řádné všeobecné volby do zastupitelstev obcí (dále jen volby) po změně politické situace v roce 1989 se konaly 24. listopadu 1990. Celkový průběh, hlasování, zpracování a vyhlášení výsledků se řídilo zákonem České národní rady č. 368/1990 Sb. Následující řádné volby probíhaly vždy po

²⁷ Vladimír KAISER – Kristina KAISEROVÁ, *ed. Dějiny města Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: Městský úřad Ústí nad Labem 1995, s. 263

²⁸ Lukáš PERLÍK, *Analýza volebních výsledků ve městě Teplice za období 1990-2013*, Ústí nad Labem 2014, s. 38.

uplynutí čtyřletého funkčního období zastupitelstva. Termín voleb vyhlášoval prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním tak, aby proběhly ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období a končící dnem jeho uplynutí. S výjimkou 1. řádných voleb v roce 1990 se volby do zastupitelstev obcí konaly ve dvou dnech, kterými byly pátek a sobota.

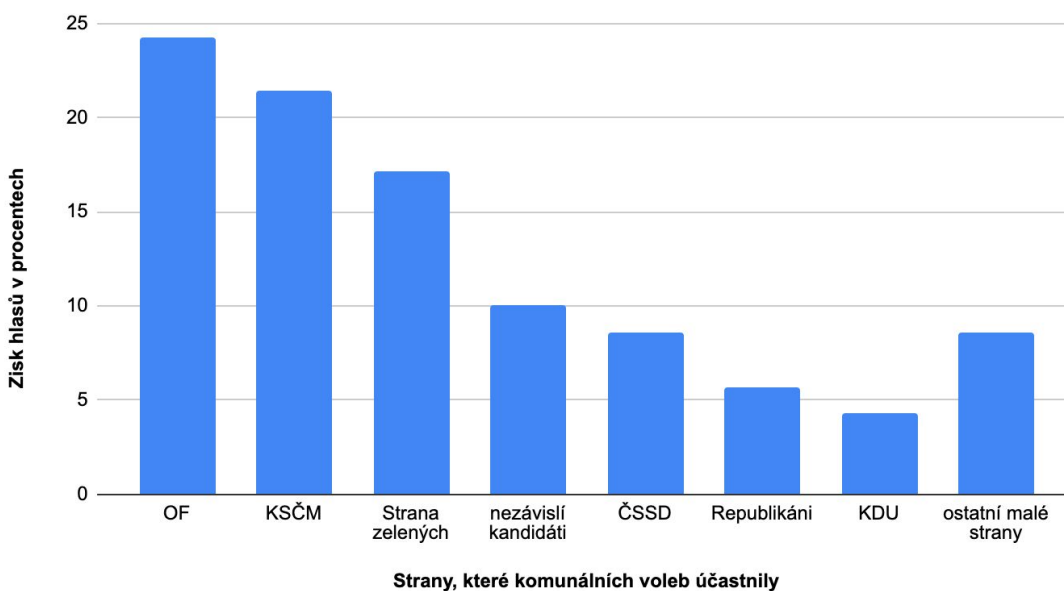
Výsledky komunálních voleb v Ústí nad Labem 1990 - 1998

První volby do ústeckého zastupitelstva se konaly 24.11.1990. OF vyhrálo rovněž i v krajských volbách, nicméně ihned v závěsu za OF s 24% ziskem hlasů ve volbách se umístila Komunistická strana s 21% ziskem hlasů. OF tedy získalo 18 mandátů a komunisté 15. Což bylo v porovnání s ostatními kraji poměrně vyrovnané skóre mandátů. V ostatních krajích komunisté získali menší počet mandátů. Tento fakt si vysvětlují jednak dělnickou strukturou severočeského obyvatelstva, o které jsem se zmiňovala v předchozí části textu, a také faktem, že v Ústí nad Labem sídlil ÚV KSČ²⁹, což mělo za následek poměrně vysokou loajalitu některého obyvatelstva k bývalému režimu.

Výsledky prvních komunálních voleb v Ústí nad Labem můžeme vidět na následujícím grafu:

²⁹ Ústřední výbor KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Komunální volby do zastupitelstva města Ústí nad Labem 1990

(Graf č. 1 je zpracován autorkou)

11. prosince 1990 byl na zasedání městského zastupitelstva zvolen primátorem osmadvacetiletý ing. Lukáš Mašín, dosavadní předseda koordinačního centra Občanského fóra v Ústí nad Labem, jeho náměstky byli zvoleni Leopold Kukačka za Stranu zelených a ing. Jan Kavřík za Občanské fórum. Ing. Kavříka později nahradil ve funkci náměstka ing. Jiří Bavor za ODS. Místa členů rady získali představitelé demokratických stran, komunisté ani sociální demokraté nebyli v radě zastoupeni.

Starosty městských obvodů se stali Mgr. Zdeněk Kavina (OF) - Ústí-město, Ivan Charvát (OF) - Střekov, Václav Pucherna (Strana zelených) - Neštětice a Petr Cerman (OF) - Severní Terasa.³⁰

Pro volby v roce 1994 byla významná rozsáhlá nabídka kandidujících stran, občané vybírali ze 12 kandidátních listin politických stran, koalic a sdružení. *Nezávislá iniciativa* a *Nezávislí kandidáti* usilovaly pouze o místa v městském zastupitelstvu a v obvodech se voleb neúčastnili. Voličská účast byla rekordní - 44,19 %. Během následujících 12 let a třech voleb byla

³⁰ V. KAISER – K. KAISEROVÁ, *Dějiny města Ústí nad Labem*, s. 265.

maximální účast 33, 8 %.³¹ Propagace politických stran v devadesátých letech byla minimální. Politici během těchto voleb nepoužívali marketingových postupů, soustředili se na program. Z regionálního tisku můžeme vypožorovat, že nejprofesionálněji vypracovanou kampaň mělo ODS. Placené inzeráty obsahovaly fotografie kandidátů na posty starostů i primátora. Ti osobně ve svých dopisech občanům představovali volební program a priority. V roce 1994 ústeckým komunálními volbám odpovídá rovněž pravicový trend a **vítězí** ODS s 10 mandáty v závěsu za Komunistickou stranou Čech a Moravy se 7 mandáty. ODS ve svých inzerátech používala modrou barvu. Ostatní strany se spokojily s černobílým tiskem. Tehdejší technologie tisku umožňovala do vložit do černé barvy navíc modrou. Tento trend vyhovoval logotypu ODS, která jej náležitě využila. ODS navíc použila relativně moderní komunikační techniku přes tehdejší regionální Ústecký deník. V jednom vydání deník uveřejnil část sdělení „Víte, jak to bylo“³² a odkazy na totalitní režim. Toto sdělení nebylo možné identifikovat s ODS. Deník v dalších vydáních zveřejnil graficky stejné inzeráty s dominujícím heslem: „Víte, že to dokážeme.“³³ Program ODS tehdy sliboval voličům stabilní politický systém, ekonomickou prosperitu a uznávané místo ve světě.³⁴

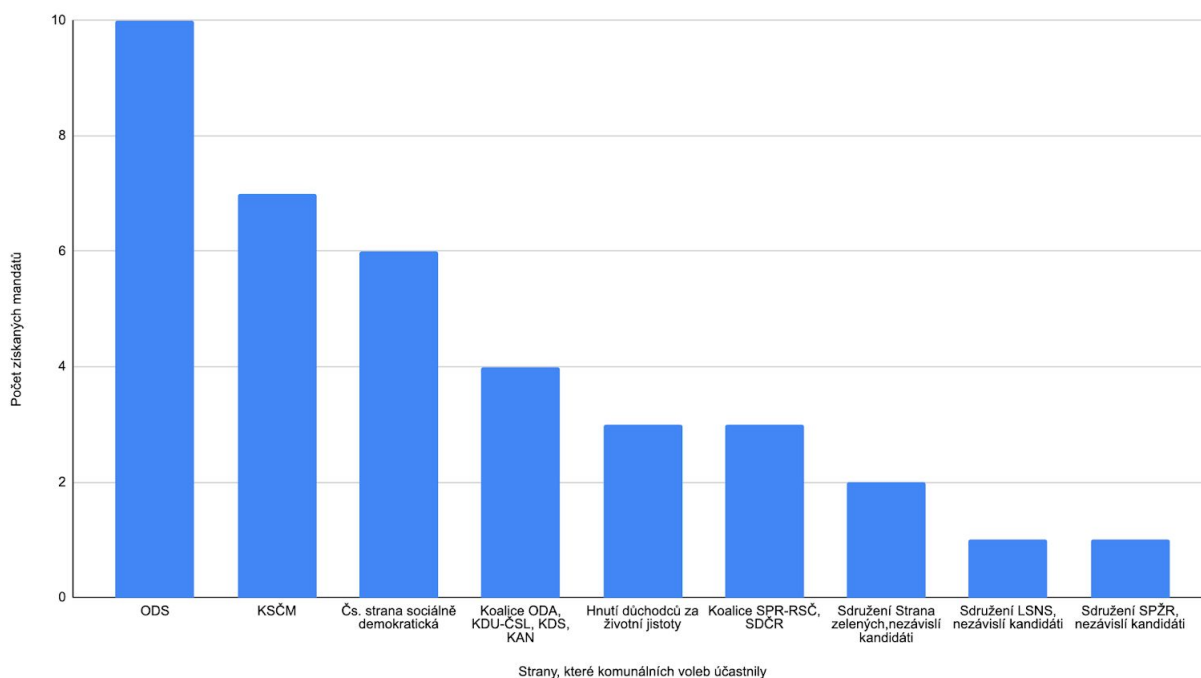
Zisky křesel ústecké komunální politiky v roce 1994 můžete shlédnout na následujícím grafu:

³¹ L.NOVOTNÝ – P. TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní]*, s. 53.

³² Ústecký deník, 3.11. 1994, s. 5

³³ Ústecký deník, 12.11. 1994, s. 8

³⁴ L.NOVOTNÝ – P. TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní]*, s. 53.

(Graf č. 2 je zpracován autorkou)

Na ustavujícím zasedání zastupitelstva města v prosinci 1994 proběhla volba primátora. Kandidovali dva politici. PaeDr. Gustav Krov za ČSSD a MUDr. Josef Jílek z ústecké ODS. Při volbě zvítězil Jílek s celkovým počtem 23 hlasů, Gustav Krov získal hlasů 13. Náměstky primátora byli zvoleni Ing. Jiří Bavor z ODS, Miroslav Kuba ze stejné partaje a Václav Pucherna za Stranu zelených. Do rady³⁵ nebyly zvoleni poslanci KSČM ani ČSSD. Naopak rada měla zástupce z Hnutí důchodců za životní jistoty, kteří v někdejší komunální politice aktivně podpořili ODS. Zde vidíme pokračující pravicový trend počátku devadesátých let.

Nicméně rok 1994 byl jediným rokem do současnosti, kdy v radě města nefigurovali politici KSČM, na základě tehdejších povolebních jednání. Během pozdních devadesátých let, se politici KSČM začali postupně do správní sféry města Ústí nad Labem vracet.

³⁵ Pozn. autorky: Radu obce je možné přirovnat k obecní vládě. Její členové jsou voleni a odvolávání zastupitelstvem a jejich počet je vždy lichý. Rada obce má omezené pravomoce, připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva, řídí hospodaření obce a vydává nařízení.

V roce 1998 volby do zastupitelstva města vyhrála rovněž ODS, což nám dokládá popračující pravicový trend z počátku devadesátých let. Volby vyhrála ODS (33, 52 %) hlasů, na druhém místě se umístila ČSSD (27,14 %) hlasů, třetí skončila KSČM s 18, 01 % hlasů. Na čtvrtém místě se umístila Unie svobody se 7, 51 %. Výsledky v Ústeckém kraji vybočovaly z celorepublikového trendu. V pozdních devadesátých letech totiž ODS v mnoha krajích výrazně oslabila a ztratila tak velký počet mandátů. V Ústí nad Labem naopak v roce 1998 ODS výrazně posílila. Získala rovných 13 mandátů.³⁶ Krátce po volbách dochází k dohodě mezi ODS a US a vytvořili koalici. Komunální volby v roce 1998 upevnily pozici ODS v ústecké komunální politice bez ohledu na celorepublikovou situaci, kde ODS ztratila část podpory voličů.

Privatizace

K nejvýznamnějším společenským dopadům listopadové revoluce patřila tzv. malá a velká privatizace. Jednalo se o převod majetku ze státního do soukromého sektoru. Byla zřízena privatizační komise, které v Ústí nad Labem předsedala bývalá náměstkyně primátora Milena Novotná. Na počátku měla komise okolo 30 členů, členové vytipovali vhodné objekty (prodejny v centru města a okolí), které byly dále draženy ve veřejných dražbách pak přecházely do soukromého vlastnictví. První dražba v Ústí nad Labem proběhla 16.2. 1991 a zúčastnil se jí i ministr pro privatizaci ing. Tomáš Ježek. Dražby probíhaly vždy o víkendu až do konce roku 1993. V Ústí nad Labem se za toto období vydražilo celkem 431 provozoven za celkovou částku 545 551 milionů korun. Nejdražší jednotkou byl ústecký hotel *Vladimir*, který se z vyvolávací ceny 57 milionů korun během 5 minut vydražil za 75 milionů.³⁷ Většina ústeckých podniků pak byla odstátněna ve velké privatizaci, kterou nazýváme také *kupónovou privatizací*. Z nabízených akcí ústeckých podniků měli lidé největší zájem o akcie Setuzy, Spolchemie, Ústeckých pivovarů, KB

³⁶ L. NOVOTNÝ – P. TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní]*, s. 55.

³⁷ V. KAISER – K. KAISEROVÁ, *Dějiny města Ústí nad Labem*, s. 264.

likéru a Trmické teplárny. Právě o ústecké Spolchemii budu ve své diplomové práci podrobněji informovat prostřednictvím výpovědí pamětníků, jelikož rockový klub Tukan sídlil v prostorách, které vlastnila tato společnost.

V rámci privatizace se tak zrodila nová vrstva podnikatelů, kteří se dostali do předních funkcí významných severočeských firem.

Po revoluci se stal přednostou okresního úřadu v Ústí nad Labem Ladislav Cihlář, který o svém porevolučním působení v komunální politice napsal knihu s názvem *Sedm let jsem vám sloužil*. V této knize také podrobně popisuje přerod komunální politiky v Ústeckém kraji. Dokládá to jmény, které figurovaly ve vedení společností po revoluci a jejich bývalými stranickými funkcemi. „*Výrobní družstvo SPEKTRUM SERVIS, předseda Jaroslav Svoboda, bývalý předseda MěNV v Děčíně, místopředseda RSDr. Jan Lán, bývalý tajemník OV KSČ Ústí. Výrobní družstvo SPRINT, předseda Vladimír Brada, bývalý tajemník OV KSČ. Výrobní družstvo ARTEMIS, předseda PhDr. Jiří Kostner, bývalý pracovník ideologického oddělení KV KSČ. Výrobní družstvo STYLEX výroba a prodej konfekce Ing. Stanislav Erben, bývalý předseda MěNV Ústí n. L. a tehdy ještě ředitel státního podniku Oděvy.*“³⁸

Kapitalistou se dle autorových slov mohl stát i zarytý antikapitalista, své tvrzení dokládá na několika příhodách, kterým byl na počátku devadesátých let svědkem.

Jiný autorův přítel, komunista, vyloučený po roce 1968 ze strany, kterého po dlouhou dobu honili ze zaměstnání do zaměstnání, vstoupil do řeznictví, které jako novodobý podnikatel vlastnil komunista, se kterým kdysi sloužil, a zahlaholil „Tak jak jdou kšefty, soudruhu podnikateli?“ Vesele se popichovali, a protože bylo před volbami, přišla řeč i na to, koho kdo bude volit. Můj přítel: „Budu volit komunisty.“ Majitel na něho udiveně

³⁸ František ROČEK, Vzpomínka, jak se z komunistů stávali ústečtí podnikatele, Ústecký deník, 10.4. 2012, dostupné online: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/20120410-ro-vzpominka-jak-se-z-komunistu-stavali-ustecti-podnikatele.html?fbclid=IwAR3veWoLdxUfj42R_0njJBcxIHpS-T742LyDopsHwFc9DyujwPFcMNsikbg

zírá: „Ty a komunisty?“ Vysvětlení: „No, aby to vám podnikatelům zase sebrali.“ Vyjednávali tedy s těmi, jejichž odstranění (zlikvidování) bylo jediným cílem revoluce. Dokonce v tom počátečním, rozhodujícím období jim, nebo jejich odchovancům ponechali významná postavení.³⁹

Richard Vlček, spolumajitel rockového klubu Tukan vzpomíná na politickou éru z dob devadesátých následovně. Dle jeho názoru lidé, kteří přišli k moci počátkem devadesátých let, si svou sféru vlivu drží v jistých ohledech dodnes.

„Tady to v devadesátkách ovládl politicky jeden člověk a ten to ovládá do teď, Oulický řídí, kam jdou státní peníze. Začalo to po revoluci, chodil na magistrát s čokoládou. Na magoši, i kraji se jen mění židle, úředníci tam jsou stejní 30 let, nikdy je nikdo nevyhodí, nikdo si to netroufne. Vládnou tomu ti samý lidi.“⁴⁰

Vzdělanostní struktura

V předrevolučním období se obecně počítalo s obyvateli severních Čech spíše pro dělnická povolání. Zhoršování vzdělanostní kultury bylo de facto zahrnuto v oblastních plánech, přijatých na období 1981 - 1990, kde byl požadavek, aby k posílení dělnického charakteru kraje bylo zajistěno 60 % dětí, které dokončí základní školy, pro dělnická povolání. Před listopadem 1989 Severočeský kraj i obecně město Ústí nad Labem patřilo mezi oblasti s nízkým počtem míst na středních a vysokých školách.⁴¹

V oblasti dnešního Ústeckého kraje existovala pouze Pedagogická fakulta v Ústí nad Labem, značná část zájemců o studium na vysokých školách tedy studovala mimo Ústí nad Labem a po ukončení studia se do

³⁹ Ladislav CIHLÁŘ, *Sedm let jsem u vás sloužil*, Ústí nad Labem 2011, s. 36.

⁴⁰ Richard VLČEK, *ústní sdělení ze dne 29.4.2019*.

⁴¹ M. ŠAŠEK, *Vývojové tendence sídelní struktury severočeského kraje*, s. 107.

regionu ve většině případů nevracela. Toto mělo za následek celkový úpadek vzdělanosti obyvatel Ústeckého kraje.⁴²

Ekologická situace na Ústecku

Ústecký region si nesl ekologickou zátěž z období komunismu. Z okresů pánevních oblastí často odcházeli nejen studenti, ale také kvalifikovaní pracovníci (zdravotníci, učitelé, inženýři, technici), kteří byli nespokojení se stavem životního prostředí v důsledku těžby uhlí v okolí Ústecka, a kteří i přes utajování informací o špatném životním prostředí v období komunismu dokázali věc vyhodnotit. Vláda za komunistického režimu opustit region za prací nepovolovala. Reagovala úplatky (příspěvky na výstavbu rodinného domku) či omezováním osobní svobody zejména zdravotníků. Pracovníci dostávali zákaz přijímání do pracovních poměrů mimo hranice kraje.⁴³ V momentě, kdy komunistický režim padl, kvalifikovaní pracovníci se svobodně přemisťovali za prací do jiných krajů. V Ústí nad Labem netrápil obyvatele pouze dusivý smog, ale také skládka toxického odpadu ze Spolchemie umístěná u Chabařovic. Rovněž kritické reakce z řad obyvatelstva mělo i zamýšlené budování dvou skládek ve Všebořicích. „*První měla být naplněna komunálním odpadem a druhá měla sloužit Spolchemii ke svozu nejtoxičtějších odpadních látek chemické výroby.*“⁴⁴

Kvůli geografickým a meteorologickým podmínkám jsou v severozápadních Čechách přibližně od přelomu října a listopadu až do března běžné tzv. inverze, kdy bývá nad určitou nadmořskou výškou slunečno a poměrně teplo, zatímco níže zůstává příkrov mlhy a je znatelně chladněji. To by sám o sobě nebyl problém, jenže tato přírodní „poklička“ zadržovala exhalace z hnědouhelných dolů a průmyslových podniků. Tím prudce narůstaly koncentrace škodlivých látek v ovzduší, které se navenek projevovaly jako hustá, neprostupná mlha různých barev. Dlouho odpovědné

⁴² L. NOVOTNÝ – P. TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní]*, s. 54.

⁴³ P. KARLÍČEK – M. BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, s.11.

⁴⁴ Tamtéž, s. 12.

orgány tajily data o míře znečištění, později došlo k určité změně, kdy se stala součástí ranního meteorologického hlášení. V případě zhoršené situace se doporučovalo nevětrat, omezit tělesnou výchovu ve školách a pohyb venku. Vozidla MHD jezdila se žlutými a v případě dalšího zhoršení s fialovými praporky, které na danou situaci upozorňovaly. Důsledkem tohoto stavu byla vysoká míra respiračních chorob u dětí i počtu onkologických chorob. Zabarvení od červené přes fialovou a žlutou měla i ústecká řeka Bílina, podle toho, co právě Spolchemie ležící na jejím toku vyráběla. I když se po roce 1990 čistota vody v Bílině výrazně zlepšila, držela si řeka v devadesátých letech nelichotivý primát - nejznečištěnější řeka České republiky.⁴⁵

V roce 1989 vyvolal další vlnu nepokojů návrh na umístění fluidních kotlů v trmické teplárně. Kotle měly ve velkém spalovat nekvalitní hnědé uhlí, což vzhledem ke znečištění na Ústecku, vysoké koncentraci SO₂ a celkové ekologické situaci přivedlo obyvatelstvo do ulic. Jako první vypukly demonstrace v Teplicích 11. - 13. listopadu, 16.11. v Mostě, 17.11. v Děčíně a 21.11. i v Liberci a Ústí nad Labem.⁴⁶

První teplické demonstrace nepodnítila opozice. Došlo k nim nezávisle na politickém dění. Vyvolal je tehdy šestnáctiletý učeň Zbyněk Jindra. Od středy 8. listopadu šířil po městě letáky a vyzval své spoluobčany, aby v sobotu 11. listopadu přišli demonstrovat *za lepší vzduch* na hlavní teplické náměstí.⁴⁷ Obyvatelé Teplicka tak byli na Sametovou revoluci připraveni a o týden později se na náměstí sešly tisíce lidí. V rámci výzkumu o stavu revolučního dění vypráví i pamětník Milan "Fred" Pištěk, který situaci v Teplicích popisuje jako rychlejší, reakčnější, s daleko větším počtem účastníků prvních demonstrací.⁴⁸

Nicméně v devadesátých letech se ekologická situace zlepšovala jen velmi zvolna. *Při jednání 10. ledna 1990 dohodli Petr Poledňák a ing. Bohumír Freiberg uspořádání ekologického mítinku ve sportovní hale. Mítink se uskutečnil v pátek 19. ledna 1990 za účasti ministra životního prostředí ČR*

⁴⁵ Martin KRSEK, *Šedesát ústeckých NEJ*, Ústí nad Labem: Muzeum města Ústí nad Labem, 2007, s. 106.

⁴⁶ P. KARLÍČEK – M. BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, s. 12.

⁴⁷ František EMMERT, *Sametová revoluce: kronika pádu komunismu 1989*, Brno 2009, s. 29.

⁴⁸ Podrobnosti jsou k nalezení v kapitole Ohlasy revoluce.

Bedřicha Moldana a federálního ministra paliv a energetiky Františka Pince. Mítink proběhl ve věcném duchu. Na mítinku poprvé zazněly požadavky občanů na zastavení lomu Chabařovice. ⁴⁹ Od roku 1994 začaly na dole likvidační práce a došlo k vynětí ložiska uhlí pod Chabařovicemi. V dubnu 1997 byla ukončena i těžba i v povrchovém dole Chabařovice zbývající zásoby uhlí byly, i přes svou vysokou kvalitu, už roku 1991 rozhodnutím vlády ČR odepsány.

Založení univerzity Jana Evangelisty Purkyně

Zásadní politicko-společenské změny související s vývojem v naší zemi po listopadu 1989 se výrazně promítly i do života Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem. K významným aktivitám tohoto období patřily především rehabilitace bývalých pracovníků fakulty, kteří byli postiženi politickými čistkami počátkem 70. let. Na jaře 1990 byl zvolen děkanem pedagogické fakulty prof. Vlastimil Novobilský.⁵⁰ Na základech PF tak mohla vzniknout nová univerzita. Přijetím zákona ČNR z 9. července 1991 o vzniku univerzity Jana Evangelisty Purkyně a rozhodnutím AK ve stejném roce měla nová univerzita při svém vzniku tři fakulty a dva ústavy: pedagogickou fakultu, sociálně-ekonomickou fakultu a fakultu životního prostředí. Rovněž také Ústav slovansko-germánských studií, který je od roku 2008 součástí filozofické fakulty, a Ústav pro studium romské kultury, který se v roce 1996 stal součástí PF.⁵¹

Při svém vzniku v roce 1991 měla ústecká univerzita 2 082 studentů, z nichž většina (1 973) studovala na do té doby fungující Pedagogické fakultě. Nově vytvořené fakulty přijaly do prvních ročníků 72 studentů FSE a 37 studentů FŽP. v První polovině devadesátých let rostl počet studentů UJEP poměrně rychle. Do roku 1995 se počet studentů UJEP téměř zdvojnásobil.

⁴⁹ V. KAISER – K. KAISEROVÁ, *ed. Dějiny města Ústí nad Labem*, s. 288.

⁵⁰ Anna ŠERBEROVÁ, *Dějiny města Ústí nad Labem, Vysoké školy v Ústí nad Labem*, dostupné online: <https://www.usti-nad-labem.cz/dejiny/1945-95/ul-8-86.htm>

⁵¹ Zdeněk RADVANSKÝ – Jana ŠIKOVÁ, *20 let UJEP: k 20. výročí založení Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně 2011, s. 33.

V akademickém roce 1995–1996 UJEP poprvé překonala hranici 5 000 studentů. Vývoj počtu studentů UJEP 1991–1996 je k nalezení v příloze č.1.

V roce 1991 byla také rozšířena síť středních škol, která byla schopna naplnit potřeby celého spektra zájemců o středoškolské studium⁵², a zároveň tak lépe připravit zájemce o možné vysokoškolské studium. Střední stupeň školství patřil k nejvíce se rozvíjející a měnící se oblasti celé vzdělávací soustavy České republiky. V 90. letech minulého století začal do oblasti středního školství pronikat i soukromý sektor, což napomohlo rozvoji středoškolského vzdělávání v Ústí nad Labem. Rovněž to vedlo k vytvoření konkurenčního prostředí, tedy skutečnost, na kterou musely zareagovat i veřejné školy. Střední školy začaly nabízet pro absolventy základních škol studium ukončené závěrečnou či maturitní zkouškou a nástavbové studium pro absolventy učebních oborů jak v denním studiu, tak i v ostatních formách studia (večerní, dálkové, externí).⁵³

Ústecký kraj a Karlovarský kraj patří mezi kraje s výrazně nejnižší vzdělanostní úrovní v celém Česku. Odlišuje se tak od rovněž strukturálně postiženého Moravskoslezského kraje. Ústecký kraj má vysoký podíl obyvatel se základním nebo neukončeným vzděláním a vyznačuje se obyvatelstvem s nízkým počtem let strávených školní docházkou, neboť před rokem 1990 pracoval vysoký počet obyvatel v průmyslu na pozicích s nízkou kvalifikací. Podíl osob s neukončeným či základním vzděláním v Ústeckém kraji dosahoval v roce 2001 druhé nejvyšší hodnoty mezi kraji (27,3 %), pouze v Karlovarském kraji žilo o 0,6 procentního bodu více lidí s touto úrovní vzdělání (průměr ČR dosahoval 23 %). Přestože se úroveň vzdělanosti v Ústeckém kraji postupně mírně zlepšuje (v roce 2010 byl podíl osob s neukončeným či základním vzděláním v kraji 22,4 %, podíl osob s vysokoškolským vzděláním se zvýšil z 6,1 % na 7,6 %), patří pozice kraje stále k nejhorším v republice.

⁵² M. ŠAŠEK, *Vývojové tendence sídelní struktury severočeského kraje*, s. 108.

⁵³ ČSU, Krajská správa Ústí nad Labem: REGIONÁLNÍ ROZDÍLY V DEMOGRAFICKÉM, SOCIÁLNÍM A EKONOMICKÉM VÝVOJI ÚSTECKÉHO KRAJE V LETECH 2000 AŽ 2005, dostupné online: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536852/13423606.pdf/1fb10252-f4e4-48d2-bd03-87f64caae843?version=1.0>

V důsledku socioekonomického vývoje kraje je zároveň proces postupného zlepšování vzdělanostní struktury obyvatel významně pomalejší než v ostatních částech republiky.⁵⁴

Špatná vzdělanostní struktura měla vliv na zaměstnanost a zaměstnatelnost obyvatel v Ústí nad Labem. Lidé s nejnižším vzděláním měli rovněž nižší šanci uplatnění na pracovním trhu. Rozvoj soukromého školství v devadesátých letech a zřízení univerzity ke zlepšení podmínek zaměstnanosti v kraji nepochybně přispěl.

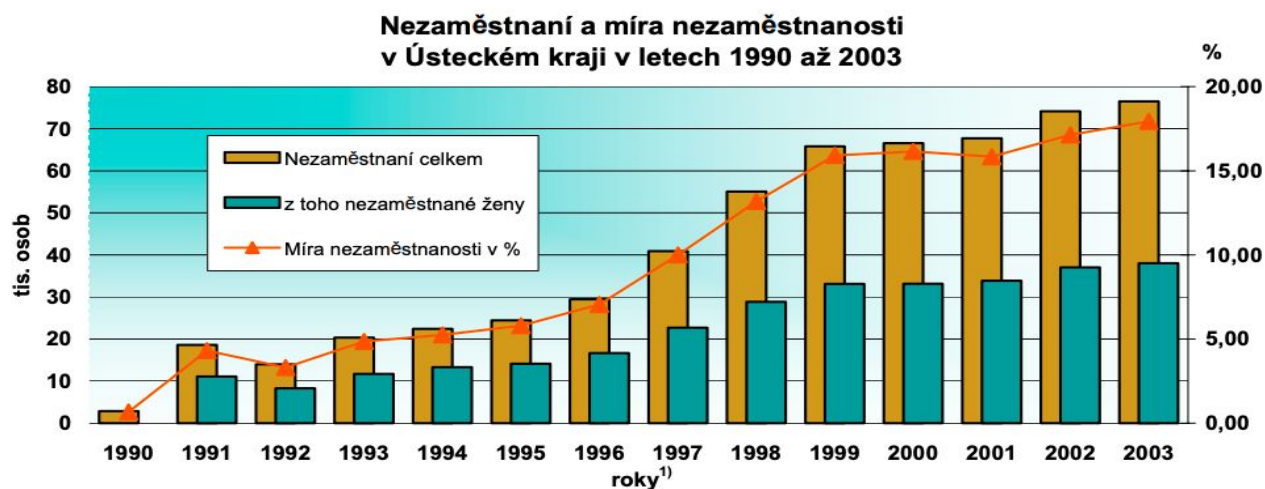
Nezaměstnanost v Ústí nad Labem

Ústecký kraj patří od dob sledování vývoje nezaměstnanosti v roce 1990 k nejvíce postiženým v Česku.⁵⁵ Důvodů nezaměstnanosti v devadesátých letech byl útlum hlavních výrobních odvětví (těžební a těžbařský průmysl) nebo vysoký podíl malých okolních obcí a s tím související problematické dojíždění za prací.⁵⁶ Těžký průmysl a pokles tohoto výrobního odvětví byl hlavním důvodem nezaměstnanosti v Ústí nad Labem v letech 1992 - 1998. Došlo také k privatizaci tohoto odvětví a lidé, kteří neměli dostatečné vzdělání či působili na pomocných pozicích byli postupně evidováni na pracovní úřad.

⁵⁴ ÚSTECKÝ KRAJ, (online). PROBLÉMOVÁ ANALÝZA ÚSTECKÉHO KRAJE, [cit. 2020-8-11], dostupné na: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1666198

⁵⁵ ČSU, Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji od roku 1990, [cit. 2020-8-11], dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/10180/20537254/42080403t.pdf/bcf171dc-1fcc-456f-97cf-ce895a68aeba?version=1.0>

⁵⁶ „Míra nezaměstnanosti v Ústeckém kraji prakticky po celé období let 1990 až 2003 (s výjimkou roku 1990) přesahovala celorepublikové hodnoty, největší rozdíl proti údaji za ČR byl zaznamenán v roce 2003, a to o 7,63 bodu, neboť hodnota krajské registrované míry nezaměstnanosti v uvedeném roce činila 17,94 %, zatímco republikový údaj udával 10,31 %. Navíc od roku 1995 vykazuje Ústecký kraj nepřetržitě nejvyšší míru registrované nezaměstnanosti ze všech krajů České republiky.“

¹⁾ údaj za ženy je k dispozici až od roku 1991

zdroj Grafu č. 3: ČSÚ

Ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle pohlaví převažovaly většinu let sledovaného období ženy, jejichž podíl na celkovém počtu nezaměstnaných činil na počátku 90. let v Ústeckém kraji 60 %. Teprve ve 2. polovině 90. let hodnota tohoto podílu zvolna klesala a v roce 2000 bylo dokonce poprvé zaznamenáno snížení pod hranici 50 %. Tato skutečnost opět odráží situaci v našem regionu, kde v odvětvích nejvíce postižených snižováním počtu pracovníků převažovala dříve zaměstnanost mužů.⁵⁷

Kulturní scéna v porevolučním schizmatu

V roce 1991 došlo k restrukturalizaci československé kulturní sféry, společně s národními výbory zanikla příslušná kulturní střediska.⁵⁸ Po zrušení Kulturního a společenského střediska v roce 1991 přešla správa do soukromého sektoru nebo do správy jednotlivých obcí či kulturních středisek.⁵⁹

⁵⁷ ČSÚ, Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji od roku 1990, [cit. 2020-8-11], dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/10180/20537254/42080403t.pdf/bcf171dc-1fcc-456f-97cf-ce895a68aeba?version=1.0>

⁵⁸ Jan VOTRUBA, *Co si myslí o severočeské kultuře, Průboj*, 1990, č. 2, s. 5.

⁵⁹ *Národní dům Ústí nad Labem* (online). Ústí nad Labem: KS Města Ústí nad Labem 2020, [cit. 2020-10-06]. Historie Národního domu. Dostupný na: <http://www.narodnidum-ul.cz/historie.html>

Nicméně přechod do soukromé sféry měl mnohdy za následek finanční nestabilitu kulturních center, ekonomické problémy a následný celkový úpadek či krach jednotlivých kulturních subjektů. Město poskytovalo dotace na kulturu, ale mnohdy v nedostatečné míře. „*Město či obec prostřednictvím svého rozpočtu přispívá na kulturní činnost na svém území. Přičemž rozděluje kulturu na ‚malou‘ a ‚velkou‘. ‚Malou‘ kulturu tvoří jednotlivé kulturní akce různých pořadatelů. Zájemci o pořádání kulturních akcí mohou ve stanoveném termínu předložit žádost o příspěvek na konkrétní akce, které chtějí uskutečnit příští rok. Z žádostí je sestaven tzv. kulturní kalendář, jedná se o seznam údajů a částek, který je potom předložen kulturní a finanční komisi rady města či obce ke schválení.*“⁶⁰ Velkou kulturou se rozumí tvorba Městského divadla⁶¹, Činoherního studia a činnost Muzea města Ústí nad Labem.

„*Od 24. června 1986 do zrušení ONV byl Sever tiskovým orgánem OV KSČ a Národního výboru města Ústí nad Labem. Koncem roku 1989 se stal přímo tiskovým orgánem Národního výboru města Ústí nad Labem, a po jeho přetvoření v Úřad města Ústí nad Labem se i Sever změnil v roce 1992 na nový Sever Report. Začínal znovu od prvního ročníku jako týdeník všech Ústečanů pod redakcí Libuše Maxové.*“⁶² Rozhodnutím Rady města Ústí nad Labem Sever Report privatizovali a vydávalo jej vydavatelství Labe a.s. Toto vydavatelství skoupilo postupně osm okresních novin v bývalém Severočeském kraji. „*Všech osm titulů tiskne vydavatelství Labe a.s. v nově vybudované vlastní tiskárně na Severní terase, jednotlivé tituly jsou pouhými mutacemi se čtyřstránkovou okresní částí. Ústecká mutace vychází pod názvem Ústecký deník.*“⁶³

⁶⁰ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 42.

⁶¹ Severočeské divadlo opery a baletu

⁶² V. KAISER K. KAISEROVÁ, *Dějiny města Ústí nad Labem*, s. 296.

⁶³ Tamtéž.

1.2. Kulturní spolky, společnosti a média v 90.letech v Ústí nad Labem

PROART v.o.s.

Společnost vznikla 27. července 1990. za účelem činnosti propagačních služeb, pořádání kulturních a společenských akcí či produkce audiovizuálních médií - vydávání LP desek. „*Jménem firmy měli právo jednat společníci a to Milan Pištěk, Jan Veselý, Jindřiška Barsová, Ing. Jiří Skalský a Pavla Nevědomská. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. listopadu 2000 byla společnost PROART v. o. s. zrušena a zároveň byla nařízena její likvidace, likvidátorem byl jmenován Ing. Jiří Skalský. 8. ledna 2001 byla vymazána z Obchodního rejstříku.*“⁶⁴ Jednou z hlavních aktivit společnosti také bylo vydávání časopisu **Scene Report**. Nejvýraznější osobností tohoto punkového a rockového hudebního časopisu byl Milan “Fred” Pištěk, který prostřednictvím časopisu propagoval a informoval o činnostech Rockového klubu Tukan. Koncerty a turné zahraničních i domácích kapel pořádala společnost PROART v. o. s. pod značkou Scene Reportu.

Nooi Records

Společnost Nooi Records založil v roce 1991 novinář a hudební publicista Radek Strnad, za účelem vydávat hudební nosiče. *Způsob fungování vydavatelství fungoval následně. Radek Strnad si nechal nahrát živý koncert přímo od zvukaře, vytvořil přebal a následně vše distribuoval.*⁶⁵ Pamětníci se shodují, že díky práci pana Strnada bylo možné se dostat v raných devadesátých letech i k produkci zahraničních kapel či některých kapel, které v té době neměly oficiálně vydané nosiče.

⁶⁴ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 35.

⁶⁵ Tamtéž, s. 44.

„Počátky ústeckého rozhlasu spadají do prvních květnových dnů roku 1945. Skupina nadšenců zahájila pravidelné vysílání z protileteckého krytu pod Mariánskou skálou, odkud byly čtyřikrát denně vysílány výzvy a prohlášení revolučního výboru. Teprve po několika dnech bylo vysílání obohaceno hudbou z gramofonových desek, přímými přenosy z městského divadla, či pořady pro skauty a junáky. Koncem roku 1945 ústecký rozhlas přesídlil do vily někdejšího továrníka Wolfruma v ulici Na Schodech, kde sídlí dodnes.“⁶⁶ Stanice přebírala pořady z centrálního rozhlasového vysílání v Praze. Své první nahrávky zde natočil Karel Kryl. Po listopadu 1989 se vysílání ústeckého rozhlasu postupně rozšiřovalo z původních 90 minut na současných 24 hodin vlastního programu denně.⁶⁷

Stanice vysílala na frekvencích FM 69,26 MHz a MV 864 KHz. V roce 1991 se stanice věnovala regionální scéně v soutěžním pořadu Duel, kde spolu zápolily každý měsíc dvě severočeské rockové skupiny. V prvním dílu soutěžili tepličtí **AKU – AKU** a teplicko-bílinští **Do řady**, ve druhém dílu si zahrály chomutovská **Večerní společnost** a ústecká **Anna a já**. *„Dalším doloženým pořadem, který se na počátku sledovaného období zabýval severočeskou rockovou hudební scénou byla Nordparáda. Jednalo se o hitparádu sestavenou z nahrávek místních hudebních skupin. První vysílání Nordparády máme doloženo 25. listopadu 1991. Vysílala se jednou za dva týdny vždy v pondělí od 17:20 do 18:00, rekapitulovala se následující pátek v pořadu Severní vlna, který trval od 17:00 do 18:00.“⁶⁸*

Činoherní studio

Ústecké činoherní studio platilo vždy za malou, avšak velmi úspěšnou komorní scénu. Divadlo bylo od počátku vzniku konfrontováno s komunální a krajskou politickou scénou. Vznik Činoherního studia v Ústí nad Labem sahá do roku počátku sedmdesátých let. Soubor vznikl ze zbytků zrušeného

⁶⁶ Český rozhlas sever, (online), [cit. 2020-8-11] dostupné na: <https://sever.rozhlas.cz/z-historie-ceskeho-rozhlasu-sever-6925790>

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 60.

Kladivadla. „Zároveň je divadlem, které se po celou dobu existence v nepravidelných intervalech vždy dostávalo do konfliktů s krajskou a komunální politickou reprezentací, jak o tom svědčila naposledy krize Činoherního studia v roce 2014.“⁶⁹ Už od dob vzniku zasahovala komunistická moc do činností a chodu uměleckého souboru. Tyto snahy ovlivňovat soubor přetrvaly i po pádu komunistického režimu.

Předchůdcem Činoherního studia bylo Kladivadlo, které vzniklo jako amatérský soubor v Broumově. Jeho základ položili v roce 1958 Pavel Fiala a Miloš Dvořák.⁷⁰ Z Broumova divadlo přesídlilo do Kadaně, kde působilo dva roky. „Následně došlo k jednání Severočeského krajského národního výboru, vlády a Svazu dramatických umělců, jehož výsledkem bylo, že divadlo přesídlí do Ústí nad Labem a stane se jako experimentální poloprofesionální soubor součástí Divadla Zdeňka Nejedlého.“⁷¹ Od roku 1965 - 1966 tedy divadlo působilo v Ústí nad Labem. Za dob normalizace ovšem divadlo neskrývalo své protisovětské postoje a tak bylo v tehdejší atmosféře nežádoucí. „Některé hry byly nuceně staženy z repertoáru, divadlu byly znemožněny zahraniční zájezdy. Nejvíce samo- zřejmě vadila osobnost uměleckého šéfa Pavla Fialy, který byl po jednání ředitele Státního divadelního studia Miloše Hercíka s vedoucími funkcionáři odboru kultury Severočeského KNV v listopadu 1970 odvolán ze své funkce a v divadle mohl zůstat již jen jako herec...Na konci sezóny 1970–1971 musel Pavel Fiala ze souboru odejít úplně a divadlo bylo nuceno přestěhovat se ze své scény do objektu Divadla hudby, které sdílelo s kinem náročného diváka, jehož programu se muselo přizpůsobovat. Na konci roku 1971 byl zakázán název Kladivadlo. Tím končila éra Kladivadla.“⁷² Zanedlouho herci již bez Fialy pokračovali v umělecké činnosti pod názvem Groteska. Následně soubor přejmenovali na Činoherní studio. Pod tímto názvem oficiálně soubor působil od sezóny 1972 - 1973. „Nově vzniklé Činoherní studio bylo součástí Státního divadla Zdeňka Nejedlého v Ústí nad Labem, jehož zřizovatelem byl Severočeský krajský národní výbor. Oproti

⁶⁹ Tomáš OKURKA, Divadlo svobody v době nesvobody. Činoherní studio v Ústí nad Labem v období tzv. Normalizace, in: Za svojí ideou, za svým cílem, edd. Jaroslav Rokoský - Martin Veselý, Ústí nad Labem 2018 Brno 2018, s. 463.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² T. OKURKA, Divadlo svobody v době nesvobody. Činoherní studio v Ústí nad Labem v období tzv. Normalizace, in: Za svojí ideou, za svým cílem, s. 464.

*dřívějšímu začlenění Kladiřadla pod Státní divadelní studio Praha to mělo pro ústecké komunistické funkcionáře výhodu, že měli divadlo pod přímou kontrolou. Domovskou scénou bylo jako v posledním roce činnosti Kladiřadla Divadlo hudby.*⁷³ Dobová fotografie je k dispozici v příloze č.2.

Právě tento prostor převzali jednatele klubu Tukan v roce 1992 a provozovali zde klub až do konce července 1993.

*„Od roku 1978 působil soubor Činoherního studia na velké scéně ústeckého divadla. Na konci 70. let se uvažovalo také o možnosti hrát na divadelní lodi kotvící na Labi. Soubor Činoherního studia se tedy v roce 1981 přesunul do bývalého kina ve Varšavské ulici na Střekově, kde se hrálo – s dvouletou přestávkou způsobenou povodněmi – až do března 2014, kdy museli divadelníci po neshodách s městem budovu opustit. V době krize působil soubor v kině Hraničář a od ledna 2015 se hraje na obou scénách – ve Varšavské ulici i v Hraničáři.*⁷⁴

V polovině osmdesátých let se Činoherní studio pod politickým tlakem komunistického režimu téměř rozpadlo. Obnovený soubor vybudoval až Petr Poledňák, který se díky svým progresivním metodám a postojům stal i jednou z hlavních tváří průběhu Sametové revoluce v Ústí nad Labem.⁷⁵

Ačkoli se soubor do značné míry vlivem politického tlaku v polovině 80. let fakticky rozpadl, podařilo se poměrně brzy vybudovat nový progresivní soubor pod vedením Petra Poledňáka. Ten již ve vztahu s komunistickou mocí vzhledem k historickým okolnostem pozdních 80. let vystupoval mnohem sebevědoměji. Vůle ke svobodě, dlouhodobě v Činoherním studiu rozvíjená, se pak naplno projevila v listopadu 1989, kdy se toto divadlo stalo jedním z hlavních aktérů revoluce v Ústí nad Labem a podílelo se aktivně na svržení komunistického režimu.

⁷³ T. OKURKA, Divadlo svobody v době nesvobody. Činoherní studio v Ústí nad Labem v období tzv. Normalizace, in: Za svojí ideou, za svým cílem, s. 465.

⁷⁴ Činoherní studio Ústí nad Labem, oficiální web, dostupné online: <https://www.cinoherak.cz/cs/divadlo/historie-divadla/>

⁷⁵ Podrobně o Petrovi Poledňákovi píší v kapitole Ohlasy revoluce v paměti narátorů.

VŠ KLUB

Vysokoškolský klub při Pedagogické fakultě vznikl v roce 1989. Na adrese tehdejších vysokoškolských kolejí v Leninově ulici 129.⁷⁶ Do konce roku 1991 se o program a provoz klubu staral Karel Hejný, který pak následně jako jeden ze spolumajitelů, otevřel klub Tukan a zúročil tam své předchozí zkušenosti právě z provozu VŠ klubu. *„Každý měsíc ve VŠ KLUBu proběhlo minimálně jedno živé vystoupení ústecké hudební skupiny. 30. dubna 1991 se zde měl konat druhý ročník studentského Majálesu, pro nepřízeň počasí byl však přesunut na vaňovské koleje. Na Majálesu zahráli ústečtí Houpací koně, Guten Tag, Vyslanci z nebes, teplická Radost a New York Band.“*⁷⁷

Poslední akcí VŠ KLUBu se stal studentský Majáles v roce 1992. Poslední tóny živé hudby tedy z klubu na ústeckých kolejích zazněly 30. dubna 1992. Někdejší rektor RNDr. Jan Kopka, Csc. klub 4. května 1992 uzavřel kvůli zničení majetku vysokoškolských kolejí v průběhu studentského Majálesu. Problémem uzavření VŠ klubu bylo též to, že v klubu nadále nesměly zkoušet ústecké studentské kapely, které zde měly zkušebnu.⁷⁸ Několik z nich po otevření Klubu Tukan využilo ke zkoušení právě prostory RC Tukan.

Scene Report

Společnost PROART v. o. s. v srpnu roku 1990 začala vydávat časopis Scene Report. Časopis byl distribuován do novinových stánků pod vedením Milana Freda Pištěka, s redakční radou, kterou tvořili Radek Strnad a Tomáš Prchal. *„Původní dvoučlenná redakce ve složení Petr Bergmann a Milan Pištěk se posléze rozrostla o Radka Strnada, Tomáše Prchala a Pavlu Nevědomskou. V březnu 1990 z redakce odchází Petr Bergmann, o měsíc později jej následuje Pavla Nevědomská. Ze zbylých členů redakce se stává redakční rada, která Scene Report řídí ve stejném složení téměř až do jeho konce.“*⁷⁹

⁷⁶ Milan PIŠTĚK – Radek STRNAD, *Guten tag*. Scene report. 1991, č. 6, s. 4 – 8.

⁷⁷ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 74.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 52.

Jednalo se o jednu měsíčně vycházející hudební fanzin pro přívržence tvrdší muziky, ovšem se společensko-kulturními přesahy. Časopis měl grafiku navazující na předlistopadové Vokno a další samizdatová periodika: i těsně polistopadová situace byla v oblasti tisku doposud obtížná, a tak se vydavatelé a redakce ve spolupráci s tiskárnou rozhodli udělat z nouze ctnost: *„články napsané na stroji například rozstříhávali a jednotlivé fragmenty pokládali na pozadí seskládané z výtvarných a fotografických prvků⁸⁰; tento celek byl posléze přefotografován a vytištěn na jednotlivé stránky. Výsledkem byla hybridní pseudolettristická slovesně-výtvarná koláž.“⁸¹* Kromě recenzí, reportáží, rozhovorů a profilů československých, zvláště pak severočeských hudebních skupin představoval Scene Report často také zahraniční kapely, a to prostřednictvím převzatých a přeložených materiálů nebo rozhovoru, které do časopisu dodával zejména Milan Pištěk.

V časopise bylo i místo pro inzerci (nabídka na prodej nebo výměnu desek, případně na nahrání hudebních alb na kazetu), anotaci programů kulturních zařízení na Ústecku a částečně i ve zbytku republiky, avíza na hudební fanziny a v té době nově vznikající literární nebo kulturně-společenské časopisy.⁸² Časopis Scene Report v roce 1992 navázal úzkou spoluprací rovněž s rockovým klubem Tukan, kterému inzeroval program vždy na následující měsíc či podával reportáže z již proběhlých koncertů.⁸³ Důležitou roli zde sehrál právě Milan Fred Pištěk, který rockovému klubu pomáhal s produkcí zahraničních kapel. Scene Report ovšem spolupracoval také s rádiem Radioclub 95,2 FM. Příklad spolupráce - propagace uvádím v příloze č.3)

„V člancích a diskusích na stranách Scene Reportu lze vysledovat několik základních problémů, kterými se tehdy ve scéně nezávislé hudby žilo. V první řadě se účtovalo s minulostí. Nový režim ale přinesl nové problémy - svoboda, ale přesto ještě pořád nedostatek informací ze zahraničí daly vzniknout například nedostatečně definovanému rozdílu mezi skinem a

⁸⁰ Vzhled Scene Reportu v přílohách č.5/a a 6/f.

⁸¹ Scene Report, (online), Oficiální představení časopisu v rámci výstavy: Nečekaně náhlá exploze svobody, Festival Sudety 2020, [cit. 2020-8-11], dostupné na: <http://www.ukp98.cz/scenereport/>

⁸² Tamtéž.

⁸³ Spolupráci Scene reportu a RC Tukan dokládá obrazová příloha č. 5/a a 6/f.

*punkerem. Koncertů nebylo po pádu železné opony příliš, a tak příznivci obou subkultur chodily zpočátku na stejné akce a vznikaly problémy.*⁸⁴

*„Ve Scene Reportu se také postupně objevilo několik stížností, že nejsou na scéně 90. let zřizovány kluby. To bylo možná jedno z největších nedorozumění příslušníků alternativní kultury, kteří sice smetli režim, jenž vše diktoval shora, ale zároveň čekali, že jim bude někdo něco zřizovat. Ve Scene Reportu se tedy tiskly petice za zřízení klubů, osočovaly se zásahy policie atd. Nutno podotknout, že kritická úroveň této demokratické agory byla ve Scene Reportu na slušné úrovni.*⁸⁵

Scene Report byl zásadní pro kapely i posluchače. Pomocí časopisu se mohli čtenáři dozvídat o nově vzniklých či méně známých kapelách, což mělo za následek jednak vyšší účast na koncertech a povědomí o hudební scéně první poloviny devadesátých let.⁸⁶ Scene Report vydal své poslední vydání v roce 1994, pro mnohé pamětníky to značilo i konec zlaté rockové éry v Ústí nad Labem.

Radioclub 95,2 FM

Jak jsem již nastínila revoluce přinesla svobodu a ohromné množství zdrojů hudby různých žánrů. Ruku v ruce s množstvím nosičů, které se začaly šířit mezi lidmi vznikaly i soukromé rozhlasové stanice. Pro Ústí nad Labem a devadesátá léta bylo signifikantním radiem Radioclub 95,2 FM. Jak jsem již předeslala některé rockové pořady mohli posluchači zaznamenat i na Českém rozhlasu Sever, nicméně vůdčí úlohu počátkem devadesátých let sehrál právě Radioclub 95,2 FM. Tuto soukromou rozhlasovou stanici Radioclub FM 95,2, sídlící na adrese Mírové náměstí 25, Ústí nad Labem, začali provozovat Jindřich Šrejber, Milan Fred Pištěk a Petr Ike Ševčík, který později vystupoval

⁸⁴ Scene Report, oficiální představení časopisu v rámci výstavy: Nečekaně náhlá exploze svobody, Festival Sudety 2020, dostupné online: <http://www.ukp98.cz/scenereport/>

⁸⁵ Scene Report, oficiální představení časopisu v rámci výstavy: Nečekaně náhlá exploze svobody, Festival Sudety 2020, dostupné online: <http://www.ukp98.cz/scenereport/>

⁸⁶ Programy klubů byly zveřejňovány ve Scene reportu pravidelně, jak dokládá i příloha č.5/a.

pod jménem Ike Macharovský. Licence byla napsána pouze na Petra Ike Ševčíka. *Na začátku devadesátých let probíhalo odstátňování mediální sféry. „Jelikož vláda potřebovala dostat od USA doložku nejvyšších výhod pro Československo a jednou z podmínek byla nezávislost médií na státu. Jindřich Šrejber napsal projekt Radioclub a na jeho základě získali provozovatelé dotaci 1 900 000,- Kčs. Celý projekt zajistila Eva Balaščíková. Radioclub 95,2 začal zkušebně vysílat 18. července 1991. Plný provoz byl zahájen 1. září 1991. Dramaturgie rádia vypadala následovně. 24 hodinový blok rockové hudby přerušovala pouze zpravodajská relace. Prvními moderátory se stali Petr Beran, Jindřiška Horáčková, Libor Zajíček, Miroslav Rosendorf, Robert Podolka. Prokuristkou se stala Eva Balaščíková.“*⁸⁷ Regionální rockové scéně se věnoval i pořad *Demoparáda*. Tu vysílalo rádio vždy ve čtvrtek od 19:00 do 20:00.⁸⁸ Jedním z dalších pořadů spjatým s hudebním děním v regionu byla hitparáda *Top Ten Scene Reportu*. Posluchači Radioclubu tak hlasovali pro hudební skupiny z oblasti zájmu hudebního časopisu *Scene Report*. Šlo převážně o zahraniční kapely. „*Top Ten Scene Report se vysílala každé pondělí ve 20:10, hlasovalo se do rádia či do redakce Scene Reportu.*“⁸⁹

Radioclub 95,2 FM byl také úzce spjat s rockovým klubem Tukan. Na rozhlasové stanici moderátoři pravidelně informovali o dění a programu v klubu Tukan a následně RC Tukan ve svých propagačních materiálech (vstupenkách a programech) uvádělo spolupráci s Radioclubem. V letech 1993 – 1994 došlo k přerodu Radioclubu FM 95,2 FM z rádia zajímavící se a propagující místní rockovou hudební scénu ve všední komerční rádio.

⁸⁷ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 62.

⁸⁸ Milan PIŠTĚK – Radek STRNAD, *Demoparáda*. *Scene report*, č. 10, s. 13.

⁸⁹ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 63.

2. VÝZKUM

Samotný kulturní rozměr a snadný přístup k pamětníkům mě dovedl ke zpracování mikrohistorie RC Tukan. Pomocí výpovědí pamětníků se společně dostáváme k detailům fungování a celkové atmosféře devadesátých let, na které většina pamětníků s nostalgií vzpomíná. Právě onu nostalgii dokládá princip Pollyanin, který uvádí, že lidský mozek vytlačuje v rámci psychohygieny negativní nebo dokonce traumatizující zážitky každodenního života.⁹⁰ Metodu orální historie, která naslouchá hlasům paměti rozpracoval detailně ve svém díle Miroslav Vaněk,⁹¹ jehož dílo by bylo praktickým pomocníkem i rádčem v průběhu celého výzkumu.

2.1. Identifikace výzkumného problému a cíl výzkumu

V rámci výzkumu se zabývám komplexní mikrohistorií rockového klubu Tukan. Ke svému zkoumání jsem požádala o výpověď několika pamětníků z řad návštěvníků a návštěvnic klubu, majitelů, spolumajitelů, ale také pamětníky, kteří v klubu vystupovali se svými hudebními seskupeními, zajišťovali jeho produkční stránku či ho pouze zaznamenali v dobovém kontextu, ale jeho pravidelnými návštěvníky nebyli. Chtěla jsem tak zaznamenat perspektivu, atmosféru a pověst, která se o klubu tradovala, ale realitě mnohdy příliš blízká nebyla.

Vznik, vývoj a realitu všedního dne včetně konce klubu Tukan pokrývá výzkumná část mé diplomové práce. Zahrnuji celé fungování klubu, dále mapuji příčiny úspěchů i neúspěchů v ekonomické rovině, celkové vyznění atmosféry v dobovém kontextu, a zároveň zaznamenávám momenty a chyby, které vedly k zavření klubu. Společně s pamětníky popisuji atmosféru 90. let, jejich naladění, potřeby a zájmy každodenního života, které je vedly k

⁹⁰ M. VANĚK, *Naslouchat hlasům paměti. Teoretické a praktické aspekty orální historie*, s. 67.

⁹¹ tamtéž, s. 11

vytvoření seskupení a nebojím se použít i specifického výrazu o vytvoření subkultury⁹², která se pojila s tímto rockovým klubem.

Výzkumné otázky

Než jsem se s pamětníky dostala do přímé konfrontace s klubem Tukan, pátrala jsem po tom, co pro pamětníky znamenalo porevoluční období. Jak vůbec vnímali sametovou revoluci, co prožívali a jaký pro ně osobně měla význam.

- 1) Jaké bylo vnímání sametové revoluce v Ústeckém kraji?
- 2) Jak se transformovala společnost v 90. letech?
- 3) Co bylo pro lidi důležité?
- 4) Jak lidé vnímali kulturní dění?
- 5) Co znamenal rockový klub Tukan pro ústeckou kulturní scénu?

Dále jsem pokročila k přímé konfrontaci s Klubem Tukan. Kdy jsem se ptala na okolnosti vzniku a prvních zkušenostech s klubem. Za jakých okolností vznikl první rockový klub v Ústí nad Labem, jak byl financován a co znamenal pro své návštěvníky i provozovatele? Dále mě zajímal pravidelný program klubu, jeho účinkující z řad domácích i zahraničních kapel, jak kapely v devadesátých letech sháněli, čím je motivovali a jaké bylo jednání s kapelami nejen z tehdejší domácí scény, ale i ze zahraničí.

Mým cílem rovněž bylo zaznamenat případné problémy klubu či zkušenosti s drogami Tukanu. S majiteli a jednatelem klubu jsme řešili mediální ohlas i zkreslený mediální odraz klubu, který se v médiích začal objevovat v průběhu roku 1993. Bavili jsme se o některých konkrétních akcích, které se nesmazatelně vryly do paměti návštěvníků, ale i majitelů klubu. V neposlední řadě mě zajímalo, jak pamětníci vnímali uzavření klubu a co o samotných

⁹² Subkultura je malá skupina se specifickými kulturními znaky, které ji odlišují od většinové kultury. Přestože subkultura nese odlišné znaky v rámci životního stylu, chování, hodnot a norem, je nedílnou součástí této většinové kultury a v mnohých věcech ji může ovlivňovat nebo jí být ovlivňována.

důvodech uzavření vědí nebo si pamatují provozovatelé, majitelé i návštěvníci klubu. Jedním z posledních témat, které jsem s pamětníky řešila, byl odkaz, který Tukan zanechal pro příští působení na kulturní scéně. V jaké formě rocková muzika v Ústí nad Labem pokračovala po uzavření klubu? Co dělali majitelé a jednatele po skončení působení v klubu Tukan? Má rockový klub Tukan nějaké následovníky - pokračovatele?

Metodologie

V tomto oddílu své práce se věnuji metodám výzkumu, které jsem využívala pro svou diplomovou práci, výzkumnému vzorku, popisu sběru dat, popisu analýzy dat a etice výzkumu. Pro výzkum mikrohistorie rockového klubu Tukan jsem zvolila kvalitativní zkoumání, které nenumerycky šetří a interpretuje sociální realitu.⁹³

V následujících podkapitolách se věnuji výzkumné metodě, kterou jsem si pro svůj výzkum zvolila, výběru výzkumného vzorku, způsobu sběru dat a technikám analýzy. Metodologická část práce bude zakončena etickou perspektivou výzkumu.

Metoda orální historie

Za výzkumný přístup jsem si zvolila kvalitativní metodu výzkumu - orální historie, jež je řadou propracovaných postupů v oblasti humantitních a společenských věd, a která se zabývá novými poznatky, a to na základě ústního sdělení osob jež byli svědky procesu nebo doby, které badatel zkoumá.⁹⁴ Též jsem využila analýzy pramenů a dokumentů, jež se k dané tématice vztahují. Jedná se o specializované odborné časopisy, například

⁹³ Miroslav DISMAN, *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*, Praha 2002, s. 285.

⁹⁴ M. VANĚK, *Naslouchat hlasům paměti. Teoretické a praktické aspekty orální historie*, s.11.

Scene report.⁹⁵ Mnozí pamětníci mi poskytli dobové články v novinách či fotografie a videonahrávky z období fungování klubu. I ty se staly součástí mého zkoumání.

Výzkumný vzorek

„Cílem konstrukce vzorků v kvalitativním výzkumu je reprezentovat populaci problému, populaci jeho relevantních dimenzí.“⁹⁶

V rámci mého výzkumu se mi finálně podařilo navázat spolupráci s osmi pamětníky. Pro svůj výběr výzkumného vzorku jsem využila sociologické metody *snowball sampling*, kterou lze přeložit jako metodu nabalování, při které požádáme pamětníky, se kterými právě provádíme rozhovor, o kontakty na další pamětníky, kteří by mohli reprezentovat náš výzkumný vzorek⁹⁷ Takto se mi podařilo vyzpovídat nejen majitele klubu, ale také běžné a pravidelné návštěvníky či účinkující, jež v klubu vystupovali.

Mluvila jsem s jednatelem společnosti Petrem Roubalem, společníky Richardem Vlčkem a Jakubem Vágnerem, dále jsem se dotazovala u účinkujících muzikantů, jež v klubu vystupovali, a to Jana Brambůrka (někdejšího člena hudební skupiny - Houpací koně), Petra Fialy (Mňága a Žďorp) či Milana “Freda” Pištěka (člena kapel Šanov, Olbram a další), který jednak v klubu hrál, ale také produkčně zařizoval klubu spolupráci se zahraničními kapelami. Třetí významnou skupinou pamětníků byli někdejší návštěvníci klubu mezi něž patřili Pavel Nepivoda, Eva Roubalová, Michal Nosek a Martin Veselý.

První rozhovor jsem uskutečnila se společníkem klubu Richardem Vlčkem, který mi pak předal kontakty na další společníky a jednatele klubu, ale také na Milana “Freda” Pištěka, který Tukanu produkčně pomáhal zejména

⁹⁵ Podrobně se o časopisu Scene Report rozepisují v kapitole Kulturní spolky, společnosti a média v 90. letech v Ústí nad Labem. Scene Report začala vydávat společnost PROART v. o. s. v srpnu roku 1990, kdy vyšlo nulté číslo. Jednalo se o čtyři stránky formátu A4.

⁹⁶ M. DISMAN, *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*, s. 304.

⁹⁷ Hynek JERÁBEK, *Úvod do sociologického výzkumu*, Praha 1992, s. 22.

s komunikací se zahraničními kapelami. Pomocí fanouškovské Facebookové stránky RC TUKAN Ústí nad Labem⁹⁸ jsem se následně dostala k manželům Roubalovým, kteří mé zkoumání obohatili o mnoho konkrétních událostí z doby, která těsně předcházela vzniku klubu.

Díky předchozím kontaktům se mi podařilo dostat se i k účinkujícím, kteří v prostorách Tukanu nejen koncertovali, ale měli zde také zkušebny a zázemí pro svou hudební tvorbu.⁹⁹

V neposlední řadě jsem kontaktovala pomocí známých i několik pravidelných návštěvníků klubu, kteří přinesli do mého výzkumu další perspektivu - z pohledu účastníků komunity, kteří se ale na chodu a provozu klubu nijak nepodíleli.

Vzhledem k tomu, že rozhovor s Janem Brambůrkem probíhal v prostorách nahrávacího studia, podařilo se mi provést kratší rozhovor i s několika dalšími narátory, kteří RC Tukan zažili, ale nepřejí si být konkrétně jmenováni. S frontmanem kapely Mňága a Žďorp Petrem Fialou jsem provedla dotazování pomocí emailu, proto jsem ho mezi narátory svého výzkumu rovněž záměrně neuvedla.

Tabulka č. 2 Seznam narátorů jejich vztah k rockovému klubu Tukan

Jména narátorů	Vztah k RC TUKAN
Richard	společník
Petr	jednatel
Eva	návštěvnice
Jakub	společník
Fred	produkční, účinkující
Jan	účinkující
Michal	návštěvník
Martin	návštěvník

Zde uvádím podrobnější popis narátorů mého výzkumu:

Richard Vlček (*1969) společník, figurující u vzniku klubu, který se staral o chod klubu. V RC Tukan se podílel na běžném provozu, byl k nalezení

⁹⁸ Dostupné z <https://www.facebook.com/groups/341128941467>

⁹⁹ Příkladem je známá ústecká hudební skupina Houpací koně, více informací zde: <https://www.houpacikone.cz/>

za barem jako výčepní nebo u vstupu. Staral se též o ekonomický chod klubu a jeho rozvoj. Podrobně popisuje atmosféru i fungování vzniku RC Tukan. Jako jeden z mála narátorů přesně vystihuje i příčiny konce klubu Tukan.

Petr Roubal (*1969) figuroval v klubu Tukan jako jednatel, byl zapsán jako jednatel společnosti Tukan s.r.o, která byla zapsána do obchodního rejstříku 27. srpna 1992. Společně se svým bratrem byl u zrodu myšlenky otevřít rockový klub Tukan. Sám popisuje své působení v klubu tak, že dělal všechno, co bylo potřeba. Od úklidu záchodů, po čepování piva nebo shánění peněz na aparaturu či odkup prostor klubu od tehdejšího pronajímatele. Dnes úspěšně podniká se svou stavební firmou.

Eva Roubalová (*1972) je manželka jednatele RC Tukan, která byla pravidelnou návštěvníci klubu a se svým nynějším manželem se v klubu seznámila. Vzpomíná na koncerty, atmosféru i kapely, které hrály v RC Tukan a mnohdy také přespávaly v prostorách jejího bytu.

Jakub Vágner (*1970) figuroval v klubu Tukan jako společník. Poměrně detailně popisuje příčiny krátkého fungování klubu a jeho samotný konec.

Milan (Fred) Pištěk (*1956) je výraznou postavou punkové a rockové hudební scény. Nejen, že založil a vydával časopis Scene report, který o klubu Tukan pravidelně informoval ve svých článcích a pozvánkách, ale také s klubem Tukan aktivně produkčně spolupracoval. Zástupce starší zkušenější generace.

Jan Brambůrek (*1973) byl pravidelným návštěvníkem Tukanu, ale také zde vystupoval po celou dobu fungování klubu s kapelou Houpací koně. Kapela Houpací koně měla zde v prostorách Tukanu zkušebnu a zázemí kapely.

Michal Nosek (*1976) byl pravidelným návštěvníkem klubu Tukan. Vzpomíná na konkrétní koncerty i situace z RC Tukan. Aktuálně zpívá v punkrockové hudební skupině Houba. Vzpomíná na inspirativní koncerty a shánění hudebních nosičů.

Martin Veselý (*1975) byl rovněž pravidelným návštěvníkem klubu Tukan. Vzpomíná na atmosféru a komunitu, která se vytvořila v tehdejší polistopadovém “hladovém” kulturním klima. Detailně popisuje revoluční dny i přístup k hudbě v devadesátých letech. Hovoří o klubu z pohledu pravidelného mladého návštěvníka.

Sběr dat

Narátory jsem podrobila hloubkovým polostrukturovaným rozhovorům o délce v rozmezí 60 minut až 2 hodin, které mi sloužily jako primární zdroj dat. Rozhovory jsem nahrávala na diktafon, k čemuž jsem měla informovaný souhlas participantů. Jeden narátor s nahráváním nesouhlasil, rozhovor s ním jsem si zaznamenávala rozhovor formou poznámek přímo při rozhovoru, jeho citace jsou tedy parafrázemi. Rozhovory se dvěma narátory jsem prováděla opakovaně vzhledem k tomu, že jsem během dalších rozhovorů otevřela nová témata, která jsem s těmi předešlými neprobírala a chtěla jsem mít zpětnou vazbu i od těch předchozích.

Výzkumné rozhovory proběhly v době od dubna 2019 do června 2020. S několika narátory výzkumu jsem provedla předběžný rozhovor (Martin Veselý, Richard Vlček), abych věděla, do jaké míry mi jsou schopni vypovědět o historii konkrétních událostí klubu a podle toho jsem také upravila otázky ve svém polostrukturovaném dotazníku. Tuto sadu otázek jsem pak již pokládala každému dalšímu pamětníkovi. Tyto otázky uvádím v Příloze č.4.

Rozhovory proběhly na několika místech - v klidné kavárně v Ústí nad Labem, v prostorách nahrávacího studia nebo na zahradě doma u jednoho z pamětníků. Bylo pro mě důležité, aby se narátoři cítili dobře, proto jsem nechala výběr místa pro rozhovor na nich.

Analýza dat

Data z diktafonu z rozhovorů jsem průběžně přepisovala a také analyzovala. Ke každé naraci jsem si vedla i poznámky o gestech a náladě a širších souvislostech vyprávění narátora. K přepisu rozhovorů jsem využívala program Microsoft Office Word. Rozhovory jsem přepsala přesně podle nahrávky.

K analýze jsem využívala práce s počítačovým softwarem Atlas.ti. Tento program má ulehčit práci vědcům s množstvím poznámek a papírových dokumentů. Program také podporuje vývoj teorie na základě kódování.¹⁰⁰ Po návrhu kódovacího systému jsem provedla další revizi kódů a doplnění kódů. V programu jsem zorganizovala jednotlivé citáty respondentů do kategorií, ke kterým jsem přidávala obsahové poznámky, které provázaly jednotlivé výpovědi a témata. Následně přišel na řadu proces vyhodnocování a syntézy, ve kterém jsem shrnula význam všech zjištěných informací, které byly následně důležité pro tvorbu výsledků výzkumu.¹⁰¹

Etika

Všechny respondenty jsem seznámila s tématem a účelem své diplomové práce. Jelikož jejich jména jsou pro vzpomínky a pochopení vztahu k místu důležitá, nechala jsem je v původním znění, samozřejmě se souhlasem pamětníků. Obecně u medailonku narátorů. Ve finálním textu analýzy jsem vyprávění rozdělila na tři skupiny narátorů. První skupinu jsem označila jako „vedení klubu“, kam spadají jednatele a spolumajitelé, druhou skupinou jsou „účinkující“, kam spadají členové kapel, které v klubu vystupovali a třetí skupinou jsou „návštěvníci“, kteří pozorovali chod klubu zvenčí, ale do fungování zevnitř náhled neměli.

¹⁰⁰ Thomas MUHR, *User's Manual for ATLAS.ti 5.0*. Berlin 2004, s. 28

¹⁰¹ M. BĚREŠOVÁ, *Transformace pohřební instituce v severních Čechách*, s. 27.

Všem narátorům jsem nabídla, že jim tuto diplomovou práci poskytnu ihned po jejím dokončení, pamětníky jsem také znovu kontaktovala s nabídkou zaslání hotové práce a těm kteří projeví zájem, jsem práci odeslala. Před každým rozhovorem jsem respondenty požádala o souhlas k nahrávání rozhovoru na diktafon. 6 z 8 respondentů mi jej povolilo. U dvou respondentů jsem si dělala poznámky při jejich vyprávění, ale rozhovor jsem na jejich přání nenahrávala. Rovněž také pouze dva respondenti souhlasili s uveřejněním doslovného přepisu rozhovoru. Tyto přepisy jsou k dispozici v příloze č. 7.

2.2. Výsledky zkoumání

Z pohledu výzkumníka

Výzkumné téma pro mě bylo osobní záležitostí. Veškeré vzpomínky narátorů se vztahovaly k historii mého rodného města Ústí nad Labem, a zároveň úzce souvisely s punkovou a rockovou scénou, která je dlouhá léta předmětem mého zájmu. Obzvláště zajímavé bylo setkání se zástupci „*vedení klubu*“, kteří zpětně bilancovali a hodnotili éru klubu Tukan a jeho vliv na jejich aktuální život či vše co po Tukanu následovalo. Podobně bilancují ostatně i narátoři z dalších dvou skupin.¹⁰² Nejde ovšem jen o bilancování na osobní bázi, mnoho z narátorů hodnotí společnost celkově z perspektivy kulturní a politické.

Další zajímavou rovinou zkoumání je poměrně čerstvá historická zkušenost, kterou ve výzkumu reflektuji. Vliv a ohlasy sametové revoluce poznáváme dodnes. Počátek devadesátých let narátoři shodně popisují jako neopakovatelný z hlediska historických konstelací. Popis této doby a vztahů považuji rovněž za zlatý střípek mé práce. Jak jsem již zmínila v úvodu, jednak proto, že mnoho publikací, které se zabývají tímto tématem doposud nevzniklo a jednak proto, že se sama osobně setkávám s komunistickou

¹⁰² Ostatními skupinami mám na mysli účinkující a běžné návštěvníky

morálkou a některými manýry dodnes. Přes 40 let totalitní nadvlády zanechalo v našich charakterech mnohdy nesmazatelné šrámy.

Ohlasy revoluce v paměti narátorů

Předtím než jsme se s narátory dostali k fungování samotného klubu, pátrali jsme společně v paměti, jak vzpomínají na období sametové revoluce.

„Ty devadesátky jsou dlouhý. Pokud vezmeme začátek devadesátek, tak ovlivnění revolucí je tam obrovský. Ta doba byla euforická, se kterou nikdo moc nepočítal.“¹⁰³

„Všechno to začalo revolucí, kdy jsme s kamarádem začali jezdit do Prahy demonstrovat, a tam jsme přičuchli poprvé k nějakým rokáčům. V devadesátkách byla absolutní svoboda. To, co se děje teďka, je neuvěřitelný. My opět žijeme v nesvobodě. Svobodný devadesátky se dají přirovnat k šedesátým letům v Americe.“

104

„Svoboda. Absolutní svoboda. Ústecký šedesátky.“¹⁰⁵

„Začal jsem chodit po barech, hospodách, seznamovali jsme se, byla absolutní svoboda. Jsem šel po ulici, mohl jsem křičet, sedět na lavičce a pít víno, ta svoboda byla hrozně euforická. Všichni hodně kalili, bavili se, to nebyly jenom pátky, každý den.“¹⁰⁶

První asociací s devadesátými léty a také v závislosti na sametové revoluci je jednoznačně *svoboda* a *euforie*, které počátek devadesátých let provázely. Dva z narátorů připodobňují atmosféru devadesátých let k letům šedesátým v Americe, kde se rozpínala éra *hippies* a rockové muzice bylo rovněž velmi přáno.

Všichni participantů se ovšem také shodují, že nástup revoluce v Ústí nad Labem byl poněkud vlažnější a pomalejší. Proč zrovna v Ústí nad Labem na demonstracích v průběhu listopadu a prosince 1989 byly pouze stovky lidí, když v jiných městech stály tisíce? Možná proto, že se v Ústí se podařilo

¹⁰³ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 21.4.2020

¹⁰⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁰⁵ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

¹⁰⁶ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

minulému režimu dosáhnout výchovy „*ideálního socialistického člověka*“ - člověka, který držel ústa a krok.¹⁰⁷

„V Ústí se téměř nic nedělo, pak to to studenti rozjeli. Studenti a Činoherák, tam revoluci vedl Petr Poledňák.“¹⁰⁸

„Ústí bylo vždycky zpožděný. Já jsem taky zpožděnej, proto tady žiju. Nějak to sem přišlo všechno o trochu později.“¹⁰⁹

„V Teplicích tam to začalo dřív, okolo 13.11., Franta Stárek, mánička, ten byl z toho kruhu Havel, Princová...“¹¹⁰

Pamětníci se shodují, že nástup revoluce v Ústí nad Labem byl pomalý. Jeden narátorů srovnává vývoj revoluce v Ústí nad Labem a v Teplicích. Sametové revoluci bezprostředně předcházely ekologické demonstrace v severočeských Teplicích. Ve dnech 11.-13. listopadu. Region patřil mezi nejvíce postižené na životním prostředí.¹¹¹

Prvním hybatelem „ústecké“ revoluce byli studenti a členové Činoherního studia v Ústí nad Labem. Několik narátorů ve svém spontánním vyprávění zmiňuje petici Několik vět.

„Tenkrát vznikla petice Několik vět, hodně se o ní mluvilo, ale málo ji člověk mohl číst nebo slyšet, ale vždycky v tom rádiu vystupoval dělník z chomutovskéjch oceláren, kde petici odsuzovali. Život běžel v těch kolejích, jak jsme ho znali.“¹¹²

„Já jsem po fabrice roznášel několik vět.“¹¹³

Pomalý nástup revoluce v Ústí nad Labem byl ale doprovázen vlivy ze zahraničí. Několik narátorů se shoduje, že velkou nadějí na změnu režimu jim přinášely informace z Polska a Maďarska.

„Na druhou stranu se u nás doma poslouchal hlas Ameriky nebo Svobodná Evropa, které dávaly naději, že by k té změně dojít mohlo. Protože v té době byl posun zejména v Maďarsku a v Polsku. Zejména v létě 1989 přišel exodus východních

¹⁰⁷ Petr Marková, Výjimečné Ústí, in Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 69.

¹⁰⁸ Rozhovor s účinkujícím ze dne 19.5.2020

¹⁰⁹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹¹⁰ Rozhovor s účinkujícím ze 20.4.2020

¹¹¹ F. EMMERT, *Sametová revoluce: kronika pádu komunismu 1989*, s. 29.

¹¹² Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹¹³ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

Němců přes velvyslanectví v Praze a v Budapešti, kde je "obsadili" a snažili se dostat na západ. To byly náznaky toho, že se něco stane. A tenkrát si pamatuju, jak jsem se díval na televizní noviny, a bylo povoleno, že východní Němci můžou odjíždět vlaky na západ. Pamatuji si jednak to jejich obrovský nadšení, určitou závist, že na ten západ jedou. Ty vlaky se zastavovaly na první zastávce na Západě."¹¹⁴

„Hráli jsme tenkrát na studentském festivalu ve Wroclawi. Jeli jsme do Polska. Přes východní Německo do Polska. Chadima, Hudka, byl to silnej zážitek ta Wroclaw. Bylo to tam cítit úplně všude. Vracel jsem se z Polska devátého listopadu 1989 plnej svobody.“¹¹⁵

Sled událostí 17. listopadu 1989 narátoři popisují s nostalgií a mnoha osobními vzpomínkami a následnou motivací účastnit se revolučního dění.

„Večer 17. listopadu jsme na Svobodný Evropě zaslechli první zmínky o tom, že se něco stalo. Měli jsme prvotní zprávu o tom, že se něco stalo. Víkend byl relativně klidnej. Od pondělka se to protrhlo jako hráz a ty věci šly jedna za druhou neskutečně rychle. Na gymplu to začalo hodně vřít. Učitelé byli hodně stažený zpátky, což se jim zpětně nedivím. My jsme se tím nadchli hrozně rychle. Chtěli jsme bejt strašně revoluční“¹¹⁶

V Ústí nad Labem byly následující porevoluční dny zásadnější. Ve středu 22.11.1989 se na Mírovém náměstí sešla demonstrace, která přivítala radostným pokřikem necelých tisíc studentů PF UJEP. Na náměstí se řečnilo nejen o tématech životního prostředí, která byla v plánu původně. Tato témata se dostala na okraj, tak Ústí zažilo první protirežimní demonstraci.¹¹⁷

„Studenti tomu všemu pomohli, ale zásadní vliv měl Činoherák. Tam tehdy hrála Chýlková a na představeních bylo našlapáno. Lidi na nich četli mezi řádky. Studenti tu byli vždycky trochu izolovaní, sami pro sebe a to i po revoluci.“¹¹⁸

„Bylo to hrozně rychlý. Z té doby zbyl pocit, kterej nevím, jestli ještě někdy zažiju, ohromné euforie a přesvědčení toho, že všechno bude jiný a lepší než bylo doted.“

¹¹⁴ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹¹⁵ Rozhovor s jedním z účinkujících ze dne 22.5.2020

¹¹⁶ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹¹⁷ J. SVITÁLSKÝ, *Pacifik z mé strany*, s. 102.

¹¹⁸ Milan PIŠTĚK, in Jaroslav BALVÍN, *Skryté vrstvy: rozhovory o kulturních a uměleckých aktivitách v Ústí nad Labem a na Ústecku od konce 70. let do roku 2006*. Ústí nad Labem 2007, s. 16.

Tahle nálada se nesla do jara 1990, do prvních voleb, kdy jsme se z těch pocitových věcí probírali. Přišly politický aféry, který ukazovaly, že to nebude tak jednoduchý. Bartončikova aféra těsně před volbama. A do toho děda, kterej z listopadu urvanej nebyl, ono to jednoduchý nebude, říkával. Děda byl zkušeněj, zažil první republiku. Zažil to, co my jsme vnímali jako idylu, protože to vlastně žádná idyla nebyla. Mrzelo mě to kvůli babičce, která se toho nedožila, ta by z toho měla radost. Byla takového toho Masarykovského vyznání. Masarykovské Československo, měla pohlednice z té doby.¹¹⁹

„Ty devadesátky nebyly o konkurenci, nikdo se o nic nestaral, nic si nezáviděl. Nikdo nic neměl. Všichni byli na startu. Lidi se nestarali se tolik o peníze, o to mít ty prachy, měli jsme všechnu tu svobodu a to nám stačilo. Všichni se kamarádili, bylo úplně jedno kdo s kým. Pak se to začalo tak nějak selektovat.“¹²⁰

Přímí účastníci revolučního dění se shodují na euforii a zároveň následném střízlivění, které bylo podmíněno politickou situací a aférami, které doprovázely porevoluční vývoj. Počátek devadesátých let podle narátorů doprovázela svoboda, nadšení, ale také nové možnosti spojené s cestováním.

„Těsně před volbama na jaře 1990 jsme jeli s gymplem na tři dny do Benátek. Ráno se vyjelo, den jsme tam courali a třetí den zpátky. Pro mě osudové setkání s Itálií. Euforie z toho, že jsme najednou mohli cestovat do zahraničí. Já jsem byl poprvé na Západě, když mi bylo 6 let a z toho jsem se vrátil úplně vyřízenej, protože to bylo jako když mě šoupli do pohádkového světa. Jak jsem to vnímal těma pohádkovejma očima. O to větší radost jsem měl, že se to najednou otevře. Ten Západ, kterej jsem tušil, že bude vypadat úplně jinak než na co jsme zvyklí.“¹²¹

„Já jsem hned po revoluci začal cestovat, koukal jsem, kde se co dělá. Hlavně bary a hospody, jezdil jsem Evropu a koukal jsem kde se co dělá, tam jsem si čuchnul ke skejtu, to se pašovaly první skejty. První dřevěný skejtboardy, to se neprodávalo, to se pašovalo.“¹²²

Narátor z řad vedení klubu popisuje vliv a zároveň velkou inspiraci, kterou prožíval na cestách do zahraničí, která ho pak dále motivovala k podnikatelským aktivitám.

¹¹⁹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹²⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹²¹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹²² Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

„Vlastně z devadesátek dost čerpám do teď. Tam jsme přičuchli k nějakým rokáčům. Byl Bunkr¹²³, tenkrát pro nás to byl velkej vzor...“¹²⁴

Rocková scéna a rockové kluby se staly symbolem svobody, svobodného vyjádření a pro mnohé také malou rebelií v kontrastu s nesvobodou za komunistického režimu.

Rocková hudba první poloviny 90. let v Ústí nad Labem

„Všechno to začalo revolucí, kdy jsme s kamarádem začali jezdit do Prahy demonstrovat a tam jsme poprvé setkali s rockovejma klubama a koncertama.“¹²⁵

„Byl to hroznej binec ty devadesátky, nikdo nic neuměl, nikdo nic nevěděl. Všechno šlo, my jsme tenkrát založili rádio¹²⁶, pak taky časopis¹²⁷ o rocku a punku.“¹²⁸

Narátoři se shodují, že období 90. let bylo obdobím mnoha příležitostí a neomezených možností. Nebyl problém založit rádio nebo hudební časopis, přestože zkušenostmi nikdo příliš neoplýval. Rozhodně nechyběla touha a motivace k tvorbě.

„Ještě na základce jsem poslouchal kazety Iron Maiden, Judas Priest a těchhle klasik a Pražskej výběr jsem poslouchal. Ty věci nebylo těžký najednou sehnat. Navíc v týchle době vznikaly půjčovny CDček, nevzpomenu si, kdy přesně se objevila v Ústí. Byla v budově dnešního Krajského úřadu a to bylo dost na hraně. Netrvalo to dlouho takhle éra. Bylo možný si za dvacku půjčit cédéčko, doma si to stáhnout na kazety a velmi rychle si tak rozšířit domácí fonotéku.“¹²⁹

Na začátku 90. let byl velký boom kapel a koncertů, a to nejen punkových. Scéna byla různorodá a přesto ucelená. Neřešilo se, jestli ten

¹²³ Hudební klub Bunkr byl otevřen v neděli 17. listopadu roku 1991, přesně dva roky od propuknutí Sametové revoluce. Nacházel se v Lodecké ulici nedaleko Petřského náměstí. Klub se udržel na pražské rockové scéně přibližně 5 let. Více informací zde:

<https://nasregion.cz/praha/pribeh-klubu-bunkr-legenda-kterou-rockeri-branili-vlastnimi-tely-pred-uzavrenim/>

¹²⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹²⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹²⁶ Radioclub 95,2 FM

¹²⁷ Scene Report

¹²⁸ Rozhovor s jedním z účinkujících ze dne 22.5.2020

¹²⁹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

patří tam nebo jinam.¹³⁰ Přesto se narátoři vesměs shodují, že informace o koncertech či kapelách se sháněly poměrně těžko.

„Na poslední stránce Scene Reportu byly programy klubu rockovejch klubů a my jsme byli šťastný, že vidíme program kapel. Nebyl internet. My jsme ty kluby objížděli. Třeba jsme se sbalili do Rumburka. Třeba když jsme viděli kapely jako Znouzectnost, SPS, Visací zámek, tak jsme jeli. Informace se sháněly těžko. Ten rok 1992 tam začaly jít hodně punkový koncerty.“¹³¹

„Byl nedostatek kapel celkově nejen rockovejch, šli jsme do Tukanu na kapelu Čertův punk, teď už asi nehrajou, ale před třema rokama zahráli znovu na nějakým festivalu, byli jsme z nich strašně nadšený. Nemohli jsme poslouchat na internetu, druhý den jsme šli do Labe¹³² a kupovali jsme Čertův punk na kazetách.“¹³³

Právě inspirace v rockových klubech vedla běžného posluchače k nákupu hudebních nosičů. Kazety bylo možno kupovat v OD Labe v Ústí nad Labem, na burzách vinylů na Větruši nebo v půjčovně CDček a kazet “pod vanou¹³⁴”. Navíc nákup CD nosičů v počátku devadesátých let byl velmi nákladný.

„Desky jsme sháněli na burzách na Větruši.“¹³⁵

„Jinak CDčka byly děsivě drahý. Za sociku byla daná cena za CDčko asi 175 Kč a jako jedny z prvních vyšly Šmoulové, pak Vltava, dvoucédéčko záznam živáku ke Greenpeace, to byla úžasná věc. Pro mě jako studenta to byla obrovský prachy, ty originální CDčka se [po revoluci] prodávaly za 400-500 Kč.“¹³⁶

„Já dělal v Litoměřicích u Viktora Matyše v takovém krámku s deskama. Všechno strašně omezený. Oldřich Šíma, archivář to dával do kupy.“¹³⁷

Celkové hodnocení rockové scény v Ústí nad Labem shrnul jeden z návštěvníků klubu Tukan. Podle něj rocková muzika během devadesátých let začala prorůstat do pop kultury a částečně se tak stávala mainstreamem.

¹³⁰ Martin NOSEK, in Jaroslav BALVÍN, *Skryté vrstvy: rozhovory o kulturních a uměleckých aktivitách v Ústí nad Labem a na Ústecku od konce 70. let do roku 2006*, Ústí nad Labem 2007, s. 164.

¹³¹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 15.3.2019

¹³² OD Labe - obchodní dům Labe, který sídlí v Revoluční ulici v Ústí nad Labem

¹³³ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2019

¹³⁴ Dnes sídlo Krajského úřadu v Ústí nad Labem: „vana” - hovorový výraz odvozený od vzhledu budovy

¹³⁵ Rozhovor s jedním z účinkujících ze dne 22.5.2020

¹³⁶ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹³⁷ Rozhovor s jedním z účinkujících v klubu ze dne 31.5.2020

„Bylo zajímavý, jak se ta alternativní rocková muzika dostávala do pop kultury. S kamarádem jsme koupili lístky na Nirvánu. Na MTV¹³⁸ news jsem [pár dní před koncertem] viděl novinu o smrti Kurta¹³⁹, a tak jsem to volal do Radioclubu po telefonu. Holky na gymplu, o kterých jsem věděl, že chodí do Apolla¹⁴⁰, najednou začaly poslouchat Nirvánu. Byly tu dvě tendence, kdy se ukázalo, že rocková scéna měla velmi otevřené dveře. Radioclub jako rockové rádio se neudrželo, stalo se z něj hodně komerční radio. Postupně se rocková scéna uzavírala. Na druhou stranu ta muzika hodně expandovala pro širší okruh lidí.“¹⁴¹

Okolnosti vzniku RC Tukan

Společnost Tukan s. r. o. provozovala v Ústí nad Labem rockový klub Tukan. Společnost se sídlem na adrese Klíšská 311, Ústí nad Labem, byla zapsána do obchodního rejstříku 27. srpna 1992. Jako předmět podnikání měla uvedenu hostinskou činnost. Jednateli firmy byli Marian Stanko, Petr Roubal a Karel Hejný. Společníky byli Jaroslav Švec, Jakub Vágner, Radek Mesány, Jan Všeťka, Richard Vlček a Michael Dimitr Dimitrov.¹⁴² Okolnosti vzniku RC Tukan nejlépe popisují samotní jednatelé a majitelé klubu.

„To zrovna byla revoluce, tak jsme se těsně po dostali do teplickýho Knaku. Nějak jsme se tam připletli, měli jsme trhat lístky, ale nakonec jsme tam dělali vyhazovače. To byla taková doba. My jsme se tam připletli a strašně se nám líbilo, že jsme byli součástí toho všeho. Pak jsme si sedli dohromady, řekli jsme si že dáme dohromady klub.“¹⁴³

„Všeťka¹⁴⁴ byl investor, žil v Německu a dal nám peníze a aparát do baru a pak občas dělal za pípou a Mesány¹⁴⁵ nám hodně pomáhal při stavbě a při provozu.“¹⁴⁶

¹³⁸ MTV - hudební televizní stanice

¹³⁹ Jedná se o smrt Kurta Cobaina, který zemřel 5.4.1994

¹⁴⁰ Apollo Music Club - diskotéka, která byla otevřena v devadesátých letech na adrese Důlce 3092/74, 400 01 Ústí nad Labem

¹⁴¹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹⁴² F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*, s. 75.

¹⁴³ Rockový klub KNAK Teplice na adrese: Rooseveltovo náměstí 3.

¹⁴⁴ Jan Všeťka

¹⁴⁵ Radek Mesány

¹⁴⁶ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

„92. rok, Tukan, to bylo moje první podnikání. Chtěli jsme chodit do nějakýho klubu, začali jsme v pár lidech, s bráchama. Nevlastní, ale vyrůstali jsme spolu celej život. Péťa Roubal a Jarda Švec, s nima jsme dělali všechno“¹⁴⁷

„Přišel jsem za klukama ze Všebořic a řekl jsem: Tak kluci, jestli chceme něco dělat. Mám místo!“¹⁴⁸

Počátky realizace klubu datují do dubna roku 1992, kdy Petr Roubal našel místo k pronájmu v prostorách bývalého Divadla hudby v areálu ústecké Spolchemie. Objekt divadla hudby měl tehdy v podnájmu podnikatel, který nebyl schopen zaplatit majiteli objektu a.s. Spolchemie sjednanou částku za užívání. V krátkém čase došlo k dohodě mezi majitelem objektu a k uzavření nájemní smlouvy se společností TUKAN s.r.o. Tato dohoda byla stanovena na pět a půl roku. Roční splátky nájemného byly stanoveny na 40 tisíc korun, s tím, že společnost TUKAN odkoupí staré zařízení divadla za 50 tisíc korun.¹⁴⁹

„V dubnu 1992 jsme přišli na to, že chceme otevřít. Odkoupili jsme vše vybavení za 50.000 Kč.“¹⁵⁰

„V tom filmu, co o nás točili, tak řekli, že jsme Divadlo hudby zničili. My jsme akorát vyndali sedačky, ono bylo zničený od komoušů.“¹⁵¹

Financování počátečních nákladů pro otevření klubu probíhalo nejrůznějšími způsoby. Jedním z uváděných sponzorů byl módní butik Yes, který sídlil v Ústí nad Labem.

„Pod vanou¹⁵² byl butik. Úplně první butik v Ústí, jmenoval se Yes, ten člověk jezdil na veletrhy, dostali jsme od něj džíny. Tak jsme je chtěli prodat na burze v Teplicích asi za 150 korun za kus. Tak jsme tam tak stáli. Všichni okolo prodávali, jenom my nic. *Co s tím budem dělat?* Marián nebo já jsme tam napsali na cedulku „samozeštíhlující konopné džíny“ a prodali jsme je za 550 Korun. Lidi ty levný nechtěli. Od toho kluka, co nám to dal jsme zjistili, že to byly džíny z Turecka asi za dva dolary. Tvrdil nám, že jsou ze západu v hodnotě 1200 korun.“¹⁵³

¹⁴⁷ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁴⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁴⁹ PAKOSTA, Miroslav: *Ž divadla hudby rockové doupě* (Soukr. sbírka Petra Roubala)

¹⁵⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁵¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁵² Dnes sídlo Krajského úřadu v Ústí nad Labem: „vana“ - hovorový výraz odvozený od vzhledu budovy

¹⁵³ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

„My jsme z toho za nic, sháněli peníze, pracovali jsme tam s betonem, byli jsme do toho zapálený. Neměli jsme ani korunu. Já jsem byl kotelník. Sháněli jsme peníze různě. Byl tady kámoš, kterej po revoluci vozil značkový rifle. On nám věnoval asi 30 riflů, ty jsme prodali, každej věnoval asi 10 tisíc a z těch peněz jsme pak mohli otevřít Tukan. Bylo nás na to hodně. Asi tři měsíce jsme na tom dělali. A pak jsme otevřeli a byly koncerty každej den.“¹⁵⁴

Na okolnosti vzniku vzpomínají také lidé, kteří nepatřili do úzkého kruhu vedení. Několik narátorů z řad účinkujících uvádí pomoc při rekonstrukci před otevřením.

„Pro mě to byla taková cesta z revoluce až k tomu Tukanu a ke Koňům.¹⁵⁵ V Účku jsem se potkal s Jirkou Imlaufem, Karlem Hejným. To byl jedinej klub, kde se hrálo. Punkáči, v podstatě subkultura. Vidim kořeny tam. K Tukanu jsme dostali přes Účko. Po jednom velmi divokým koncertě v Účku, kterej skončil katastrofou. Takže ho zavřeli. To byl klub na kolejích, muselo se kolem vrátit. Když to skončilo, tak velmi záhy na to se začaly spřádat plány na to, otevřít rockovej klub v Ústí. Předtím tam bylo Divadlo hudby, který bylo výborný klubový kino. A ještě předtím tam bylo Kladivadlo. Začátek dnešního Činoheráku. Když se to začalo stavět, tak jsme byli na brigádě, i s bubeníkem Koní, Šimonem Holeštou. Tam jsme zbýjeli zbýječkou to, co pak byl parket. To mi bylo těch 17, 18 let. Kdo zkoušel v tom Účku, tak začal zkoušet v Tukanu.“¹⁵⁶

„Já jsem byl přímo u toho vzniku, bylo nás hodně. Richard Vlček, Míťa Dimittrov, ještě jeden emigrant Všeťka se mu říkalo, byl to hroznej binec, nikdo nic neuměl, nikdo nic nevěděl.“¹⁵⁷

„Proto nás bylo tolik, protože jsme nikdo nic neuměl. Tak jsme přitáhli Karla Hejného, který nám dělal program. Tenkrát dělal v U-klubu. Pod hlavičkou SSM¹⁵⁸ Karel Hejný nám dělal produkci komplet, sháněl kapely, dělal program. Když jsme otevřeli, tak on skončil v tom Účku. Přetáhli jsme ho.“¹⁵⁹

Atmosféru okolo otevření klubu popisují i pravidelní návštěvníci.

„Podzim 1992. Pamatuji si ten pocit, s kterým jsme tam šli. V Ústí v prostoru, kde bylo Divadlo hudby, což byla pro moje rodiče kultovní záležitost, jsem byl s tátou na

¹⁵⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁵⁵ pozn. kapela Houpací koně

¹⁵⁶ Rozhovor s jedním z účinkujících v klubu ze dne 31.5.2020

¹⁵⁷ Rozhovor s jedním z účinkujících v klubu ze dne 31.5.2020

¹⁵⁸ Svaz socialistické mládeže

¹⁵⁹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

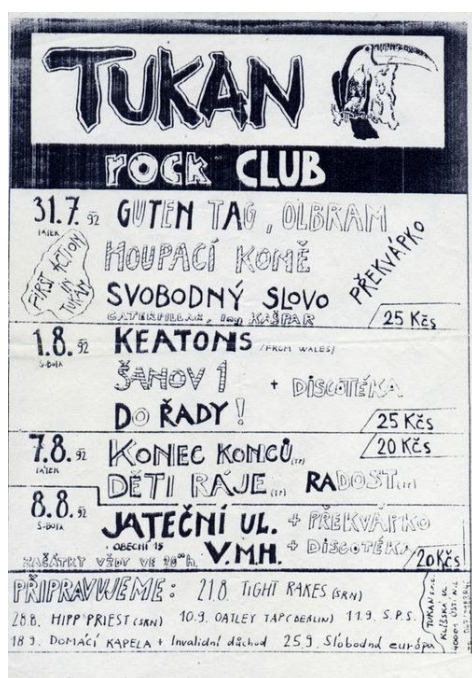
filmové produkci v devadesátém roku na Uchu, což byl trezorovej film. Začalo se proslýchat, že vznikl rockovej klub v Ústí. Neslo se to jméno - Tukan.“¹⁶⁰

O tom, jak vlastně vzniknul název Tukan se rozpovídal jeho někdejší majitel Karel Hejný:

„Název nevyjadřuje vůbec nic. Hledali jsme vhodný název, nemohli jsme se vůbec dohodnout a jeden člověk o nás prohlásil, že jsme tukani. To se nám zalíbilo.“

Program RC Tukan

První akce s názvem **First action in Tukan** proběhla 31.7.1992, akce se zúčastnilo hruba 500 návštěvníků a 6 hudebních skupin: Guten tag, Olbram, Houpací koně, Svobodný slovo, Caterpillar a Ing Kašpar.

„Ve spolupráci s Scene Report nám pomáhal Fred Pištěk, to je taková legenda tady.“

¹⁶¹

Obecně program a produkci klubu tedy zajišťoval Karel Hejný. Po otevření klubu začalo vedení klubu spolupracovat s Milanem “Fredem”

¹⁶⁰ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹⁶¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

Pišťkem, který komunikoval se zahraničními kapelami a pomáhal s překladem z angličtiny při komunikaci s mezi kapelami a produkcí klubu. Sám Pištěk na spolupráci vzpomíná následovně:

„Dotáhnul jsem tam kapely, ony ty kapely spaly u mě v bytě ve spacákách, pak jeli na šňůru, fungoval jsem jako takovej ten zahraniční styk. Psali jsme si s kapelama dopisy.“

„Byt v Doběticích byl malej, ale tam jsme jenom spali. U nás doma spaly kapely. Vždycky po nich bylo uklizeno, muzikanti nakoupili co snědli.“¹⁶²

Dle Pištěka tehdy nebylo složité nalákat zahraniční kapely, hudebníci měli jedinečnou možnost podívat se, jak to vypadalo ve státě, který se dlouhá léta figuroval za železnou oponou. „*Tukan spolupracoval s časopisem Scene Report, rozhlasovou stanicí Radioclub a teplickým klubem KNAK. Byly zde uspořádány další čtyři festivaly. Každou středu se konal program s reprodukcí hudbou Antidiskotéka DJ Mika. V klubu zkoušelo několik kapel, jako např. Te Huur, Lamači zápěstí, Guten Tag, Olbram a Houpací koně. Hudební servis doplňovalo studio Tukan.*“¹⁶³ Studio Tukan ovšem natočilo pouze jedinou oficiální nahrávku, a to kapele Olbram z roku 1993.

„To byl jeden rok, ale hrálo tam mnoho cizích kapel, který jsou dneska slavný.“¹⁶⁴

„Taky hodně jsme vnímali ty kapely, který nebyly extra známý, ale pak se to hodně změnilo. Do dneška si pamatuju koncert kapely **Sick of it all**, což byl jeden z těch tvrdších. Kluci, co dávali ty koncerty dohromady, tak měli na výběr čuch.“¹⁶⁵

Slavnými kapelami narátoři rozumí například: velšská skupina Anhrefn, Sabot a Onyx z USA, anglicko-irská skupina Pogues, skotská skupina Dawson či němečtí P.R.A.W., Wild Willy Beckett & Psycho Surgeons. Během roku působení RC Tukan v Ústí nad Labem se na pódiu vystříдалo přes 20 zahraničních kapel a téměř ke stovce koncertů kapel tuzemských. Program

¹⁶² Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁶³ F. ŠUCHA, *Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000*. s. 76.

¹⁶⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁶⁵ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

kapel z roku 1992 je k dispozici v příloze č.5. Jednatelé i provozní klubu se shodují, že mnohdy si přijely zahrát kapely na poslední chvíli bez předešlé propagace.

„Já jsem po nočních chodil do Tukanu a tam jsem trávil celý den a noc, my jsme dělali koncerty každý den, protože nic jiného nebylo. Nebyla jiná zábava. Někdy i na poslední chvíli se to domlouvalo.“¹⁶⁶

„Bavili jsme se tam s klukama z Onyxu. Tady se člověk bavil přímo s těma členama kapely, vlastně jsme tam trávili čas s nima, kde si nikdo na nic nehrál.“¹⁶⁷

„Koncerty byly takový, že tam chodili všichni a furt. Bylo to létem, relativně levným pivem a asi i vínem, my tam vždycky skončili po koncertě, když jsme do svojí zkušebny tahali svoje vybavení. Na a pak jsme tak skončili na pivu a jelo se až do rána.“¹⁶⁸

„Byl nedostatek kapel celkově nejen rockovejch, v tom roce 1992 se tam začalo objevovat hodně kapel punkovejch.“¹⁶⁹

„Bylo toho tam hodně: jazz, rock, punk, módní přehlídka.“¹⁷⁰

„Většina byl rock, dělali jsme tam i čtení a spoustu jiných akcí. Pro děti, tenkrát jsme vybírali peníze na bohuľibou činnost, divadla jsme dělali, punk a rock většina.“¹⁷¹

„Na koncerty nebylo kam chodit, ale v Tukanu byla otevřená hospoda, která zavírala brzo ráno. Proč chodit jinam, když v Tukanu máš všechno. Po Tukanu se začalo přezdívat Zlatej trojuhelník: Tukan, Krček, Chaloupka. Jak začal Tukan, tak nebyl důvod chodit jinam.“¹⁷²

„My jsme tam měli všechno. Tenkrát kapely, který už ani neexistují. Penicilin, Mrtvolky ve spreji, Invalidní důchod. Měli jsme i cizí kapely. Přijely cizí kapely, třeba britský. Tenkrát se hrálo za pivo a za jídlo. Teď už to je úplně něco jiného.“¹⁷³

¹⁶⁶ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁶⁷ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

¹⁶⁸ Rozhovor s účinkujícím ze dne 31.5.2020

¹⁶⁹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 15.3.2019

¹⁷⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁷¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁷² Rozhovor s účinkujícím ze dne 31.5.2020

¹⁷³ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

Více pamětníků se shoduje, že program klubu Tukan byl produkčně i koncepčně pestrý. V klubu hrálo na tehdejší dobu neobvykle velké množství zahraničních i domácích kapel, se kterými bylo díky uvolněné atmosféře velice jednoduché navázat po koncertě kontakt či se pobavit. Vznikla také stálá komunita návštěvníků klubu.

Pamětníci z řad jednatelů společnosti i návštěvníci klubu vzpomínají na některé koncerty, které se jim nesmazatelně vryly do paměti. Jedním z těch koncertů byl i koncert kapely Mňága a Žďorp, který se konal 21. října 1992.

„Moje první koncerty v mládí byly v Tukanu, za 15 korun byl vstup. Můj první koncert tam, byl koncert Mňágy. Vzpomínám si na fakt velkou frontu do ulice u vstupu. Bylo tam neskutečný množství lidí. Jel jsem tenkrát kolem Vladimíru a tam byl plakát na Mňágu. Tak jsme šli a bylo to neskutečný.“¹⁷⁴

„My jsme na ty koncerty nebyli připravený. Měli jsme kapacitu 250 lidí a tam na Mňágu přišlo přes 500 lidí. My jsme si i sami uklízeli. Byli jsme tam do dvou do rána. Pánský záchodky peklo. Dvě mísy a tam neuvěřitelně hegeš. Říkali jsme mezi sebou: „Kdo jde do pekla? Celej večer byla u piva fronta. Obrovská výtoč.“¹⁷⁵

„Pamatuju si koncert Mňágy a Žďorp, tam byli lidi namáčkly na sobě, tam se nešlo hnout. Nešlo projít. Utrpení, ale bomba atmosféra!“¹⁷⁶

Kompletní program klubu z let 1992–1993 uvádím v příloze č.5/b.

Atmosféra v klubu

Na koncertech se nesla svobodná atmosféra, možnost být v kontaktu s interprety či poslouchat i reprodukovanou hudbu, která počátkem devadesátých let ještě stále nebyla příliš dostupná.

¹⁷⁴ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 15.3.2019

¹⁷⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁷⁶ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

„To byl jedinej klub, kde se hrálo. Punkáči, v podstatě subkultura. Vidim kořeny ústeckýho punku tam.“¹⁷⁷

„Tukan doplňoval ty kulturní záležitosti, který se v Ústí děly.“¹⁷⁸

„Bylo to pokračování toho kina, to bylo zvláštní, mělo to krásnou historii, kulturní klub chemičky, pak klub s atmosférou.“¹⁷⁹

„Bylo tam i peklo. Uvolnili se mravy, otevřely se hranice. Z nás udělali peklo na zemi. Lidi zjistili, že se dá žít i jinak.“¹⁸⁰

„Scházeli se tam lidi, který byly naladěný stejně. Pořád ještě existovalo to povědomí toho, že ta muzika tady nebyla dlouho dostupná. Bylo to pro nás něco, co není samozřejmý. Našli jsme prostor, kde jak jsme zjistili, je nám strašně dobře. Kde byla jak reprodukováná muzika, tak živý koncerty. Kde se dá potkat spousta zajímavých lidí. Vždycky se dalo na něco zajímavýho natrefit.“¹⁸¹

„Tukan, to byla svoboda. Absolutní svoboda. Ústecký šedesátky. Policajti měli strach tam chodit ze začátku. Nesla se tam atmosféra toho uvolnění po revoluci.“¹⁸²

Atmosféru ale pamětníci často spojují s celkovou náladou ve společnosti po revoluci. Jeden z narátorů dokonce uvádí, že rockový klub Tukan byl místem, kam policie nechodila. Což se ovšem začátkem roku 1993, po prvním půl roce fungování, změnilo. Atmosféru klubu vytvářelo především obecnstvo, tedy návštěvníci klubu a vedení svým přístupem a produkcí. Pro doložení tehdejší atmosféry přikládám do přílohy č. 6 některé dobové fotografie, které zachycují náladu a atmosféru klubu. V následující kapitole se budu věnovat specifické cílové skupině.

¹⁷⁷ Rozhovor s účinkujícím ze dne 31.5.2020

¹⁷⁸ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

¹⁷⁹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

¹⁸⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁸¹ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

¹⁸² Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

Cílová skupina a nejčastější návštěvníci klubu

Z předešlých kapitol již vyplývá, že míst, kde se v Ústí nad Labem setkávat za účelem poslechu rockové hudby, nebylo mnoho, i to napomohlo k vytvoření komunity okolo klubu. Všichni pamětníci se shodují, že rockový klub Tukan lákal návštěvníky napříč společenským spektrem.

„Do té doby se dělaly nárazové zábavy, chodili tam lidi kolem Dundra, Freda Pištěka. Nic jiného nebylo. Fred byl podstatněj pro celou tehdejší scénu. On hrál s punkáčkama, s Šanovem. V tejdnu se v Tukanu potkali úplně všichni kromě diskotékovejch lidí. Vždycky tam bylo absolutně natřískáno. Hlavně ty začátky. Bylo po revoluci, lidi byli nadržení na muziku. Svým způsobem to byla i vzpoura.“¹⁸³

„Začali se tam scházet úplně všichni, generální ředitel chemičky, ten tam začal chodit pravidelně po práci na pivo. Inženýři, doktoři, samozřejmě zedníci. To prostředí, genius loci. To tě vcucne. Já tam odtud znám svého právníka.

Se zedníkama řešíš stavby, s doktorama pacienty, případy, který řešej. Kouzlo toho místa neskutečný. To byl jeden rok, ale do dneška z těch kontaktů čerpám.“¹⁸⁴

„Všichni z Ústí. Nebylo kam chodit a ti lidi se tam potkávali. Jediný místo kromě diskoték. Tam byla svoboda. Ve všem. Po revoluci tam byla svoboda. Přišla ženská co měla propíchaný uši, tam jí nikdo nesoudil. Všude na ní čuměli v Tukanu né. To teď je normální, ale tehdy tam, to byla výjimka.“¹⁸⁵

„Chodili tam vrstevníci, protože to bylo něco nového, holky, hudba která jinde v kulturácích slyšet nebyla, postupně se díky tomu vytvořila komunita kamarádů.“¹⁸⁶

„Chodilo se tam i ze zvědavosti.“¹⁸⁷

„Tenkrát se vzhlíželo k undergroundu, my jsme chtěli jako cílovku máničky. V podstatě pezekeuovanej člověk za komančů. Je to zvláštní. Do dnes to jsou moji kamarádi. Lidi, co jsou našťvaný na režim. Za komára na komanče, dnes na kapitalistickej režim, ty lidi, jak si nechali narůst dlouhý vlasy, prostě bojovali i tenkrát.

¹⁸³ Rozhovor s účinkujícím ze dne 31.5.2020

¹⁸⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁸⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁸⁶ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

¹⁸⁷ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

My jsme si v Tukanu nechali taky narůst dlouhý vlasy. Voni do teď v té náladě zůstali. Máničky zarostlý, furt proti někomu bojujou. To byla naše cílovka.”¹⁸⁸

„Typicky tam chodili středoškoláci, co je takhle muzika bavila, byly tam lidi, co žili alternativním způsobem života, člověk o nich věděl, ale ty cesty se nám moc nekřížily. Ještě starý máničky, chlapi co pro nás byli v letech, co poslouchali ten metal, chodili v rozervanejch džískách.”¹⁸⁹

„Lidi, co měli rádi rock, lidi kolem skate a bruslařské komunity, gympláci, studenti UJEP.”¹⁹⁰

„Hlavně máničky. Lidi z undergroundu. Ty tam byly taky šťastný. Lidi co poslouchali jazz. Nic jinýho tady nebylo. Pankáči. Nikdo tam na nikoho nekoukal skrz prsty. Žádný kasty. Máničky, veksláci, pankáči. Nikdo nekoukal na to, co máte na sobě.”¹⁹¹

Jak jednatele společnosti Tukan s.r.o, tak návštěvníci klubu se shodují, že výraznou skupinou z řad návštěvníků byli lidé, kteří byli za komunistického režimu v opozici a často perzekuováni součástí undergroundu, tzv. *máničky*. O punkové komunitě se rozpovídal jeden z pravidelných návštěvníků takto:

„My jsme nebyli oblečený jako pankáči. Nám bylo 16 a 18 měli jsme džíny a košili. Docela jsme se jich báli. To nebyla prdel. Oni byli takový namyšlený, že jsou něco víc. Každá komunita má svojí namyšlenost, oni v čírech, oni byli něco víc. Alespoň takovej dojem to na mě dělalo.”¹⁹²

„Potkali se tam lidi, o kterých jsem nevěděl, že se okolo muziky motali. Roubalovci. Jakub Vágnér, Všetečka, chlapík z Offenbachu z Německa, ten byl na hardrock, začal tam řvát nad ránem: „Ozzy!” Lidi co k sobě našli cestu a byli úplně jiný. Zvláštní, že k sobě našli cestu. Dodnes tomu nerozumím.”¹⁹³

Dle shody výpovědí pamětníků se v klubu vytvořila nejen stálá komunita návštěvníků, ale také lidé, kteří klub navštěvovali ze zvědavosti, za vidinou zažití nějaké senzace. Rokový klub Tukan byl místem, kde vedle sebe fungovali lidé nesourodých názorů, i společenských tříd.

¹⁸⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

¹⁸⁹ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

¹⁹⁰ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

¹⁹¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁹² Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 15.3.2019

¹⁹³ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

Chod klubu a problémy RC Tukan

Fungování klubu a byrokracie byla pro klub problematickou záležitostí již od začátku. Jednak i tím, že klub provozovalo několik společníků, kterým sice nechybělo nadšení, ale za to neměli žádné zkušenosti s vedením klubu či baru. Mnohdy se nezkušenost pojila s laxním přístupem k pečlivé organizaci či hygienickým nárokům klubu, který kapacitně nestačil poptávce a počtu návštěvníků.

„Ještě hodně zjednodušené shrnutí, jak jsem to viděl tehdy já, jako jeden ze spolumajitelů: Celý projekt jsme rozjížděli prostě proto, že jsme chtěli pomoci nezávislé kultuře těsně po revoluci. Vůbec jsme to nebrali jako nějaký ekonomický projekt, z tohoto titulu jsme zvolili tu nejméně vhodnou právní formu, tedy s.r.o. Navíc, ve snaze po získání co největšího základního jmění jsme ho, přestože nás Pavel varoval, že je to cesta do hajzlu, založili tuším z devíti členů.“¹⁹⁴

„Nadávali jsme si do kreténů, každý člověk byl úplně jinej typ, tenkrát jsme to měli koupit, celej areál v Chemicce. Tenkrát chtěli za to 330.000 Kč. Šli jsme do banky. Kdybychom chtěli málo, tak nám asi půjčej. Ale tuhle částku, to se nám jenom vysmáli.“¹⁹⁵

Snaha odkoupit prostory, ve kterých fungoval klub, měla vést ke zlepšení finanční situace klubu. O provozních problémech pak hovoří spolumajitelé i spolupracovníci následovně:

„Nikdo nevěděl, že leden - únor je mrtvej měsíc, že v létě lidi vyrazej na prázdniny, že to bude slabší. Nikdo to nevěděl, nepočítal s tím. Nebyl tam nikdo, kdo by tahal za kormidlo. Každý jsme byl jinej, nikdo z nás na tom nebyl závislej. Chtěli jsme rokáč, mejdany. Skončil jsem za pípou, říkám: „A mě to nebaví, tak toč ty.“ Peníze se házely do krabic. Jeden měsíc jsme vydělali dardu a druhej měsíc nic.“¹⁹⁶

¹⁹⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů ze dne 12.4.2020

¹⁹⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁹⁶ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

„Karel Hejný, co měl na starosti produkci, měl prachy v kanclíku v šuplíku, ani si to nepočítal. Nikdo po nich nic nevyžadoval. Přišla tam kapela, on po nich hodil nějaké peníze, nemohl vědět kolik a víc to nikdo neřešil.“¹⁹⁷

„Marián Stanko, toho jsme vzali, ten měl jedinej vystudovaný pohostinství. Nikdo z nás neměl zkušenosti. Kdyby v té době byl internet, tak šíření koncertů je jednodušší.“¹⁹⁸

„Účetnictví nebylo žádný. Možná v tom to bylo hezký. Že nám nešlo o ty peníze, šlo o to místo.“¹⁹⁹

O problémech s hygienou, ale i s ozvučením hovoří někteří návštěvníci klubu, pro většinu z nich, ale tyto provozní nezdary neznamenalý z hlediska návštěvnosti nic fatálního.

„Trochu bordel, industriální, tmavé prostory, tím že čas od času něco nefungovalo i stres personálu. Permanentní nepořádek....trochu ponurá atmosféra, opakující se potíže s aparátem, že to někdy hrálo a někdy ne.“²⁰⁰

„Tukan brali některý lidi jako moc punk a špínu.“²⁰¹

„To co jsem tam viděl na dámskejš záchodech, to už jsem jindy neviděl. Jednou jsem potřeboval peníze, tak jsem jim ty záchody uklízel. Ty záchody nemohly stačit.“²⁰²

„Občas se záchody ucpaly.“²⁰³

„Mělo to jednu chybu. Čepovali tam hnusný pivo. Louny za moc nestály, ale měl jsem pocit, že ty Louny maj naražený někde na záchodcích a tam to sublimuje, protože to tak chutnalo. Přesto nás to tam bavilo.“²⁰⁴

¹⁹⁷ Rozhovor s jedním z účinkujících ze dne 22.5.2020

¹⁹⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

¹⁹⁹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²⁰⁰ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

²⁰¹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 15.3.2019

²⁰² Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²⁰³ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 31.5.2020

²⁰⁴ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

Ohledně konzumace piva spolumajitelé vzpomínají na několik kuriozních záležitostí. Jednak na obrovskou výtoč piva, ale také na výhru za největší výtoč mezi restauračními zařízeními v Ústí nad Labem.

„Měli jsme nejlevnější pivo. Byly tam takový schody, nosili jsme sudy. Do Velkýho Března nás pozvali na oslavu výtoče piva. „*Tak a největší výtoč piva Zlatopramen vyhrává Tukan!*“ Tam dědkové z Rychty, Pod Kaštanem, koukali, co za cucáky to vyhrálo. My to točili pro lidi. I to nejlevnější pivo bylo tahákem. Možná.“²⁰⁵

Klub se ale potýkal i s drogovou problematikou. Ačkoli se téměř všichni shodují na tom, že se v klubu pravidelně konzumovala „*pouze*“ marihuana nebo hašiš, některé dobové zprávy či výpovědi hovoří i o tvrdých drogách, které se ale spolumajitelé klubu snažili tvrdě potírat a v klubu netolerovat.

„Celý Ústí bylo zadělaný heroinem a pervitinem. A o nás se tvrdilo, že tam pěstujeme hašiš. Jeden článek, že pěstujeme hašiš vyšel i v novinách. To byly samozřejmě bludy.“²⁰⁶

„Oni proti tomu šli. Já jsem začal blbnout z drogama. S perníkem. Ne tam. Nebyli to štamgasti. Nad ránem tam chodil jeden člověk. Já jsem v tom byl chvilku. Pak mě tam neviděli rádi. Jednou jsme tam zablblí a pak mě tam neviděli rádi. Pak jsem začal dělat vejšku. V květnu 1992 se začal stavět Tukan, v září 1992 jsem začal s drogama a po zimě jsem skončil.“²⁰⁷

„Po půl roce k nám začali policajti pravidelně jezdit. Náš právník měl všechny dokumenty ke klubu pohromadě, takže ty policajty patřičně vykázal. U nás v klubu se nikdy drogy nenašly, já osobně jsem tam nikdy žádnou tvrdou drogu neviděl. Hulilo se tam to jo. Někdo to pěstoval, v podstatě se ještě nevědělo, jestli to je trestný. Ale samozřejmě jsme se zpětně dozvěděli, že tam lidi chodili prodávat perník, tenkrát kokain nebyl. Tenkrát jely kostky, krystaly, prostě extáze.“²⁰⁸

²⁰⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²⁰⁶ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²⁰⁷ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²⁰⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

„Slyšel jsem o haldě perníku v kanclu, ale to byl spíš drb. Mezi lidma šla klasika tráva. Z Loun nebo Chomutova přijel kluk, co to pěstoval. Samodomo. Občas něco z kapel zahraničních něco ukápl.“²⁰⁹

„Kdo si tam chtěl najít nějakou travku nebo haš, tak si to tam našel. Ta tráva tam vždycky byla tak nějak ve vzduchu. Já jsem se s trávou potkal až na vejšce. Nějak jsem to nevyhledával, tak jsem to ani moc nevnímal.“²¹⁰

„Co se tam dělo za nekalosti? že si někdo zahulul trávu? Slabší než dnes. Bordel tam nebyl. Rvačku sem tam nikdy nezažil.“²¹¹

„Jasně, ale jen tráva a hašiš. Na diskotékách tehdy byl heroin a pervitin. Ty diskotéky byly horší. V prvopočátku jen tráva, byly tam ty máničky. Ti hulili travku, hašiš. Zahulili si, zasmáli se.“²¹²

„Přišli jsme na koncert a hrála tam kapela Želví čelo. Nikdo to neznal. Spolužák Petr Sedlák ze základky mě a Hrdlovi (bubeník z kapely Houba) nám objednal nějaký panáky, my jsme si je oba dva dali a v tu chvíli nevíme nic. Probudili jsme se ve tři ráno. Ten večer jsme měli dvě piva a tohodle jednoho panáka. Já jsem se probudil pochcanej. Nevíme nic. Je to divný, ale asi nám do toho pití něco dali. Do dneška věřím, že v tom něco muselo bejt, probudili jsme se v tom sále na schodech. Nevzpomínám si ale, že bych tam někoho viděl brát tvrdý drogy. Neviděl jsem to tam.“²¹³

Mediální ohlasy RC Tukan

Vnímání klubu Tukan souviselo s jeho mediálním obrazem, a také s pověstí, která se v posledních měsících fungování klubu začala šířit. Někdy ji měli na svědomí senzacechtiví nebo bulvární novináři, jindy lidé, kteří prostředí okolo Tukanu znali jen okrajově. Některé články, které vytvářely negativní mediální ohlas najdete v příloze č.8.

²⁰⁹ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²¹⁰ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

²¹¹ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²¹² Rozhovor s návštěvníci klubu ze dne 12.6.2020

²¹³ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2019

„O Tukanu se mluvilo tak, že se tam vždycky něco semele, jsou tam divný lidi a smažky, ale nám se tam nikdy nic nestalo žádnéj karambol. Když opomenu nějaké strkání při pogu. Zatímco na těch diskotékách docházelo pravidelně ke rvačkám. To byl ten paradox, diskotéka, kde se dělo leccos, na druhou stranu rockovej klub, kde se člověk cejtil dobře a bezpečně.“²¹⁴

„Ty novináři neměli o čem jiném psát. Ten Kolář i Boček byli moji kámoši. Chodili do Tukanu taky. My jsme spolu lezli po skalách celej víkend, bavili jsme se tam a Kolář se mě na všechno vyptával, a on to byl STBák jako svině. My celej víkend ve skalách. Všechno jsme mu ve skalách s Karlem Hejným vyžvanili. On to o nás psal. On se bránil tak, že on potřebuje, aby se o nás psalo. Samozřejmě v horším světle. Podal to jako extrém. Jeho brácha underground, matka to špatně nesla. Ptali se ho, proč to spolupracoval s StB. A on, že mu dali 6500 korun na novou motorku. On to udělal a říkal si, že je chytřejší než všichni ostatní, když spolupracuje. My jsme to tenkrát ještě nevěděli.“²¹⁵

„Koláč²¹⁶ byl bulvární novinář se vším všudy. Udělal ze mě dealera, že prodávám drogy před školou. Což nebyla pravda. Už tehdy jsem věděl, že to není žádná legrace. On lhal. V ten moment jsem dostal ban, nemohl jsem do Tukanu, musel jsem lidem říct, že to byly nesmysly, co psal do Severočeskýho deníku.“²¹⁷

„Tukan byl vnímán jako místo, kde se shromažďují divný lidi. Ten mediální obraz jsem vnímal jako útočnej, divnej, nepravdivej. Asi z toho důvodu, že ta rocková, metalová muzika byla vnímaná, jako to špatný. Rocková hudba je něco rebelskýho, mimo ten mainstream.“²¹⁸

Rockový klub Tukan svou produkcí, komunitou návštěvníků i svobodomyslnou atmosférou vynikal mezi tehdejší běžnou kulturou a zábavou. Možná i proto vznikla jeho temná pověst mezi tehdejší většinovou populací.

²¹⁴ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

²¹⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²¹⁶ pozn. autorky Jaroslav Kolář, bývalý novinář a spolupracovník s STB, který často o Tukanu psal zprávy do médií

²¹⁷ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²¹⁸ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

Konec RC Tukan

Ukončení činnosti rockového klubu Tukan navazovalo na neúspěšné hospodaření, pověst i osobní sympatie či antipatie k vedení klubu ze strany pronajímatele - Spolchemie. Spolumajitelé a jednatelé si dnes svých chyb jsou vědomi, ale zároveň vyjadřují i jakousi pokoru k ukončení činnosti klubu. Jedna ze spekulací uvádí i osobní zájem Milana Lehmana na převzetí klubu a vedení produkce.

„To je právě ta velká legrace, tehdejší generální ředitel Chemičky Hroch²¹⁹, kterej k nám do Tukanu chodil, tak tam chodil se svým IT specialistou Lehmanem. Tehdy nikdo neměl počítač, ale on spravoval v Chemičce faxy a kopírky. Jmenoval se Milan Lehman. To byl podrazák, kterej k nám chodil hrozně moc rád a furt si přál, aby to bylo jeho. No a tak se s ředitelem dohodli, že to udělají tak, aby nám ukončili nájemní smlouvu.“²²⁰

„Byl to jeden rok a já jsem strašně šťastnej, že jsem to zažil. Opravdu jsem strašně rád, že nás po roce vyhodili. Bůhví kam by mě to odválo, kdybych pracoval v rokáči, točil pivo, staral se o kapely. Byla to rázná změna života. Ty lidi, co nám dali výpověď z nájmu, ti si to vzali. Tak to bylo pro mě první seznámení s tím, jak to v životě doopravdy chodí.“²²¹

„Ekonomicky to prostě nemohlo slušně fungovat, Provozní náklady byly děsivé, poměrně brzo došlo k ponorce, někteří z nás byli na provozu finančně závislí, do toho nějaké podrazy ze strany pronajímatele objektu.“²²²

„Tukan měl jednu velkou nevýhodu, kterou my jsme nevěděli. Veškerý teplo, co jde z chemičky, z toho zbytku z toho výměníku, tak z toho byl vytápěnej celej Tukan. Co zbylo, nikdo nevěděl. Lehman se dohodl s Hrochem²²³ a Hroch nám poslal fakturu na 200.000 Kč. V té době to bylo likvidační. Jedna z podmínek nájmu bylo, pokud nezaplatíme, tak následuje okamžitá výpověď. Po nás hned podepsal smlouvu Lehman, kterej hned otevřel Zeppelin, kterej fungoval dva roky, pak tam byl

²¹⁹ Ing. Vít Hroch - generální ředitel, předseda, člen představenstva ve Spolchemii v letech 1991 - 1998 (Spolek pro chemickou a hutní výrobu a.s.)

²²⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

²²¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²²² Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.4.2020

²²³ Ing. Vít Hroch - generální ředitel, předseda, člen představenstva ve Spolchemii v letech 1991 - 1998 (Spolek pro chemickou a hutní výrobu a.s.)

Singl, ten fungoval dlouho, ale Singl už nevyužíval ten sál. Lehman, to je karma, spáchal sebevraždu, ten už nežije. My jsme mu nemohli přijít na jméno. Spojil se s Knakem, udělal sróčko, ještě s Báčou.”²²⁴

„Nikdo z těch kluků se neztratil. Kuba Vágner. Karel Hejný z Děčína. Nás bylo osm, třeba bychom se začali hádat.”²²⁵

O finančních problémech během uzavírání klubu i po něm hovoří i další pamětníci.

„Museli jsme to doplatit, bylo nás na to naštěstí osm, spláceli jsme to postupně. Pak se nám podařilo to poslat do insolvence úplně. Všichni kromě Karla Hejného jsou úspěšní. Petr Roubal má stavební firmu, Jirka Šichta²²⁶ dělá mistra ve SČVAKu na Vodárnách, Johnny Mitroff²²⁷ si otevřel klubík někde u Pardubic. Myslím si, že jsme skončili, tak akorát, asi bychom blbě skončili kvůli chlastu.”²²⁸

„O tom konci detailně nevím. Lehmana, který to převzal, jsem neměl rád. Myslím, že Kuba Vágner doplatil hodně peněz.”²²⁹

„Dopadlo to všechno špatně: v Tukanu to zkrachovalo během ani ne jednoho roku, Karel Hejný měl prachy v kanclíku v šuplíku, ani si to nepočítal. Na konec si nevzpomínám přesně, skončili za necelý rok po vzniku. Karel Hejný studoval pajďák a vedl U-klub, zkušenosti z U-klubu přinesl do Tukanu. Byl to flink, nedostudoval no a podobně to vedl v Tukanu.”²³⁰

„Měl jsem pocit, že Tukan trval několik let, ale překvapivě ne. Nepamatuju si to, že bychom to brali tragicky. Tím, že tady bylo už víc míst kam jít, kde si člověk mohl poslechnout muziku, zapogovat. V Kulťasu byly živý kapely, Support Lesbiens, ve své době byla dobrá kapela.”²³¹

Společník Petr Roubal popsal snahu o zachování klubu i v Severočeském deníku: *„Snažíme se o zlepšení hygienických podmínek. Proto jsme chtěli prostory odkoupit, abychom mohli činnost klubu rozšířit.*

²²⁴ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

²²⁵ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²²⁶ pseudonym Jaroslava Švece

²²⁷ Michael Dimitr Dimitrov

²²⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

²²⁹ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²³⁰ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 22.5.2020

²³¹ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

*Ekonomové pronajímatele, čili Spolchemie, nám však řekli, že nepočítají s dalším provozem klubu, natož s rozšířením jeho provozu, či prodejem.*²³²

Z výše zmíněných důvodů, jakožto výpověď nájemní smlouvy ze strany pronajímatele, i kvůli produkčním nezdarům byla společnost usnesením Krajského soudu Ústí nad Labem ze dne 14. října 1998 zrušena a byla nařízena její likvidace. Likvidátorem byl jmenován ing. Miroslav Filégr.²³³

TUKAN

TUKAN PUB OPEN:

Pá-So - 17.00 - 05.00 hod. c/o: Klášská ul., 400 01 Ústí n. Labem
Ne-Čt - 16.00 - 02.00 hod. tel.: 047/218 38 46

Pá 23.7.
KURTIZÁNY Z 25. AVENUE
(Pha), PENISSILIN (UL),
VYŽVEJKLÁ BAMBULE (TP),
CHYŤTE TU MŮRU (Pha)

LAST ACTION IN TUKAN
sobota 24.7.'93
FLUCHTWEG (Berlin), OLBRAM(UL),
GRÜNCORE(DC), HOUPACÍ KONĚ

Těmito akcemi se s Vámi rockový klub TUKAN definitivně loučí a děkuje svým příznivcům za jejich podporu.

Poslední program RC Tukan, zdroj: Scene Report²³⁴

Pokračovatelé - nová vlna RC

Poslední tóny rockové muziky mohli posluchači v klubu Tukan slyšet koncem července 1993, nové vedení převzal již zmíněný Milan Lehman, který

²³² KOLÁŘ, Jaroslav – ROČEK, František. Válka o Tukan. Severočeský regionální deník, 1993, č. 46, s. 5.

²³³ F. ŠUCHA, Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000, s. 46.

²³⁴ Dostupné online: <http://www.ukp98.cz/scenereport/docs/tukan-la.jpg>

klub pod novým názvem Zeppelin otevřel v průběhu října 1993. „*Společnost založili Pavel Báča, Milan Lehman a Luděk Křenek.*

Kromě prostor bývalého Tukanu zde firma provozovala Billiard-Club a druhý větší sál. Dramaturgem klubu byl Milan Lehman. Program byl více zaměřen na celorepublikově známé klubové kapely.” Takto na Zeppelin vzpomínají pamětníci:

„Zeppelin byl o tom oslovit víc lidí a vydělat.“²³⁵

„On Zeppelin byl víc komerční než Tukan. Nevím proč. Lidi byli rozmazlený.“²³⁶

„Díky tomu, že tam pak fungoval Zeppelin, tak jsme to vnímali jako odstávku. Tukan byl klubovější. Zeppelin dělal alternativu diskotékám, natáhnout tam víc lidí.“²³⁷

Klub Zeppelin zanikl v únoru 1995. „[...] *nadlabský rokáč uzavírá své brány poté, co není schopen vymotat se z dluhů a ostatních závazků [...]*“²³⁸ Zřejmě další důvod zániku uvádějí o tři roky později redaktoři časopisu *Rock & Pop*: „[...] *rockové oázy Tukan a Zeppelin, které však zanedlouho dorazily na konečnou, zejména díky nelibosti pánů na radnici.*“²³⁹

„Příklad toho KNAKU z Teplic, kam jsme chodili, když zavřeli Tukan. V Litoměřicích byl malinkej rokáč. Úžasný bylo, že na každém městě byl rockovej klub, všude měl člověk nějaký zázemí. Tukan, protože jsme tam měli zázemí. Do roku 1997 byly devadesátky rockový.“²⁴⁰

„Pak to vzali Tepličáci, z KNAKu, Milan Lehman, už je taky po smrti. Potom to všechno skončilo tak, že KNAK nesplácel půjčku.“²⁴¹

²³⁵ Rozhovor s účinkujícím v klubu ze dne 31.5.2020

²³⁶ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2019

²³⁷ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

²³⁸ Mindbender začínají, Zeppelin končí. Severočeský regionální deník, 1995, č. 47, s. 8.

²³⁹ F. ŠUCHA, Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000, s. 79.

²⁴⁰ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

²⁴¹ Rozhovor s jedním z účinkujících ze dne 22.5.2020

Jak se shodují pamětníci i dobový tisk, Zeppelin skončil z finančních důvodů. Prostory Zeppelinu si po dvou letech pronajala společnost SP Active s. r. o., která zde pod názvem klubu Singl, provozovala diskotéku v roce 1997.²⁴² Milan Lehman se dramaturgicky angažoval v rockovém klubu **Club 4-Ka**, který sídlil v centru města na adrese Masarykova 10. V počátku zde majitelé provozovali biliárovou hernu, později prostor rekonstruovali a koncipovali jej jako rockový klub, kde se pořádaly rockotéky. „*Dramaturgem se stal Milan Lehman působící dříve v Zeppelinu a produkčním Petr Kostiha.*“²⁴³ Následně po dalších rekonstrukcích produkce klubu přidala živé rockové koncerty, kterých ovšem nebylo mnoho²⁴⁴ a taneční party. Jeden z pamětníků na 4-KU vzpomíná následovně:

„Pak se stala strašná věc. Otevřeli 4-KU u Hraničáře. On Zeppelin byl víc komerční než Tukan. Tukan a Zeppelin brali lidi jako moc punk a špínu a začali chodit do tý 4-KY. V té době jsem cejtil, že Zeppelin už padá. My jsme mysleli, že to zavřeli kvůli tomu. V Zeppelinu hrály známější kapely a ve 4-CE těch koncertů bylo míň.“²⁴⁵

Tukan dnes

V kapitole s názvem Atmosféra v klubu jsem se společně s pamětníky snažila zachytit náladu, komunitní fungování, ale i genius loci rockového klubu Tukan, na které vzpomínají jak majitelé, tak účinkující či pravidelní návštěvníci. Klub Tukan má aktivní svou fanouškovskou základnu na Facebooku dodnes pod názvem skupiny **RC Tukan Ústí nad Labem**.²⁴⁶ Na této stránce příznivci klubu sdílejí dodnes své vzpomínky na klub Tukan. Je možné zde najít dobové fotografie z akcí, které se v Tukanu pořádaly, programy, i vstupenky na koncerty. Také pomocí této facebookové skupiny se

²⁴² KRSEK, Martin. Tukan a Zeppelin v Divadle hudby vystřídá klub Singl. Ústecký deník, 1997, č. 43, s. 1 a 7.

²⁴³ F. ŠUCHA, Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000, s.84.

²⁴⁴ Pamětníci se shodují, že živé rockové koncerty se ve Čtyřce konaly 2-3 krát do měsíce.

²⁴⁵ Rozhovor s návštěvníkem ze dne 19.5.2020

²⁴⁶ Dostupné online: <https://www.facebook.com/groups/341128941467>

podařilo uspořádat dvě vzpomínkové akce. První akce se konala při příležitosti 25. výročí otevření klubu 16. prosince 2017 a lákala návštěvníky podobným programem jako v roce 1992: „*Na koncertě dnes zahrají kapely, které Tukan bavily i tehdy. Jolly Joker & The PBU či teplická punková legenda Šanov. Vystoupí i Magma Hotel, jeseničtí Lights off, noví HillSide z Ústí. Chillout zónu rozezní pohodová teplicko-ústecká jistota La Banda Sound System.*“²⁴⁷ Druhou akci uspořádali majitelé Tukanu při příležitosti zavření klubu, tedy rok po první vzpomínkové akci. Pamětníci popisují vzpomínkové akce následovně:

„Když jsme organizovali koncerty po 25 letech, tak jsme se snažili o stejnou atmosféru. Svobodu, všude se kouřilo. Pozvánky na klubový karty. Nejsvobodnější tady v Ústí to bylo tenkrát, a tak jsme to chtěli zachovat i v týchle vzpomínce. Jako za starých časů. Prostory Tukanu si koupil kámoš Dan Dytrych z Činoheráku, koupil Tukan, zrekonstruoval ho, dělá tam ateliér, vrazil do toho hodně peněz. Funguje to. Můžeš si to pronajmout. Krásně zařízený prostor. Měli jsme tam akce, na první akci 600 lidí. Na tý druhý jsme prodělali kalhoty, lidi nechtěj, aby se z toho stal zvyk.“²⁴⁸

„Nemohl jsem si nechat ujít koncert po 25 letech od vzniku Tukanu, to bylo skvělý, jít zas do těch prostor, který člověk znal. Ale i ty lidi, to je jako kdyby se člověk přenesl v čase. Vzhledově zestárli o trochu. Nakonec ne o tolik, jak jsem si myslel. Ta nálada, jako kdyby se nic za těch 25 let nezměnilo. Pocit obrovský radosti. Až transcendentální. Radost z toho, že ty lidi tady jsou, i trochu smutku, že jsme se dlouho neviděli. Promítaly se tam fotky z doby trvání Tukanu. Čtvrt století uplynulo takhle, a už jsou z nás čtyřicátníci, ale pořád je to o vnitřním nastavení. Táhl z nás kouř, v uších nám pískalo, když jsme odcházeli, tak tam někdo bafal travku. Přesně jako v devadesátkách.“²⁴⁹

„Ta první byla super. Fakt hustá. Ty lidi přijeli za svejma kámošema. Někdo jel z Chomutova, někdo z Děčína. Všichni z Ústí. Nebylo kam chodit a ti lidi se tam potkávali. Jediný místo kromě diskoték. Tam byla svoboda. Ve všem. Po revoluci tam byla svoboda. Skončilo to nekonečným mejdanem. Někdo se poblíl a novináři to vyfotili. Dělal z toho senzaci. Ta druhá akce byla slabší.“²⁵⁰

²⁴⁷ Radek Strnad, (online), Rockový klub Tukan slaví 25 let od založení, Ústecký deník, 16.12. 2017, [cit. 2020-09-13]. Dostupné na:

https://ustecky.denik.cz/kultura_region/rockovy-klub-tukan-slavi-25-let-od-zalozeni-20171216.html

²⁴⁸ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

²⁴⁹ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

²⁵⁰ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

„Děláme pozvánky na klubový karty, neděláme vstupenky, tam to jede všechno jako tenkrát. Ten sál zůstal stejnej. Já když tam teď vcházím, tak to cítím, to místo. Charakter místa. Ta svoboda. Pivo, pokecat a svobodně žít. Přitom to byl jen jeden rok.“²⁵¹

„Jak když Vás někdo vezme a hodí o 25 let zpátky. Bavili se tam lidi, co se spolu bavili kdysi a dlouho se neviděli. Akorát třeba zjistili, že mají děti. Lidi byli na sebe natěšený, děti naše nadšený, stejná atmosféra. Chybí tady taková atmosféra... Tady v Ústí není kam. Je to tu zakletý.“²⁵²

„Pak jsem navštívil i koncert k výročí ukončení klubu a to byl vlastně jedinej konflikt, kterej jsem tam zažil. Udělali to lidi, co tam do té komunity nepatřej. Na kolik by bylo reálný něco jako Tukan obnovit nevím, ale asi by to úplně nešlo. Musela by tu bejt komunita lidí, který tam budou chodit průběžně, to už neudržíme my čtyřicátníci. Chce to mladý lidi. Tehdy tam chodila spousta studentů z univerzity, nevím, jestli by se taková skupina mladých mezi studentama našla.“²⁵³

²⁵¹ Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

²⁵² Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 12.6.2020

²⁵³ Rozhovor s návštěvníkem klubu ze dne 19.5.2020

ZÁVĚR

Porevoluční vývoj v Ústí nad Labem se oproti centru nesl v mírně opožděném duchu. Důvodem bylo sociální složení obyvatel, míra vzdělanosti i fakt, že Ústí nad Labem bylo sídlem KV KSČ. Komunisté, mimo silně zprofanovaných, se ze scény nestáhli, do politických funkcí i do vedení firem, ať již soukromých nebo státních se v devadesátých letech dostávali bývalí komunističtí funkcionáři, což představovalo na první pohled neslučitelný paradox. Jenže vazby, známosti i finanční toky z období před rokem 1989 představovaly zároveň výhodu oproti rodící se konkurenci.

Přesto nebyl počátek devadesátých let v Ústí nad Labem v zásadě jiný než ve zbytku republiky. Nesl se na vlně euforie z nabyté svobody. Dokladem toho je i enormní rozmach rockové kultury, která symbolizovala revoltu (již za komunismu) a byla tak trochu definicí svobody sama o sobě. Tento rozkvět rockové kultury dokládá vznik rockových médií, jako například Radioclub 95, 2 FM, Scene Report či vydavatelství Nooi Records²⁵⁴, ale také vznik prvních rockových klubů. Za rockovými médii stáli obvykle jednotlivci, dvojice nebo trojice lidí bez předchozích zkušeností s produkcí a vedením médií, což také mělo vliv na dobu působení na trhu.

Rockový klub Tukan od začátku svého působení v červenci roku 1992 spolupracoval s rockovými médii na Ústecku. Významnou roli při otevření a během působení klubu sehrál časopis Scene Report a soukromé rádio Radioclub 95,2 FM, které od začátku působení RC Tukan propagovaly. V ostatních městech ovšem vznikaly rockové kluby už počátkem devadesátých let. V Ústí nad Labem k otevření prvního oficiálního rockového klubu Tukan došlo až v červenci roku 1992, což v porovnání se zbytkem republiky bylo poměrně pozdě. Rockový klub Tukan byl spíše tolerován, než aby měl trvalou podporu ze strany města. Přesto však atmosféra svobody počátku devadesátých let zasáhla i komunitu, která okolo klubu Tukan vznikla. Někteří pamětníci tuto komunitu nazvali dokonce jako specifickou *subkulturu*. Pamětníci popisují atmosféru v klubu jako neopakovatelnou, uvolněnou a absolutně svobodnou. Připomínala období hippies v šedesátých letech ve

²⁵⁴ Viz. kapitola Kulturní spolky, společnosti a média v 90. letech v Ústí nad Labem

Spojených státech. Tuto atmosféru si s sebou klub nese dodnes. Při příležitosti výročních koncertů v současnosti se pořadatelům podařilo opět klub vyprodat. Pamětníci se shodují, že na akcích panovala stejná atmosféra, akce navštívili ti samí fanoušci jako v letech 1992–1993.

Konec klubu měl hned několik příčin. Klub Tukan se po roce působení dostal do finančních problémů i díky lehkovážnému řízení provozu klubu a vlivem dalších okolností. Pronajímatel prostor klubu Tukan na základě nezaplacené faktury ukončil působení klubu společnosti Tukan s.r.o. a tyto prostory nabídnul dalšímu nájemci, který zde založil rockový klub Zeppelin. Ten ovšem ukončil své působení v roce 1995.

Rocková scéna na ústecku přicházela o své hlavní pilíře. Rovněž časopis Scene Report, který byl signifikantním rockovým médiem, přestal vycházet v roce 1994. Dalším hřebíkem do rakve rockové scény byl přerod rádia Radioclub 95,2 FM v komerční rádio v letech 1993 - 1994. Na základě tohoto trendu lze vysledovat, že zlatá ústecká porevoluční rocková éra pomalu končí v polovině devadesátých let, přestože po Tukanu se v Ústí nad Labem objevil ještě rockový klub Zeppelin a o mnoho komerční rockový klub Čtyřka, na který pamětníci nevzpomínají s velkou oblibou. Živé rockové koncerty se ve Čtyřce pořádaly jen párkrát do měsíce a klub se specializoval spíše na reprodukovanou hudbu, komerčnější aktivity a taneční party. Zahraniční produkci a koncerty klub úplně opomněl.

Právě časté koncerty živých kapel ze zahraničí dělaly rockový klub Tukan výjimečným místem pro své fanoušky. Muzikanti ze zahraničí viděli také skvělou příležitost v koncertování v Česku, mohli si zahrát v zemi nedlouho po pádu železné opony.

V rámci dané problematiky jsem měla možnost nahlédnout do novodobé historie Ústí nad Labem, přiznávám, že právě tento fakt, že se jednalo o události, které se děly před třemi desítkami let, s sebou nesl několik problémů. Velmi zajímavé téma přerodu společnosti z hlediska komunální politiky zatím nikdo dosud nezpracoval. Prostor pro další zkoumání vývoje devadesátých let proto vidím zejména ve zkoumání vlivu komunální politiky na fungování kultury v Ústí nad Labem. Další konkrétní možností by bylo provést

hlubší analýzu Scene Reportu, jakožto samostatně vzniklého úspěšného rockového média či se detailněji věnovat příčinám přerodu rockových rádií v ta komerční. (Příkladem bylo rádio Radioclub 95, 2 FM)

Dle slov pamětníků nemá současná společnost dostatečnou rockovou základnu posluchačů především mezi mladými lidmi, proto šance na úspěch nového rockového klubu v Ústí nad Labem je téměř mizivá. Přesto se pamětníci shodují, že se v posledních letech vyvinula komunita okolo fungování multikulturního prostoru Hraničář, který také spolupracuje s aktivním Činoherním studiem. Prostor pro rockové koncerty v současnosti poskytuje i prostranství v Pivovarské ulici, kde jsou pravidelně na ulici pořádány koncerty pod širým nebem pod záštitou klubu Café Max.

SEZNAM LITERATURY

Literatura:

Monika BÉREŠOVÁ, Transformace pohřební instituce v severních Čechách, Plzeň 2011.

Ladislav CIHLÁŘ, *Sedm let jsem u vás sloužil*, Ústí nad Labem 2011.

Miroslav DISMAN, *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*, Praha 2002.

František EMMERT, *Sametová revoluce: kronika pádu komunismu* 1989, Brno 2009.

Maxmilián Petr HUSÁK, Česká cesta ke svobodě: svědectví o sametové revoluci a porevolučním budování státu, Praha 2019.

Hynek JEŘÁBEK, *Úvod do sociologického výzkumu*, Praha 1992.

Jiří KABELE, *Z kapitalismu do socialismu a zpět*, Praha 2005.

Vladimír KAISER – Kristina KAISEROVÁ, ed. *Dějiny města Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: Městský úřad Ústí nad Labem 1995.

Petr KARLÍČEK – Markéta BROŽOVÁ, *Třicet let (1989-2019): listopad '89*, Ústí nad Labem: Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem 2019.

Martin KRSEK, *Šedesát ústeckých NEJ*, Ústí nad Labem: Muzeum města Ústí nad Labem, 2007.

Petr Marková, Výjimečné Ústí, in *Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech*, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 97-109.

Pavel MÜCKE – Martin BRYCHTA, *Na hranicích mezi minulostí a přítomností: současné perspektivy orální historie*, Praha: Česká asociace orální historie 2016.

Thomas MUHR, *User's Manual for ATLAS.ti 5.0. Berlin 2004.*

Martin NOSEK, in Jaroslav BALVÍN, *Skryté vrstvy: rozhovory o kulturních a uměleckých aktivitách v Ústí nad Labem a na Ústecku od konce 70. let do roku 2006, Ústí nad Labem 2007.*

Lukáš NOVOTNÝ – Petra TACHECÍ, *Komunální volby v Ústí nad Labem: [se zaměřením na analýzu předvolebních kampaní], Ústí nad Labem 2013.*

Tomáš OKURKA, *Divadlo svobody v době nesvobody. Činoherní studio v Ústí nad Labem v období tzv. Normalizace*, in: *Za svojí ideou, za svým cílem*, edd. Jaroslav Rokoský - Martin Veselý, *Ústí nad Labem 2018 Brno 2018.*

Lukáš PERLÍK, *Analýza volebních výsledků ve městě Teplice za období 1990-2013. Ústí nad Labem 2014.*

Milan PIŠTĚK, in Jaroslav BALVÍN, *Skryté vrstvy: rozhovory o kulturních a uměleckých aktivitách v Ústí nad Labem a na Ústecku od konce 70. let do roku 2006. Ústí nad Labem 2007.*

Zdeněk RADVANOVSKÝ – Jana ŠIKOVÁ, *20 let UJEP: k 20. výročí založení Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Ústí nad Labem 2011.*

Jaroslav ROKOSKÝ, *Jen drobet odvahy*, in *Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech*, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 83-90.

Jan SVITÁLSKÝ, *Pacifik z mé strany*, in *Sametová revoluce v Ústí nad Labem: Svědectví studentů po dvaceti letech*, edd Jaroslav Rokoský, Ústí nad Labem 2009, s. 97-109.

Miroslav ŠAŠEK, *Vývojové tendence sídelní struktury severočeského kraje*, Ústí nad Labem 1997.

Filip ŠUCHA, Rocková hudební scéna v Ústí nad Labem v letech 1990-2000, Ústí nad Labem 2005.

Alex ŠVAMBERK, Hudba ve střetu tlaků, in 15 let české necenzurované hudby, Praha 2004.

Miroslav VANĚK – Pavel MÜCKE. Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie, 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum 2015.

Prameny:

Časopisy:

Milan PIŠTĚK – Radek STRNAD, Demoparáda. Scene report, 1992.

Milan PIŠTĚK – Radek STRNAD, Guten tag. Scene report. 1991.

Jan VOTRUBA, Co si myslí o severočeské kultuře, Průboj 1990.

Noviny:

Jaroslav KOLÁŘ - František ROČEK, Válka o Tukan. Severočeský regionální deník, 20.3. 1993.

Martin KRSEK, Tukan a Zeppelin v Divadle hudby vystřídá klub Singl. Ústecký deník, 1997.

Reklamní banner, Víte jak to bylo! Ústecký deník, 3.11. 1994.

Elektronické dokumenty a webové stránky:

Česká televize (online). *Nikomu jsem neublížil*. Dostupné na:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10267494987-nikomu-jsem-neublizil/>

Český rozhlas sever, (online), [cit. 2020-8-11] dostupné na:

<https://sever.rozhlas.cz/z-historie-ceskeho-rozhlasu-sever-6925790>

Činoherní studio Ústí nad Labem, oficiální web, (online), [cit. 2020-8-29], dostupné na: www.cinoherak.cz/cs/divadlo/historie-divadla/

ČSÚ (online), Krajská správa Ústí nad Labem: REGIONÁLNÍ ROZDÍLY V DEMOGRAFICKÉM, SOCIÁLNÍM A EKONOMICKÉM VÝVOJI ÚSTECKÉHO KRAJE V LETECH 2000 AŽ 2005, [cit. 2020-10-11] dostupné na:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20536852/13423606.pdf/1fb10252-f4e4-48d2-bd03-87f64caae843?version=1.0>

ČSÚ (online), Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji od roku 1990, [cit. 2020-8-11], dostupné na:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20537254/42080403t.pdf/bcf171dc-1fcc-456f-97cf-ce895a68aeba?version=1.0>

Jiří IMLAUF (online). Paměť národa. Dostupné na:

<https://www.pametnaroda.cz/cs/imlauf-jiri-1966>

Národní dům Ústí nad Labem (online). Ústí nad Labem: KS Města Ústí nad Labem 2020 [cit. 2020-10-06]. Historie Národního domu. Dostupný na:

<http://www.narodnidum ul.cz/historie.htm>

RC TUKAN Ústí nad Labem, (online), dostupné na:

<https://www.facebook.com/groups/341128941467>

František ROČEK, (online), Vzpomínka, jak se z komunistů stávali ústečtí podnikatelé, Ústecký deník, 10.4. 2012, [cit. 2020-09-13]. Dostupné online:

https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/20120410-ro-vzpominka-jak-se-z-komunistu-s

tavali-ustecti-podnikatele.html?fbclid=IwAR3veWoLdxUfj42R_0njJBcxIHpS-T742LyDopsHwFc9DyujwPFcMNsikbg

Scene Report, (online), Oficiální představení časopisu v rámci výstavy: Nečekaně náhlá exploze svobody, Festival Sudety 2020, [cit. 2020-8-11], dostupné na:
<http://www.ukp98.cz/scenereport/>

Statutární město Ústí nad Labem (online), Anna ŠERBEROVÁ, Vysoké školy, Dějiny města Ústí nad Labem, [cit. 2020-10-01]. Dostupné online:
<https://www.usti-nad-labem.cz/dejiny/1945-95/ul-8-86.htm>

Radek Strnad, (online), Rockový klub Tukan slaví 25 let od založení, Ústecký deník, 16.12. 2017, [cit. 2020-09-13]. Dostupné online:
https://ustecky.denik.cz/kultura_region/rockovy-klub-tukan-slavi-25-let-od-zalozeni-20171216.html

ÚSTECKÝ KRAJ, (online). PROBLÉMOVÁ ANALÝZA ÚSTECKÉHO KRAJE, [cit. 2020-8-11], dostupné na:
https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1666198

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1: Vývoj počtu studentů UJEP 1991 - 1996

Rok	FSE	FUD	FVTM	FŽP	FF	PF	PřF	ÚZS	UJEP
1991	72			37		1 973			2 082
1992	167			95		2 048			2 310
1993	298	20		165		2 406			2 889
1994	753	37		231		2 634			3 655
1995	1 157	55		263		3 475			4950
1996	1 453	77		341		3 911			5 782

Příloha č.2: Divadlo hudby v dobách Činoherního studia

Jaroslav Chundela a Ota Roubínek před vchodem do Divadla hudby, 1975. Autor fotografie neznámý.²⁵⁵

²⁵⁵ Tomáš OKURKA, Divadlo svobody v době nesvobody. Činoherní studio v Ústí nad Labem v období tzv. Normalizace, in: Za svojí ideou, za svým cílem, edd. Jaroslav Rokoský - Martin Veselý, Ústí nad Labem 2018 Brno 2018, s. 474.

[illegible]

Příloha č. 4: Sada otázek pro pamětníky

1. Co pro Vás znamenala revoluce v roce 1989?
2. Jak jste revoluční dny v Ústí nad Labem prožíval?
3. Jak vzpomínáte na devadesátá léta v Ústí nad Labem? Jaká nálada tehdy panovala?
4. Jak jste devadesátá léta prožíval/a? Máte nějakou nejsilnější vzpomínku?
5. Jakou hudbu jste poslouchal/poslouchala?
6. Jakým způsobem jste sháněl/a rockovou muziku?
7. Jaké bylo Vaše první setkání s rockovým klubem Tukan/Jak Vás napadlo založit RC?
8. Jaká atmosféra v klubu panovala?
9. Kdo v klubu hrál? Jaký byl program a produkce?
10. Jaká byla cílová skupina návštěvníků? Kdo do Tukanu chodil?
11. Jaká negativa/problémy klubu jste zaznamenal/a?
12. Jaká byla drogová situace v Ústí nad Labem? Setkal/a jste se někdy s drogami v klubu Tukan?
13. Jak jste vnímal/a mediální ohlas klubu?
14. Vybavujete si okolnosti uzavření klubu? Co to pro Vás znamenalo?
15. Vybavíte si, co se dělo, když byl Tukan uzavřen?....Jak jste vnímal/a otevření klubu Zeppelin?
16. Jaký význam pro rockovou scénu měl Tukan?
17. Zúčastnil/a jste se některých vzpomínkových akcí? Jak na ně vzpomínáte?

Příloha č. 5/a: Program kapel, které účinkovaly v RC Tukan v roce 1992

TUKAN ROCK CLUB
Klišská ul., Ústí nad Labem, 400 01, tel. 047/2183846

TUKAN ROCK CLUB
Klišská ul., Ústí nad Labem, 400 01, tel. 047/2183846

PŘIPRAVUJE:
21.8. TIGHT RAKES /SRN/
28.8. HIPPIESTS /SRN/
10.9. OATLEY TAP /SRN/
11.9. S.P.S.
18.9. DOMÁČÍ KAPELA + INVALIDNÍ DUCHOD
25.9. SLOBODNÁ EURÓPA

TUKAN ROCK CLUB
Klišská ul., Ústí nad Labem, 400 01, tel. 047/2183846

PROGRAM NA ZÁŘÍ 1992:

Pá	4.9.	SANDRA A JEJÍ VEMBLUDI /MO/
So	5.9.	LAMAČI ZÁPĚSTÍ /UL/
Pá	11.9.	D.P.M. /Pízeň/
So	12.9.	STRES /Sokolov/
Pá	18.9.	S.P.S. /Pha/
So	19.9.	K.Z.V. /KV/
Pá	25.9.	ATOMIC /Pha/
So	26.9.	FOUR SEATS FOR INVALIDES /MO/
Pá	27.9.	DOMÁČÍ KAPELA /Pha/
So	28.9.	INVALIDNÍ DUCHOD /UL/
Pá	29.9.	GUN DREAMS /Pardubice/
So	30.9.	AMIREFN /WALES/
Pá	31.9.	V.M.H. /LIT/, SLOBODNÁ EURÓPA /Blava/

dobré pivo, hravá muzika

TUKAN ROCK CLUB
Klišská ul., Ústí nad Labem, 400 01, tel. 047/2183846

PROGRAM NA ŘÍJEN:

9.10.	- PALOMA SMASH /PHA/
10.10.	- CROYES /TP/ + STARÁ ŠKOLA /UL/
12.10.	- DAWSON /SKOT/
16.10.	- SANDRA A JEJÍ VEMBLUDI /MO/ + FREON /PHA/
17.10.	- LIGHT + RED PLANET /HOL/
21.10.	- MĚRA A ŽDORP /VALMEZ/
23.10.	- JOLLY JOKER... /PHA/
24.10.	- P.R.A.W. /SRN/
27.10.	- NABETON /CL/ + KOKONIN DEPRESSION

DOBŘÉ PIVO, BEŽVA MUZIKA !!!!!

TUKAN ROCK CLUB
Klišská ul., Ústí nad Labem, 400 01, tel. 047/2183846 nebo 047/27474

Listopad '92

4.11.	ST	Antidiskotéka DJ MIKE
6.11.	PÁ	ŽLUTÝ DUM /UL/, PRIESSNITZ /Jeseník/
7.11.	SO	STYRAX /LN/, TOTAL /UL/
10.11.	ÚT	SABOT /USA/
11.11.	ST	Antidiskotéka DJ MIKE
12.11.	ČT	Petr VÁŠA - "Ještě pořád je tady naděje"
13.11.	PÁ	AKU-AKU /TP/
14.11.	SO	DATWERK /PHA/, FURNACE /DC/
18.11.	ST	Antidiskotéka DJ MIKE
19.11.	ČT	THE TINKERS (akustičtí POGUES poprvé v ČR)
20.11.	PÁ	NAŠROT /HB/
21.11.	SO	THE BUSTERS (dance ska band ze SRN)
25.11.	ST	Antidiskotéka DJ MIKE
27.11.	PÁ	N.V.Ú. /N.Bydžov/, MASOMLEJN /Havířov/

Prosinec '92

4.12.	PÁ	HOUPACÍ KONĚ /UL/ - premiéra nového pořadu
5.12.	SO	KOMBAJN /Brno/
11.12.	PÁ	TICHÁ DOHODA /PHA/
12.12.	SO	ZUBY NEHTY /PHA/
18.12.	PÁ	P.V.O.
19.12.	SO	DĚTI RÁJE /TP/, FIRNACE, I.G.FARBEN
22.12.	ÚT	DIVERSION /zatím v jednání/
24.12.	ČT	VÁNOČNÍ BIGBÍT
26.12.	SO	Antidiskotéka DJ MIKE
30.12.	ST	ROLL OVER OLD YEAR - Houpací koně, Olbram, Guten Tag, Lamači zápěstí, Slobodná Evropa

Leden '93

9.01.	SO	BEATOVÉ DRUŽSTVO SOKOLOV
15.01.	PÁ	ŘEMDIH /ČL/
16.01.	SO	SOJE /Litva/
22.01.	PÁ	ŠANOV /TP/
23.01.	SO	HEX /Blava/
29.01.	PÁ	PIRÁTI 44 /HK/
30.01.	SO	DO ŘADY! /TP/

Každou středu Antidiskotéka DJ MIKE.

TUKAN ROCK CLUB

TUKAN PUB OPEN:
Pá-So - 17.00 - 05.00 hod.
Ne-Čt - 16.00 - 02.00 hod.

PROSINEC '92

16.12.	- Antidiskotéka DJ MIKE
18.12.	- PSÍ VOJÁCI
19.12.	- DĚTI RÁJE, FIRNACE, I.G.FARBEN
23.12.	- Antidiskotéka DJ MIKE
24.12.	- ARO-HAPPY-DEATH - vánoce v Tukanu /dobrovolné vstupné/
30.12.	- LAST SHOW '92 /LAMAČI ZÁPĚSTÍ, SLOBODNÁ EURÓPA, GUTEN TAG, INVALIDNÍ DUCHOD, HOUPACÍ KONĚ, V.S.M.L. a další umělci

LEDEN '93

08.01.	- PODVAŽKY /TP/, RADOST /TP/, GRÜNCORE /DC/	16.01.	- FOJE /Litva/
09.01.	- BEATOVÉ DRUŽSTVO /SOKOLOV/	22.01.	- ŠANOV /TP/
15.01.	- ŘEMDIH /ČL/	23.01.	- DUNAJ
		29.01.	- PIRÁTI 44
		30.01.	- DO ŘADY /Blina/

Začátky koncertů 21. - 21.30 hodin

Příloha č. 5/b: Kompletní seznam kapel, které účinkovaly v RC Tukan v roce 1992–1993

Červenec 1992

Guten tag, Ústí nad Labem
Olbram, Ústí nad Labem
Houpací koně, Ústí nad Labem
Svobodný slovo
Caterpillar (Cry boys), Ústí nad Labem
Ing Kašpar

Srpen 1992

Keatons, Wales
Šanov, Teplice
Do řady!, Bílina/Teplice
Konec konců, Praha
Děti ráje, Teplice
Radost, Teplice
Tight Rakes, Německo
Hipp Priest, Německo

Září 1992

Oatley tap, Berlín
Sandra a její Vemloudi, Most
Lamači zápěstí, Ústí nad Labem
S.P.S., Praha
Invalidní důchod, Ústí nad Labem
Slobodná Európa, Bratislava
OPM, Plzeň
K.7.V, Karlovy Vary
Atomic, Praha
Four seats for invalides, Most
Domáci kapela, Praha
Gun Dreams, Pardubice
Anhrefn, Wales
W.M.H., Litvínov

Říjen 1992

Paloma Smash, Praha
Croyes, Teplice
Stará škola, Ústí nad Labem
Dawson, Skotsko
Sandra a její vemloudi, Most
Freon, Praha

Light, Holandsko
Red planet, Holandsko
Mňága a Žďorp, Valašské Meziříčí
Jolly Joker, Praha
P.R.A.W, Německo

Listopad 1992

Žlutý dům, Praha
Styrax, Louny
Total, Ústí nad Labem
Sabot, USA
AKU-AKU, Teplice
Datwerk, Praha
The Tinkers (Pogues), Irsko
Našrot, Havlíčkův Brod
The Busters, Německo
N.V.Ú, Nový Bydžov
Masomlejn, Havířov

Prosinec 1992

Houpací koně, Ústí nad Labem
Kombajn, Brno
Total, Ústí nad Labem
Tichá dohoda, Praha
Zuby nehty, Praha
P.V.O, Praha
Děti ráje, Teplice
Psí vojáci, Praha

Leden 1993

Beatové družstvo, Sokolov
Řemdiň, Horní Police
Foje, Litva
Šanov, Teplice
Hex, Bratislava
Piráti 44, Hradec Králové
Do řady, Bílina/Teplice
Podvazky, Teplice
Radost, Teplice
Vyžvejkla bambule, Teplice
Gruncore, Děčín
Dunaj, Brno

Únor 1993

Dixie 45, Teplice
Našrot, Havlíčkův Brod
Solomon Bob
Kurtizány z 25. Avenue

Březen 1993

Atomic Kids, Velká Británie
Alcatraz, Praha
Croyes, Teplice
Caterpillar, Ústí nad Labem
Zóna A, Bratislava
Žlutý dům, Praha
N.V.Ú, Hradec Králové

Duben 1993

Priessnitz, Jeseník
Konec konců, Praha
Graue Zellen, Německo
Opuchlý strom, Praha
U-Thant, Velká Británie
Crime And, Třebíč
Garáž, Praha

Květen 1993

Wild Willy Becket and psycho surgeons, Velká Británie
Davová psychóza, Bratislava
Red Letter Day, Velká Británie
Kritická situace, Praha
Datwerk, Praha
Brioles, Španělsko
Obecní 15, Ústí nad Labem
Bratrstvo, Brno
Nšo-či, Ostrava
Echt, Praha

Červen 1993

Bratrstvo, Brno
Nšo-či, Ostrava
Echt, Praha
I.M.C.
VOMITOSE
THE BUNCH OF NO HOPPERS, Praha
Badgewearer, Skotsko

Červenec 1993

Here, Vyškov

Jolly Joker, Pha

Support Lesbiens

Rajské občerstvení

Kurtizány z 25. avenue, Praha

Penissilin, Ústí nad Labem

Vyžvejklá bambule, Teplice

Chyt'te tu mûru!, Praha

Fluchtweg, Berlín

Olbram, Ústí nad Labem

Gruncore, Děčín

Houpací koně, Ústí nad Labem

Příloha č. 6/a: Dobové fotografie z provozu klubu, dokládající atmosféru klubu

Návštěvníci klubu Tukan před klubem v Jateční ulici.²⁵⁶

²⁵⁶ Soukromá sbírka Petra Roubala.

Příloha č. 6/b: Fotografie z provozu klubu

Leoš Noha, koncert kapely Invalidní důchod.²⁵⁷

²⁵⁷ Soukromá sbírka Petra Roubala.

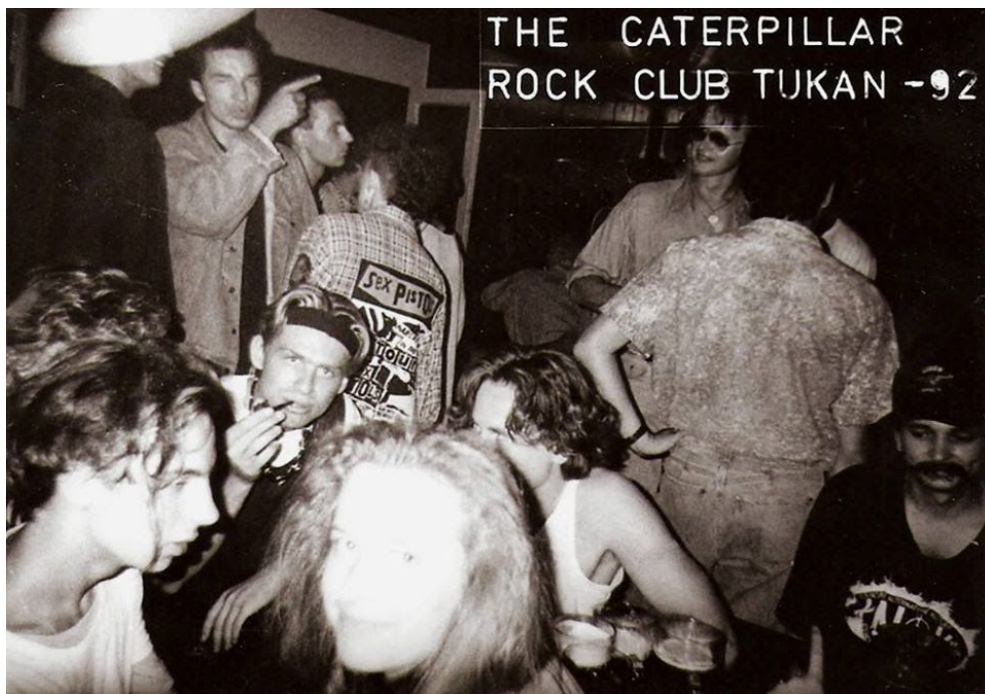
Příloha č. 6/c: Fotografie z provozu klubu - hlediště

Návštěvníci klubu Tukan.²⁵⁸

²⁵⁸ Ústecký deník, dostupné online:
https://ustecky.denik.cz/kultura_region/rockovy-klub-tukan-slavi-25-let-od-zalozeni-20171216.html

Příloha č. 6/d: Fotografie z provozu klubu - koncert The Caterpillar

Koncert kapely Caterpillar v srpnu 1992.²⁵⁹

²⁵⁹ Facebook group: RC Tukan Ústí nad Labem, dostupné online:
<https://www.facebook.com/groups/341128941467>

Příloha č. 6/e: Fotografie z provozu klubu - vstupenky

Vstupenky do klubu z roku 1993.²⁶⁰

²⁶⁰ Dostupné online: <https://www.facebook.com/groups/341128941467>

Příloha č. 6/f Fotografie z provozu klubu - reportáž z první akce v Tukanu

Reportáž ve Scene Reportu z první akce v Tukanu 31.7.-1.8. 1992,²⁶¹ dokládá spolupráci Scene Reportu a RC Tukan již od otevření klubu.

²⁶¹ Dostupné online: <http://www.ukp98.cz/tukan/1fa.jpg>

Příloha č.7/a - Přepis rozhovoru s pravidelným návštěvníkem klubu ze dne: 19.5.2020

Jak vzpomínáte na devadesátá léta v Ústí nad Labem? Jaká nálada tehdy panovala?

Ty devadesátky jsou dlouhý. Pokud vezmeme začátek devadesátek, tak ovlivnění revolucí je tam obrovský. Ta doba byla euforická, se kterou nikdo moc nepočítal. Protože já když si vzpomenu na prázdniny 1989, kdy mně bylo 14, tak si to pamatuju.

Měl jsem čas a chuť, tak jsem se učil vařit a při tom jsem poslouchal rádio. Tenkrát vznikla petice Několik vět, hodně se o ní mluvilo, ale málo jí člověk mohl číst nebo slyšet, ale vždycky v tom rádiu vystupoval dělník z chomutovskéjch oceáren, kde petici odsuzovali. Život běžel v těch kolejích, jak jsme ho znali. Na druhou stranu se u nás doma poslouchal Hlas Ameriky nebo Svobodná Evropa, které dávaly naději, že by k té změně dojít mohlo. Protože v té době byl posun zejména v Maďarsku a v Polsku. Zejména v létě 1989 přišel exodus východních Němců přes velvyslanectví v Praze a v Budapešti, kde je v uvozovkách obsadili a snažili se dostat na západ. To byly náznaky toho, že se něco stane. A tenkrát si pamatuju, jak jsem se díval na Televizní noviny, a bylo povoleno, že východní Němci můžou odjíždět vlaky na západ. Pamatuji si jednak to jejich obrovský nadšení, určitou závist, že na ten západ jedou. Ty vlaky se zastavovaly na první zastávce na západě. Pak ten podzim se nesl v tragickém duchu. 12.11.1989 bylo svatořečení Anežky České a zároveň v ten den, po týdnu nemoci, zemřela moje babička. A to byla velká rána, protože ta nemoc byla krátká, ale vzalo to rychle konec. Nebyli jsme na to připraveni. Tehdy bylo babičce 70 let a nemocná předtím nebyla. My jsme ve čtvrtek 16. listopadu připravovali pohřeb, a to jsme byli u dědy. Oni bydleli na vesnici v Českých Kopistech nedaleko Terezína. Já jsem si tam dělal domácí úkol, bylo mistrovství Evropy ve fotbale a v pátek jsme jeli domů. Byla tam stísněná atmosféra. Večer jsme na Svobodný Evropě zaslechli první zmínky o tom, že se něco stalo. Měli jsme prvotní zprávu o tom, že se něco stalo. Víkend byl relativně klidnej. Od pondělka se to protrhlo jako hráz a ty věci šly jedna za druhou neskutečně rychle. Na gymnáziu to začalo hodně vřít. Učitelé byli hodně stažení zpátky, což se jim zpětně nedivím. My jsme se tím nadchli hrozně rychle. Chtěli jsme být strašně revoluční a s tím se ještě pojí ma osobní historka. Já jsem měl na tehdejší dobu dlouhý vlasy a měli jsme supl, nedorazila učitelka, odchytila nás ředitelka, která mi řekla, že zítra přijdu ostříhanej, jako tady kamarád, kterej byl vylepanej. Já jsem byl strašně naštvanej. Doufal jsem, že mě rodiče podpoří, ale to se nestalo. Rodiče řekli, že nemá smysl si to takto polepit v prváku, tak mě maminka ostříhala. Měsíc se s měsícem sešel a soudružka ředitelka už ředitelka nebyla. Bylo to hrozně rychlý.

Z té doby zbyl pocit, kterej nevím, jestli ještě někdy zažiju, ohromné euforie a přesvědčení toho, že všichni bude jiný a lepší než bylo doted'. Tahle nálada se nesla do jara 1990, do prvních voleb, kdy z těch pocitových věcí jsme se probírali. Přišly politický aféry, který ukazovaly, že to nebude tak jednoduchý. Bartončikova aféra těsně před volbama. A do toho děda, kterej z listopadu urvanej nebyl, ono to jednoduchý nebude, říkával. Děda byl zkušeněj, zažil první republiku. Zažil to, co my jsme vnímali jako idylu, protože to vlastně žádná idyla nebyla. Mrzelo mě to kvůli té babičce, která se toho nedožila, ta by z toho měla radost. Byla takového toho Masarykovského vyznání. Masarykovské Československo, měla pohlednice z té doby.

Z jakého pocházeli babička s dědou prostředí?

Dělnické, rolnické prostřední. Pradědeček založil v Českých Kopistech zahradnictví. Pak to převzal můj děda. Babička chtěla být učitelkou, ale pak se z ní stala selka. Děda přestože žil na vesnici měl ohromnej rozhled. Měl ohromnou knihovnu. Z období první, druhý, ze třetí republiky měl hodně knih, cestopisy, westerny. Spousta lidí si k němu chodila půjčovat knížky. Byl pedant, měl knížky opečovávaný a obalený. Vždycky se zajímal o dění kolem. Nebyl to žádný vesničan v negativním slova smyslu. Babička rozhled taky měla, a to mě formovalo. Vyrůstali v době první války, poválečné době, v nejlepších letech přišel protektorát, no a pak ve 48. roce jim všechny pole a zahradnictví sebrali. Přesto nikdy zatrpkli. Spoustu lidí bylo zatrpklých.

Jak jste devadesátá léta prožíval? Máte nějakou nejsilnější vzpomínku?

Těsně před volbama na jaře 1990 jsme jeli s gymplem na tři dny do Benátek. Ráno se vyjelo, den jsme tam courali a třetí den zpátky. Pro mě osudové setkání s Itálií. Euforie z toho, že jsme najednou mohli cestovat do zahraničí. Já jsem byl poprvé na západě, když mi bylo 6 let, a z toho jsem se vrátil úplně vyřízenej, protože to bylo jako když mě šoupli do pohádkového světa. Jak jsem to vnímal třeba pohádkovejma očima. O to větší radost jsem měl, že se to najednou otevře. Ten západ, kterej jsem tušil, že bude vypadat úplně jinak než na co jsme zvyklí. S tím souvisela spousta dalších věcí. Bylo těžký třeba sehnat muziku.

Jakou hudbu jste poslouchal? Jakým způsobem jste sháněl rockovou muziku?

Ještě na základce jsem poslouchal kazety Iron Maiden, Judas Priest a těhle klasik a Pražskej výběr jsem poslouchal. Ty věci nebylo těžký najednou sehnat. Navíc v týhle době vznikaly půjčovny CDček, nevzpomenu si, kdy přesně se objevila v Ústí. Byla v budově dnešního Krajského úřadu, a to bylo dost na hraně. Netrvalo to dlouho takhle éra. Bylo možný si za dvacku půjčit cédéčko, doma si to stáhnout na kazety a velmi rychle si tak rozšířit domácí fonotéku. Jinak CDčka byly děsivě drahý. Za sociku byla daná cena za CDčko asi 75 Kčs a jako jedny z prvních vyšly Šmoulové, pak Vltava, dvoucédéčko záznam živáku ke Greenpeace, to byla úžasná věc. Pro mě jako studenta to byly obrovský prachy, ty originální CDčka se prodávaly 400-500 Kč.

Jaké bylo Vaše první setkání s rockovým klubem Tukan?

Tímhle se dostávám k Tukanu, protože v okamžiku, kdy vznikl Tukan jsem byl ve třetíáku na gymnasiu, na téhle vlně patřičně naladěný. Tatínek jednou prohlásil, že jsem byl tak hodnej, až jsem ho sral. Měl jsem poklidnou pubertu až do roku 1992, prospěch kolísal, měl jsem četbu, lepení letadel, my jako gymnasiáci jsme dělali podivné večírky, kde se míchala bowle a pilo víno, chodili jsme někam na panáky. Chodili jsme do Žáby, to byla taková oblíbená putika, spíš bar. Ale poprvý jsem šel na pivo právě s těma průmyslovákama, jak je dneska Formanka, tam byla taková hospoda přízemní, zahulenej pajzl. Asi jako provizorium, ale drželo se to tam hrozně dlouho. Tehdy to byla taková přízemní bouda. Dal jsem si 4 piva a byl jsem odepsanej. Kamarádi táhli dál. S pivem se zažije víc legrace. Delší doba srandy za míň peněz, to byl takovej počátek toho, kdy jsem začal chodit do hospod a žít společenským životem.

Jaké bylo první setkání s Tukanem?

Podzim 1992. Pamatuji si ten pocit, s kterým jsme tam šli. V Ústí v prostoru, kde bylo Divadlo hudby, což byla pro moje rodiče kulturní záležitost, jsem byl s tátou na filmovou produkci v devadesátém roku na Uchu, což byl trezorovej film. Začalo se proslýchat, že vznikl rockovej klub v Ústí. Neslo se to jméno Tukan. Celkem brzo v Severočeském deníku

vyšly ne příliš pozitivní články. Takže ten Tukan měl od začátku pověst hnízda, kde se scházejí divní existence a kde se ti může ledasco stát, že jsou tam smažky, kde prostě je to nebezpečný.

Když jsme tam šli poprvý s kamarády, tak jsem tam nikoho neznal. Šli jsme tam s pocitem, že budeme prozkoumávat nový kontinent a nevěděli jsme, co se bude dít. Vešli jsme tam a byli jsme připravení defacto na všechno. Nakonec místo děsivého místa, jsme našli prostor, kde jak jsme zjistili, je nám strašně dobře. Kde byla jak reprodukováná muzika, tak živý koncerty. Kde se dá potkat spousta zajímavých lidí. Dycky se dalo na něco zajímavého natrefit.

Jaká negativa/problémy klubu jste zaznamenal?

Mělo to jednu chybu. Čepovali tam hnusný pivo. Louny, za moc nestály, ale měl jsem pocit, že ty Louny mají naražený někde na záchodcích a tam to sublimuje, protože to tak chutnalo. Přesto nás to tam bavilo.

Jaký význam pro rockovou scénu měl Tukan?

Tukan doplňoval ty kulturní záležitosti, který se v Ústí děly. Pak vznikla Čtyřka asi až po Tukanu. Ústí v tuhle dobu přálo rockový muzice.

V Ústí se pravidelně dělali páteční rockotěky, který se dělaly v Kulturáku. Ve 92. roce začal vysílat Radioclub v létě 92, který byl zaměřený na rockovou, alternativní muziku. Dostalo se jim tam CDéčko Technotronic, říkali, my ho nechceme, tak si pro něj přijďte.. A za dvě hodiny, tam to CÉDÉčko nebylo. Kdo neinklinoval k tomuhle, tak chodil na diskotěky v Chlumci a do Apolla. O Tukanu se mluvilo tak, že se tam vždycky něco semele, jsou tam divní lidi a smažky, ale nám se tam nikdy nic nestalo žádné karambol. Když opomenou nějaké strkání při pogu. Zatímco na těch diskotékách docházelo pravidelně ke rvačkám. To byl ten paradox, diskotéka, kde se dělo leccos, na druhou stranu rockový klub, kde se člověk cítil dobře a bezpečně.

Jaká byla drogová situace v Ústí nad Labem? Setkal jste se někdy s drogami v klubu Tukan?

Kdo si tam chtěl najít nějakou travku nebo haš, tak si to tam našel. Ta tráva tam vždycky byla tak nějak ve vzduchu. Já jsem se s trávou potkal až na veřejce. Nějak jsem to nevyhledával, tak jsem to ani moc nevnímal.

Nevím o nikom, kdo by chodil do Tukanu a zároveň do Apolla.

Čím byla dána ta dobrá atmosféra v klubu?

Scházel se tam lidi, který byly naladěný stejně. Pořád ještě existovalo to povědomí toho, že ta muzika tady nebyla dlouho dostupná. Bylo to pro nás něco co není samozřejmý. Taky hodně jsme vnímaly ty kapely, který nebyly extra známý, ale pak se to hodně změnilo. Do dneška si pamatuju koncert kapely Sick of it all, což byl jeden z těch tvrdších. Kluci, co dávali ty koncerty dohromady, tak měli na výběr čuch. Bavili jsme se tam s klukama z Onyxu. Tady se člověk bavil přímo s těma členama kapely, vlastně jsme tam trávili čas s nima, kde si nikdo na nic nehrál.

Funguje ta komunita dál?

Nemohl jsem si nechat ujít koncert po 25 letech od vzniku Tukanu, to bylo skvělý jít zas do těch prostor, který člověk znal. Ale i ty lidi, to je jako kdyby se člověk přenesl v čase.

Vzhledově zestárli o trochu. Nakonec ale ne o tolik, jak jsem si myslel. Ta nálada, jako kdyby

se nic za těch 25 let nezměnilo. Pocit obrovský radosti. Až transcendentální. Radost z toho, že ty lidi tady jsou, i trochu smutku, když jsme se dlouho neviděli. Stačilo prohodit čau, tam se promítaly fotky z doby trvání Tukanu. Čtvrt století uplynulo takhle, a už jsou z nás čtyřicátníci, ale pořád je to o vnitřním nastavení. Táhl z nás kouř, v uších nám pískalo. Když jsme odcházeli, tak tam někdo bafal travku. Přesně jako v devadesátkách.

Pak jsem navštívil i koncert k výročí ukončení klubu a to byl vlastně jedinej konflikt, kterej jsem tam zažil. Udělali to lidi, co tam do té komunity nepatřej. Na kolik by bylo reálný něco jako Tukan obnovit, ale to by asi úplně nešlo. Musela by tu bejt komunita lidí, který tam budou chodit průběžně, to už neudržíme my čtyřicátníci. Chce to mladý lidi, tehdy, tam chodila spousta studentů z univerzity, nevím, jestli by ta skupinka mladých by se mezi studentama našla.

Jakto bylo dál s následovníky klubu Tukan? Co bylo pak?

Příklad toho KNAKu, v Litoměřicích byl malinkej rokáč. Užasný bylo, že na každým městě byl rockovej klub, všude měl člověk nějaký zázemí. Tukan protože jsme tam měli zázemí. Do roku 1997 byly devadesátky rockový. Pro mě. Nevím, do kolika.

Jaká byla cílová skupina návštěvníků? Kdo do Tukanu chodil?

Typický návštěvník: středoškoláci, co je takhle muzika bavila, byly tam lidi, co žili alternativním způsobem života, člověk o nich věděl, ale ty cesty se nám moc nekřížily. Ještě starý máničky, chlapi co pro nás byly v letech, co poslouchaly ten metal, chodili v rozervanejch džískách.

Do Tukanu chodili kluci ze strojárny, z gymplu ale jen pár.

Vždycky tam bylo narváno.

Bylo zajímavý, jak se alternativní rocková muzika dostávala do pop kultury. S kamarádem jsme koupili lístky na Nirvánu. Na MTV news říkali novinu o smrti Kurta a já jsem to volal do Radioclubu po telefonu, a holky na gymplu, o kterejch jsem věděl, že chodí do Apolla, najednou začaly poslouchat Nirvánu. Byly tu dvě tendence, kdy se ukázalo, že rocková scéna měla velmi otevřený dveře. Radioklub jako rockový rádio se neudrželo, stalo se z něj hodně komerční radio. Postupně se rocková scéna uzavírala. Na druhou stranu ta muzika hodně expandovala pro širší okruh lidí.

Vybavujete si okolnosti uzavření klubu? Co to pro Vás znamenalo? Vybavíte si, co se dělo, když byl Tukan uzavřen? Jak jste vnímal/a otevření klubu Zeppelin?

Tohle to si nevybavím, měl jsem pocit, že Tukan trval několik let, ale překvapilo mě, že ne, že ta éra byla takhle kratinká. Díky tomu, co všechno jsem tam zažil. Díky tomu, že tam pak fungoval Zeppelin, tak jsme to vnímali jako odstávku. Tukan byl klubovější. Zeppelin dělal alternativu diskotékám, natáhnout tam víc lidí. Nepamatuju si to, že bysme to brali tragicky, tím, že tady bylo víc míst kam jít, kde si člověk mohl poslechnout muziku, zapogovat. V Kultasu byly živý kapely, Support lesbiens ve své době byla dobrý kapela.

Existují alternativy ke klubu Tukan v Ústí dnes?

Dneska už ne, alternativní prostory, který se tu objevily v posledních letech, nevím, zda fungují. Svým způsobem je velká svěbytná komunita okolo činoheráku potažmo kolem Hraničáře, zaplat' pánbůh.

Co jste nosil na sobě jakožto typický návštěvník Tukanu?

Doky, měl jsem boty s vyšší podrážkou, Dokerky se jim říkalo. V té době jsem byl strašně hubenej, měl jsem několik vrstev triček, protože jsem byl strašně hubenej, bundu červeno-černě kostkovanou bundu, rozervaný džíny.

Jak jste vnímal/a mediální ohlas klubu?

Tukan je vnímanej jako místo, kde se shromažďují divní lidi. Ten mediální obraz jsem vnímal jako útočnej, divnej, nepravdivěj. Asi z toho důvodu, že ta rocková, metalová muzika byla vnímaná, jako to špatný. Rocková hudba je něco rebelskýho, mimo ten mainstream.

7/b Rozhovor s jedním ze spolumajitelů klubu ze dne 29.4.2019

Zkoušel jste vygooglovat svoje jméno?

Vylezly věci spojené s Tukanem. Tukan je hodně aktivní na Facebooku, tam jsou hodně aktivní odkazy. Dělali jsme hodně akce, koncerty, skejtové akce, ale to je až od 95. roku, akce se Swissem.

Kdybyste měl vytvořit na Wikipedii vlastní stránku, co by tam bylo?

Znouzectnost, jsem stydlivej člověk, introvert, tichej člověk, nemám rád, když tě lidi plácají po ramenou. I ty devadesátky mě hodně ovlivnily a vím zpětně, že jsem hodně věcí dělal blbě. Vlastně z devadesátek dost čerpám do teď. Tam jsme přičuchli k nějakým rokáčům. Byl Bunkr, tenkrát pro nás to byl velkej vzor. Jsem barovej povaleč, prostě jsem si řekl, že budu žít tenhle život. I když mi je padesát. Vždycky jsem chtěl, aby někdo hodnotil mě. Jak stárnu, tak ty lidi ztrácím, který by mě plácali po ramenou.

Čím to je?

Ztrácím ty pozice. Ten Tukan byl krátká historie, až se tomu směju. Velmi krátký období v životě. Přesto z toho čerpám jak v životě, tak v obchodě, ale ty devadesátky takhle byly. My jsme fungovali přesně rok. Bylo to hektický. Prožívaly se věci, který teď ani nejdou. To co jsme se v životě naučili, to jsme se naučili právě v devadesátkách. V týchle době. Ať už se to týká kultury, hudby, businessu.

Jaká je pozice teď?

Díky dluhům jsem prodal Swiss, od 1995 jedu od nuly znovu. Buď by mě zavřel exekutor nebo sem to prodal. Odešel jsem se ctí. Udělal jsem chyby. Zaměstnanec bych být nemohl. Od roku 92 si dělám marketing. Vždycky stavím na jménu. I ten Tukan rozvíjím do dneška. Je to fenomén, když udělám akci, tak je tam narváno. Vymejšlel jsem jméno, tak aby se to zažilo. Všechno to začalo revolucí, kdy jsme s kamarádem začali jezdit do Prahy demonstrovat, a tam jsme přičuchli poprvé k nějakým rokáčům. V devadesátkách byla absolutní svoboda. To co se děje teďka je neuvěřitelný. My opět žijeme v nesvobodě. Svobodný devadesátky se dají přirovnat k šedesátým letům v Americe. Mohli jsme všechno. Bylo mi 21, 22, byl jsem mladej a nezkušenej. Začali jsme ve dvou, třech lidech a s nima jsme dělali všechny akce. V 92. jsme otvírali Tukan a v 93. jsme to zavřeli v srpnu. Tam jsem se seznámil se svým společníkem a po Tukanu jsme otevřeli Swiss v 95., tady nebyla konkurence, my jsme pak pokračovali ve Swissu 21 let. Nebyli žádní síťáři, obchody s oblečením. Šest let po revoluci tady nic a nikdo nebyl. Já jsem hned po revoluci začal cestovat, koukal jsem kde se co dělá. Hlavně bary a hospody, jezdil jsem Evropu a koukal jsem, kde se co dělá, tam jsem si čuchli ke skejtu, to se pašovaly první skejty. První dřevěný skejtboardy, to se neprodávalo, to se pašovalo. To byl Titus. V Německu byl vyhlášený. Kolečka Kryptonik. Ty značky dneska neexistují. Jména jsou, ale patří někomu jinému.

Jaké byly začátky s Tukanem?:

Ty devadesátky nebyly o konkurenci, nikdo se o nic nestaral, nic si nezáviděl. Nikdo nic neměl. Všichni byli na startu. Nestarali se tolik o peníze, mít ty prachy, měli všechnu tu svobodu a to jim stačilo. Všichni se kamarádili, bylo úplně jedno kdo s kým, dneska je to tak nějak rozselektovaný. 92. rok, TUKAN, to bylo moje první podnikání. Chtěli jsme chodit do nějakýho klubu, začali jsme v pár lidech, s bráchama. Nevlastní, ale vyrůstali celý život. Péťa Roubal a Jarda Švest, s nima jsme dělali všechno. Pak po Tukanu jsme dělali skejtové závody, skejtové koncerty. Hned po revoluci jsem začal cestovat, bary a hospody, tam jsem

si čuchnul ke skejtu, tam se pašovaly skejty. Na tech značkách jsme začali a už jsem věděl, že to bude můj život. Nás bylo 8 k založení SROčka, budování značky bylo jednoduchý.

Jaká byla nálada v devadesátkách v Ústí?

Já jsem se vyučil elektrikářem na dráze, po maturitě jsem nechtěl dělat na dráze, tak jsem šel dělat do kotelny, noční. Tam jsem zjistil, že nemusím dělat. Prázdný nádraží. Začal jsem chodit po barech, hospodách, seznamovali jsme se, byla absolutní svoboda. Jsem šel po ulici, mohl sem křičet, sedět na lavičce a pít víno, ta svoboda byla hrozně euforická. Všichni hodně kalili, bavili se, to nebyly jenom pátky, každý den. V té době jsme otevřeli Tukan, já jsem po nočních chodil do Tukanu a tam jsem trávil celý den a noc, my jsme dělali koncerty každý den, protože nic jiného nebylo. Nebyla jiná zábava, byla tady Čtyřka vlastně, Činoherák, ještě když tam hrála Chýlková. To byla komunita už tenkrát. Díky tomu, že jsme měli Kladívko, ten Tukan, to bylo předtím Kladívko. To se předělalo. Tam byli zvyklí činoheráci chodit. No a tak chodili i k nám. Činoherák první byl jak byl Circus, pak v Divadle hudby. V tom filmu, co o nás točili, tak řekli, že jsme Divadlo hudby zničili. My jsme akorát vyndali sedačky, ono bylo zničený od komoušů. My jsme z toho za nic, sháněli peníze, pracovali jsme tam s betonem, byli jsme do toho zapálený. Neměli jsme ani korunu. Já jsem byl kotelník. Sháněli jsme peníze různě. Byl tady Štýma, kámoš, kterej po revoluci vozil značkový rifle. On nám věnoval asi 30 riflí, ty jsme prodali, každý věnoval asi 10 tisíc, a z těch peněz jsme pak mohli otevřít Tukan. Asi 3 měsíce jsme to dělali. A pak jsme otevřeli a byly koncerty každý den.

Euforie, hodně jsme cestovali, jezdili jsme po klubech, měli jsme služebáka trabanta, bylo nás osm, takže jsme moc. V podstatě jsme žili v Tukanu. Rok jsme nevylezli. Nám tam nic nechybělo.

Kdo byl cílovka?

My jsme to hned věděli. Tenkrát se vzhlíželo k undergroundu, my jsme chtěli máničky. V podstatě pezeckuovanéj člověk za komančů. Je to zvláštní. Dodnes to jsou moji kamarádi. Lidi, co jsou naštvanej na režim. Za komára na komanče, dnes na kapitalistickéj režim, ty lidi, jak si nechali narůst dlouhý vlasy, prostě bojovali i tenkrát. My jsme si v Tukanu nechali taky narůst dlouhý vlasy. Voni do teď v té náladě zůstali. Máničky zarostlý, furt proti někomu bojujou. To byla naše cílovka.

Začali se tam scházet úplně všichni, generální ředitel chemičky, ten tam začal chodit pravidelně po práci na pivo, inženýři, doktoři, samozřejmě zedníci. To prostředí, genius loci. To tě vcucne. Já tam odtud znám svého právníka.

Se zedníkama řešíš stavby, s doktorama pacienty, případy, který řešej. Kouzlo toho místa neskutečný. To byl jeden rok, ale do dneška z těch kontaktů čerpám.

Jaké hrály v Tukanu kapely?

My jsme tam měli všechno. Tenkrát jeli kapely, který už ani neexistují. Penicilin, Mrtvolky ve spreji, Invalidní důchod. Měli jsme i cizí kapely. Když přijela cizí kapela, jednak britský kapely. Tenkrát se hráli za pivo a za jídlo. Teď už to je úplně něco jiného.

Jak vidíš Tukan s odstupem času?

Když jsme organizovali koncerty po 25 letech, tak jsme se snažili o stejnou atmosféru. Svobodu, všude se kouřilo. Pozvánky na klubový karty. Nejsvobodnější tady v Ústí to bylo tenkrát a tak jsme to chtěli zachovat i v týchle vzpomínce. Jak za starých časů. Vzal si to

kámoš Dan Dytrych z Činoheráku, koupil Tukan, zrekonstruoval ho, dělá tam ateliér, vrazil do toho hodně peněz. Funguje to. Můžeš si to pronajmout. Krásně zařízený prostor. Měli jsme tam akce, první akce 600 lidí. Na tý druhý jsme prodělali kalhoty, lidi nechtěj aby se z toho stal zvyk.

Já sem tam potom začal dělat fotbalový turnaje vzpomínkový. Furt jsme to živilí v podstatě do dneška.

Děláme pozvánky na klubový karty, neděláme vstupenky, tam to jede všechno jako tenkrát. Ten sál zůstal stejný. Já když tam teď vcházím, tak to cítím, to místo. Charakter místa. Ta svoboda. Pivo, pokecat a svobodně žít. Přitom to byl jen jeden rok.

Jak to tenkrát v Tukanu vypadalo?

Podium sem ztloukli ze dřeva, zůstaly tam i ty graffiti, který nám tam maloval Tomáš Zima, kterej je dneska grafik. Hospoda byla, sál zůstal stejný. Postavili jsme bar, chladák, velké punk, snažili jsme se to mít v čistotě. I když to nešlo při velkých akcích. Záchody nestačily. Co jsme mohli zbourat jsme zbourali.

Tenkrát se točilo z klasických narážecích sudů.

Kdo v klubu hrál? Jaký byl program a produkce?

Většina byl rock, dělali jsme tam i čtení a spoustu jiných akcí. Pro děti, tenkrát vybíráš peníze na bohu libou činnost, divadla jsme dělali, punk a rock většina.

Proto nás bylo tolik, protože jsme nikdo nic neuměl. Tak jsme my tři zakládající, přitáhli jsme Karla Hejného, který nám dělal program. Tenkrát dělal v U-klubu. Pod hlavičkou SSM. Karel Hejný nám dělal produkci komplet, sháněl kapely, dělal program. Když jsme otevřeli, tak on skončil v tom Ú-čku. Přetáhli jsme ho. Ve spolupráci s Scene Report Fred Pištěk, to je taková legenda tady. Hráli tady Houpací koně, nejslavnější kapela Ústí dneška.

Tady to ovládl politicky jeden člověk a ten to ovládá do teď, Oulický řídí kam jdou státní peníze. Začalo to po revoluci, chodil na magistrát s čokoládou. Na magoši, i kraji se jen mění židle, úředníci tam jsou stejní 30 let, nikdy je nikdo nevyhodí, nikdo si to netroufne. Vládnou tomu ti samý lidi.

Proč se Tukan zavřel?

To je právě ta velká legrace, tehdejší generální ředitel Hroch chemičky, kterej k nám chodil, tak tam chodil se svým IT specialistou, tehdy nikdo neměl počítač, ale spravoval v chemičce faxy a kopírky. Jmenoval se Leman. To byl podrazák. Kterej k nám chodil hrozně moc rád a furt si přál, aby to bylo jeho. No a tak se dohodli.

Tukan měl jednu velkou nevýhodu, kterou my jsme nevěděli. Veškerý teplo, co jde z chemičky, z toho zbytku z toho výměníku byl vytápěnej celej ten Tukan. Co zbylo, nikdo nevěděl. Leman se dohodl s Hrochem a Hroch nám poslal fakturu na 200.000 Kč. V té době to bylo likvidační. Jedna z podmínek nájmu bylo, pokud nezaplatíme, tak následuje okamžitá výpověď. Po nás hned podepsal smlouvu Lehman, kterej hned otevřel Zeppelin, kterej fungoval dva roky, pak tam byl Singl, ten fungoval dlouho, ale Singl už nevyužíval ten sál. Lehman, to je karma, spáchal sebevraždu, ten už nežije. My jsme mu nemohli přijít na jméno. Spojil se s KNAKem, udělal srůčko, ještě s Báčou.

Museli jsme to doplatit, bylo nás na to naštěstí osm, spláceli jsme to postupně. Pak se nám podařilo to poslat do insolvence úplně. Všichni kromě Karla Hejného jsou úspěšní.

Petr Roubal má stavební firmu, Jirka Šichta dělá mistra ve SČVAKu na Vodárnách, Johnny Mitroff si otevřel klubík někde u Pardubic.

Myslím si, že jsme skončili, tak akorát, budto bychom blbě skončili kvůli chlastu. Já jsem byl zaměstnanec v Tukanu, dělal jsem kulistáka v divadle, rozvážel jsem cukrovinky, plastový okna.

Jaká byla drogová situace v Ústí nad Labem? Setkal/a jste se někdy s drogami v klubu Tukan?

Po půl roce k nám začali policajti pravidelně jezdit. Náš právník měl všechny dokumenty ke klubu pohromadě, takže ty policajty patřičně vykázal. U nás v klubu se nikdy drogy nenašly, já osobně jsem nikdy žádnou tvrdou drogu. Hulio se tam, to jo. Někdo to pěstoval, v podstatě se ještě nevědělo, jestli to je trestný. Ale samozřejmě jsme se zpětně dozvěděli, že tam lidi chodili prodávat perník, tenkrát kokain nebyl. Tenkrát jely kostky, krystaly, prostě extáze.

Karel Hejný jel na tom dál, tomu to zůstalo. Jedinej hodně vzdělanec, má zvláštní fixaci na psa. Měl přijet na otevření Tukanu, na ten vzpomínkový koncert, ale kašlal mu pes. Tak nepřijel.

Jaký význam pro rockovou scénu měl Tukan?

Je to nostalgie, proto ty akce děláme, proto se chceme vrátit do těch let. Nebyl zákaz, nikdo nikoho neomezoval, dnes se lidi hned obracejí na policii, Max dělá akci na ulici a přijedou policajti, a to tady nebydlej žádný lidi.

Soukromá sbírka Petra Roubala.

TUKAN středem zájmu

Zavádějící informace podnětem k soudnímu sporu

Zadržení čtyř tzv. pankáčů s těžkou otravou alkoholem a psychofarmaky, ke kterému došlo v minulém týdnu v Ústí nad Labem po jejich vyhození z rockového klubu TUKAN, bude mít zřejmě soudní dohru. Majitelé zmíněného klubu hodlají žalovat deník EXPRES za zveřejnění nepravdivých a zkreslujících informací. V pátek 12. února zveřejnil EXPRES článek „NA TUKANA ZA TUKAL PRŮŠVIH“ autorky Dagmar Cestrové...

„Článek, zejména jeho podtitulek ‚Hampejz útulkem mladistvých‘, věty o nalévání alkoholu nezletilým, drogách a nesmyslný závěr o stahujících se mracích nad TUKANem, je ze strany autorky neověřený a svědčí o jisté zaujatosti. Proto nás nutí reagovat,“ řekl nám včera spolumajitel klubu Petr Roubal. Ten nám také předložil vyjádření spolumajitelů TUKANu ke zkreslujícím informacím D. Cestrové, z něj vyjímáme...

„Do policejního protokolu dle článku jedno děvče uvedlo, že vypilo 5 piv a jednu zelenou. Děvče v TUKANu nedostalo ani hlt alkoholu. Celý zmíněný čtyř-

lístek potom vypil pouze jedno pivo dohromady. Do něj si bohužel nasypali prášky a následně byli z klubu vyhozeni. Vše sledovalo několik svědků, včetně redaktora SD... Věta pronesená městským policistou o opakovaném nalévání alkoholu nezletilým je neověřená. Autorka jako profesionální novinářka si mohla ověřit na živnostenském úřadě a ČOI, že ačkoli tyto orgány navštěvují TUKAN velmi často, dosud nedošlo k žádnému postihu (pokutě atd.) či dokonce ani stížnosti na zmíněný fakt.“

EXPRES v závěrečném komentáři píše, že se nad TUKANem stahují mraky. Jak SD zjistil, den po incidentu navštívil TUKAN vrchní inspektor městské policie Jan Novotný. Ten neshledal žádné závady a jak sám řekl, v klubu se mu líbilo.

Celým případem se v současné době zabývá právní zástupce TUKANu JUDr. Pavel Mareček. Majitelé žádají od deníku EXPRES omluvu a zveřejnění svého stanoviska. O problémech ústeckého „rokáče“ bude SD informovat podrobněji,

(kol)

Drogy a alkohol

Z rockového klubu na záchytku a policii

S těžkou otravou alkoholem a psychofarmaky skončili včera ráno na záchytné stanici a posléze v cele předběžného zadržení ústecké městské policie čtyři mladí punkové.

Redaktor SD byl v úterý přítomen zákroku jednoho z majitelů ústeckého rockového klubu TUKAN, Petra Roubala. V osm hodin večer zde ležela čtyři bezvládná těla. „Proč jim nalezváš,“ obořil se Petr Roubal na obsluhu baru. Obsluhující: „Přišli úplně v pohodě. Dal jsem jim jen jedno pivo, potom jsem viděl ale ty prášky... Cpalí je do sebe jako o závod.“ Oba pracovníci TUKANu vynesli zmíněné tři hochy a jednu dívku do parku naproti klubu. Zde je nechali ležet, až se trochu prosplí... „Přijďte se podívat na stanici

městské policie v Důlcích, máme tady čtyři zřetované,“ volal nás včera ráno vrchní inspektor městské policie, Jan Novotný. Jeden z městských policistů nám ukázal již známý čtyřlístek. Dvěma chlapcům a jedné dívce nebylo ani patnáct let. Čtvrtý je vojínem základní služby. Nevrátil se z dovolené. Z útvaru si pro

(Pokračování na str. 2)

Tři ze čtyř úterních návštěvníků klubu Tukan na stanici městské policie v Ústí nad Labem.

Foto: Č. HERT

Soukromá sbírka Petra Roubala.